

SKÖVDE KOMMUNS

ÖP 2040

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

SKÖVDE

Innehåll

1	Bakgrund	3
2	Sammanfattning av justeringar i planförslaget	4
3	Myndigheter och statliga verk.....	6
	Länsstyrelsen Västra Götaland (LST).....	6
	Trafikverket (TRV)	8
	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	11
	Svenska kraftnät (SVK)	11
	Polismyndigheten.....	11
	Skogsstyrelsen.....	11
4	Kommunala nämnder och sektorer	12
	Kultur- och fritidsnämnden	12
	Sektor barn och utbildning.....	12
	Servicenämnden.....	12
5	Kommunalförbund.....	14
	Miljösamverkan Östra Skaraborg	14
6	Politiska partier.....	16
	Centerpartiet, Skövdes centerkrets.....	16
	Liberalerna	17
	Socialdemokraterna	20
	Skövdepartiet	20
7	Kommuner	41
	Falköpings kommun	41
	Karlsborgs kommun.....	41
	Skara kommun	41
	Tibro kommun	41
	Töreboda kommun	42

8	Intresseorganisationer och föreningar. 43
	Naturskyddsföreningen.....43
	Skövde Golfklubb46
	Igelstorps utvecklingsförening.....49
	Lerdala utvecklingsgrupp.....51
	Väringbygdens utvecklingsförening.....53
	Väring sydost fiberförening.....55
9	Övriga 57
	Skanova AB57
	Ellevio AB.....57
	Kreativa Hus Skövde AB.....58
	Science Park Skövde58
	Högskolan i Skövde.....59
10	Medborgarsynpunkter..... 61
	Formellt inkomna synpunkter från medborgare under granskningsskedet av ÖP 2040. Alla synpunkter är anonymiserade.....61
11	Bilagor 71

1. Bakgrund

Enligt plan- och bygglagen ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen är ett strategiskt dokument som ska ge vägledning för beslut om kommunens användning av mark- och vattenområden samt om hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras.

Uppdraget att ta fram en ny översiktsplan för Skövde kommun gavs av kommunstyrelsen 2021. Syftet är att revidera nu gällande översiktsplan (ÖP 2025), genom uppdateringar och kompletteringar, så att kommunen har en aktuell översiktsplan som på ett bra sätt kan fortsätta fungera som ett strategiskt styrdokument.

Hur granskningen har genomförts

ÖP 2040, förslag till Skövde kommuns översiktsplan, har varit utställd för granskning 2024-01-22 till och med 2024-04-02. Materialet har funnits tillgängligt på kommunens samtliga bibliotek, i en fysisk utställning i Stadshuset samt digitalt på kommunens webbplats. Granskningsutställningen har kungjorts i

lokaltidningen Skaraborgs Allehanda (SLA). Vid fem tillfällen var utställningen bemannad med tjänstepersoner för möjlighet att ställa frågor.

Planförslaget har även skickats på remiss till 80 instanser. Se sändlista i bilaga.

Det har inkommit totalt 40 skriftliga synpunkter på planförslaget under utställningstiden. Inkomna synpunkter under granskningen samt kommunens bemötande av dessa sammanställs här i detta granskningsutlåtande.

2. Sammanfattning av justeringar i planförslaget

Här följer en kort sammanfattning av de justeringar som gjorts i planförslaget efter granskningstiden. Utöver dessa har justeringar av redaktionell art gjorts. Samtliga inkomna yttranden samt bemötanden och åtgärder finns att läsa på efterföljande sidor.

Ändringar i planbeskrivningen

- Kommunen kompletterar planeringsprinciper för ras, skred och erosion med en formulering som anger att stabiliteten alltid ska bedömas i detaljplaner samt i lovärenden utanför planlagda områden.
- Översiktsplanen kompletteras med att vid samråd gällande höga objekt ska även Trafikverket remitteras gällande Mobil-SIR, det statliga järnvägsnätets eget radio- och telesystem för kommunikation.
- Planbeskrivningen förtydligas om att reservation för framtida nya järnvägsspår utmed västra stambanan avser båda sidor om spåren.
- Översiktsplanens text förtydligas angående att beakta förutsättningar för bullerhänsyn och god luftkvalitet för förskolor och skolor på samma sätt som för bostäder.
- Kapitel 6 om Genomförande och fortsatt arbete kompletteras med text som förtydligar vikten av analyser av ekonomiska konsekvenser i samband med nya större projekt för utbyggnad.
- Planeringsprincipen om EBH-stödet justeras så att den inte uppfattas ensamt utgöra underlag för när miljötekniska markundersökningar behöver göras.
- Texten under rubriken IT-infrastruktur har uppdaterats. Kartbilden som visar en översikt över fiberområden i kommunen har uppdaterats.

- Texten i översiktsplanen kompletteras gällande att säkerställa utrymme för regionnätledning i luft samt tillägg till planeringsprinciperna gällande hålla goda avstånd till viktiga matledningar.
- Planeringsprinciper för område *sport och fritid* i Hasslum kompletteras med att hänsyn ska beaktas genom planering av lämplig skyddszon/vegetationszon som avgränsning mot närmsta bostadsbebyggelsen.
- Planeringsprinciper för område i Igelstorp kompletteras med att bostadsbebyggelse ska planeras med beaktande av lämpligt skyddsavstånd med hänsyn till närliggande jordbruk.

Ändringar i kartor

- Översiktsplanen kompletteras med ytterligare kartor i pdf-handlingen så att det planeringsunderlag som redovisas i Storymaps återfinns i pdf-handlingen.
- Översiktsplanens hänvisning till VISS och status för vattenförekoster kompletteras med kartbilder i planbeskrivningen.
- Planbeskrivningen kompletteras med en kartbild som visar kända platser med rödfyr.
- Markanvändningskartan kompletteras så att transmissionsnätet redovisas på kartan.
- Markanvändningskartan har justerats så att gränsen för järnväg inte följer aktuell fastighetsgräns. I stället redovisas användningen som *Järnväg med buffertzon*. Buffertzonen utgör 15 meter på respektive sida av befintliga spår. Ytterligare tillkommande 30 m bebyggelsefri skyddszon på respektive sida ska beaktas vid detaljplan och bygglov. Teckenförklaringen har ändrats från *Järnväg* till *Järnväg med buffertzon*.

- Gränsen för grönområde vid Borgberget-Kajsas kulle i Hentorp har justerats och utökats något åt norr.
- Kartan har kompletterats med ett grönt stråk i Igelstorp som knyter an till Lillån.
- Kartbilden som visar en översikt över fiberområden i Skövde kommun har uppdaterats.
- Två nya beslutade naturreservat har lagts till på hänsynskartan. Dessa har också medfört justeringar i avgränsning för markanvändningen *Natur och friluftsliv* på markanvändningskartan.
- Beslutad ändrad gräns för område av riksintresse för naturvård vid Sventorp har uppdaterats på hänsynskartan.

Inkomna yttranden och bemötandet av dessa

Nedan följer en sammanställning av inkomna yttranden samt kommunens bemötande och ändringar i planförslaget. Yttrandena är sorterade efter underrubriker. Bemötande av synpunkterna markeras med kursiv stil.

3. Myndigheter och statliga verk

Länsstyrelsen Västra Götaland (LST)

Inledning

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 3 kap. 16 § plan- och bygglagen (PBL). Yttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap. 10 § PBL i ett senare planeringsskede. Enligt 3 kap. 16 § PBL ska det av yttrandet enbart framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken (MB),
2. förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm (MKN) enligt 5 kap. MB inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Yttrandet är en del av översiktsplanen och ska därför läggas till planen då den antagits. Där Länsstyrelsen inte har godtagit planen i viss del, ska det anmärkas i översiktsplanen (3 kap. 5 § PBL). I rollen att ta tillvara och samordna statens intressen har Länsstyrelsen inhämtat synpunkter på förslaget till översiktsplan från berörda myndigheter. Yttranden över planförslaget har inkommit från Luftfartsverket, Post- och telestyrelsen (PTS), Skogsstyrelsen, Statens geotekniska institut (SGI), Svenska kraftnät och Trafikverket. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen välkomnar att kommunen tagit fram ett förslag till ny översiktsplan. Översiktsplanen är gedigen och ger god vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.

När det gäller riksintressen för totalförsvaret kan vindkraftverk och andra höga objekt medföra påtaglig skada på riksintresset. När det gäller övriga riksintressen bedömer Länsstyrelsen att berörda riksintressen tillgodoses.

Länsstyrelsen bedömer att miljö kvalitetsnormer för vatten i sin helhet hanteras på ett tillfredsställande sätt i översiktsplanen. I efterföljande planering får det studeras mer i detalj hur förslag i översiktsplanen kan genomföras.

Redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket MB.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner samordnas på ett lämpligt sätt.

Planen bedöms inte medföra sådan negativ påverkan avseende människors hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion att det i ett senare planeringsskede ska ge Länsstyrelsen anledning att ingripa enligt 11 kap. PBL. Det förutsätter dock att kommunen följer de rekommendationer som översiktsplanen lyfter fram.

Länsstyrelsens synpunkter gällande ingripandegrunder enl 11 kap.10§ PBL

Riksintressen

Totalförsvaret (3 kap. 9 § MB)

Den vindkraftsplan som kommunen antog år 2010 upphör att gälla i och med antagande av ÖP 2040. De ytor som ska fortsätta gälla har arbetats in i översiktsplanen. Som framgår av kommunens översiktsplan ligger kommunen inom stoppområde för höga objekt. Ett stoppområde för höga objekt är ett påverkansområde kring en flygplats som utgör riksintresse för totalförsvarets militära del. Inom stoppområdet riskerar vindkraftverk och andra höga objekt att medföra påtaglig skada på riksintresset. Inom stoppområde för höga objekt ska alla ärenden gällande uppförande av höga objekt remitteras Försvarsmakten för bedömning av påtaglig skada.

Kommunen beskriver i översiktsplanen också hur riksintressen för totalförsvarets militära del i övrigt avses tillgodoses genom efterföljande remisshantering i samband med pla-

ner, bygglov och tillståndsärenden. Detta är av stor vikt för att säkerställa att ingen skada sker på riksintressen som omfattas av sekretess.

Miljökvalitetsnormer

Vatten

Länsstyrelsen bedömer att miljökvalitetsnormer för vatten i sin helhet hanteras på ett tillfredsställande sätt i översiktsplanen. När det gäller hantering av MKN för ytvattenförekomster har kommunen tagit fram grundregler för efterföljande planering som bland annat omfattar krav på dagvattenutredningar, principer om att eftersträva en trög dagvattenhantering och särskilda ytor för dagvattenhantering. Beträffande MKN för grundvattenförekomster uppmärksammar kommunen sex områden med grundvattenförekomster som är särskilt viktiga för kommunens dricksvattenförsörjning. I efterföljande planering får det studeras mer i detalj hur förslag i översiktsplanen kan genomföras.

Länsstyrelsen anser att planeringsföresättningarna kan redovisas tydligare i översiktsplanen. I översiktsplanen har några mindre ytvattenförekomster undantagits från redovisningen och grundvattenförekomsterna framgår inte. Statusklassningen för samtliga vattenförekomster (såväl yt- som grundvattenförekomster) behöver framgå av översiktsplanen. Översiktsplanens hänvisning till VISS kan kompletteras med en karta som redovisar statusen för vattenförekomsterna.

Hälsa och säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

Geoteknik

Översiktsplanen innehåller tydliga riktlinjer för hur risken för ras, skred och erosion ska minska eller helt upphöra. Kommunen kan komplettera ställningstagandena med en formulering som anger att stabiliteten alltid ska bedömas i detaljplaner eller i lovärenden utanför planlagda områden. På det sättet kan även okända riskområden fångas upp i översiktsplanen. Anledningen till detta är att statligt planeringsunderlag är översiktligt och inte visar alla risker som finns i en kommun kopplat till ras, skred och erosion.

Förorenade områden

Av översiktsplanens planeringsprinciper framgår att kommunen avser göra platsspecifika bedömningar av arsenik utifrån lokal bakgrundshalt och Naturvårdsverkets beräkningsmodell. Det framgår också att Länsstyrelsens vägledning för områden med rödfyr ska följas. För att det ska bli ännu tydligare när de här planeringsprinciperna blir aktuella rekommenderar Länsstyrelsen att kommunen kompletterar översiktsplanen med kartunderlag som redovisar var det finns höga bakgrundshalter av arsenik och var det förekommer rödfyr.

Farligt gods

Länsstyrelsen har vid granskningen av planförslaget uppmärksammat att de kompletteringar som Länsstyrelsen efterfrågade i samrådet när det gäller farligt gods har gjorts i storymap-versionen av översiktsplanen, men inte i pdf-handlingen. Planeringsprinciperna i storymap-versionen av översiktsplanen är tydliga och löser de synpunkter Länsstyrelsen framförde i samrådet. När översiktsplanen antas får inga sådana diskrepanser mellan den digitala storymap-versionen och den version som skickas in som pdf förekomma.

Bilagor

Yttranden för kännedom från Luftfartsverket, PTS, Skogsstyrelsen, SGI, Svenska Kraftnät och Trafikverket

Bemötande:

- Översiktsplanens hänvisning till VISS och status för vattenförekomster kompletteras med kartbilder.
- Översiktsplanen kompletteras med ytterligare kartor i pdf-handlingen så att det planeringsunderlag som redovisas i Storymaps återfinns i pdf-handlingen.
- Planbeskrivningen kompletteras med en kartbild som visar kända platser med rödfyr. För information om förekomst av arsenik hänvisas i planbeskrivningen till SGU:s webbsida med flera.
- Kommunen kompletterar planeringsprinciper för ras, skred och erosion med en formulering som anger att stabiliteten alltid ska bedömas i detaljplaner eller i lovärenden utanför planlagda områden.

Trafikverket (TRV)

Hållbara transporter och trafikstrategi

Som nämndes i samrådsyttrandet anser Trafikverket att översiktsplanen har ett bra tänk om hållbara transporter, inte minst genom att den tydligt uttrycker att gång, cykel och kollektivtrafik ska prioriteras vid konkurrens om fysiskt utrymme. Det är dock viktigt att denna prioriteringsordning följer med i praktiken till planering och byggnation. En överflyttning till hållbara transportsystem kan vara svår att få till i större skala enbart genom att göra hållbara färdssätt mer attraktiva om den fysiska planeringen samtidigt fortsätter att främja biltrafiken (apropå s. 34 i granskningshandlingen).

I förslaget till ny översiktsplan framgår det att kommunens trafikstrategi ska revideras, och Trafikverket anser fortsatt att det hade varit fördelaktigt om detta hade gjorts inför eller i samband med översiktsplanarbetet istället för efteråt.

Utbyggnadsområden och trafikalstring

Trafikverket noterar att kommunen har kompletterat markanvändningskartan med ett nytt kartlager för områden för ny bebyggelse som ännu inte är planlagda, både i Skövde och i kommunens övriga tätorter. De flesta av utbyggnadsområdena är i första hand tänkta för bostadsbebyggelse, men Trafikverket saknar en uppskattning om ungefärligt antal bostäder för alla områden utom Södra Ryd och Skövde Science City. Det är därför svårt att bedöma hur trafiken från 17 000 nya kommuninvånare kommer att belasta och fördelas ut på den statliga infrastrukturen.

Trafikverket anser att det är positivt att kommunen jobbar mycket med fördjupade översiktsplaner och planprogram för att se helheten av ett större område och undvika frimärksplanering. I den fortsatta planeringen blir det viktigt att kommunen tar fram trafikutredningar och analyser som tydligt redovisar utbyggnadsområdenas och de nya vägkopplingarnas påverkan på den statliga infrastrukturen, samt vilka brister och åtgärdsbehov som kan uppstå till följd av detta.

Funktionellt prioriterat vägnät

Trafikverket noterar att kommunen har infogat beskrivningar av det funktionellt prioriterade vägnätet i granskningshandlingen. Utpekade vägar i Skövde kommun är väg 26, väg 49, väg 194 och väg 200. Som nämndes i samrådsyttrandet är Trafikverket generellt restriktiva till att tillåta ytterligare anslutningar till det statliga vägnätet, och då särskilt till det funktionellt prioriterade vägnätet. Vid planering av bostäder eller verksamheter som medför ökad trafik på en funktionellt prioriterad väg bör trafikanalys tas fram för att visa hur exploateringen påverkar bl.a. kapacitet och trafiksäkerhet.

MobiSIR

MobiSIR är det statliga järnvägsnätets eget radio- och telesystem för kommunikation. Det finns två typer av länkar, dels kommunikation från torn till tåg och dels mellan torn. Radiolänkarna följer inte sträckningen för järnvägsnätet utan finns över hela Sverige. Utbyggnaden av höga objekt kan medföra att det finns risk för störningar i järnvägens radiotrafik och därmed även i trafikledningssystemet.

Höga objekt över 20 meter ovan mark kan påverka järnvägens tele- och radiosystem, och placeringen behöver därför samrådaskommunen med Trafikverket i detaljplaner och bygglov, även när det är långt till statlig infrastruktur. I samband med att samrådsområdet för höga objekt och remisser till Luftfartsverket och flygplatser nämns i granskningshandlingen (s. 38 och 112), bör även MobiSIR och remiss till Trafikverket nämnas.

Åtgärder i statlig infrastruktur

Allmänt

Kommunen föreslår ett antal åtgärder på och i anslutning till statlig infrastruktur, såsom nya (eventuellt statliga) vägkopplingar med passager över/under Västra stambanan, pendeltågstation i Södra Ryd, överlämningsbangård och terminal etc.

Trafikverket vill poängtera att åtgärder på statlig infrastruktur till följd av kommunal exploatering generellt sett inte finansieras genom nationell eller regional plan – detta är istället avhängigt de nyttor som tillskapas och om åtgärden är en utpekad

brist. Alla större åtgärder inom nationell och regional plan måste föregås av ett åtgärdsval. Den formella vägen för kommuners önskemål om större åtgärder är via de forum som används för att förbereda kommande planrevideringar, d.v.s. genom de regionala planupprättarna och kommunalförbund.

Generellt anser Trafikverket att alla behov av investeringar i infrastrukturen ska planeras utifrån fyrstegsprincipen, som är en för Trafikverket central planeringsmetodik för att hushålla med resurser och minska transportsystemets negativa påverkan.

Nya vägkopplingar och järnvägspassager

I samband med att Skövde byggs ut vid Stadsskogen, Södra Ryd och Locketorp föreslås nya vägkopplingar mellan väg 26 och väg 200. De korsar även Västra stambanan och korridoralternativen för industrispår till Locketorp. Trafikverket noterar att området Stadsskogen ska föregås av en fördjupning av överviktsplanen (FÖP) eller som planprogram, och att vägkopplingarna då ska studeras djupare.

På markanvändningskartan är vägsträckningarna översiktligt illustrerade som framtida vägkoppling, men det framgår inte om dessa ska vara kommunala eller statliga. Trafikverket har ett flertal pågående och kommande projekt på väg 26 och väg 49 i Skövde i dagsläget. Som nämndes i samrådsyttrandet har Trafikverket i övrigt inga planer på att bygga om nationell väg 26 inom överskådlig tid. Om vägkopplingarna ska bli statliga regionala vägar krävs inspel till Västra Götalandsregionen via kommunalförbundet för prioritering av åtgärdsvalsstudier (ÅVS:er) och beslut om eventuell prioritering inför kommande planrevideringar. Trafikverket kan inte genom detta yttrande ta ställning till genomförbarheten av föreslagna vägkopplingar och järnvägspassager, utan det behöver utredas vidare i samband med kommunens fortsatta planprocesser.

Tredje spår

Kommunen reserverar ett bebyggelsefritt område på 45 meter utmed Västra stambanan (30+15 meter) för att värna riksintresset och möjliggöra ett eventuellt kommande tredje spår. Trafikverket undrar om detta är en korridor med den totala bredden 45 meter eller om det åsyftar ett avstånd på 45 meter i båda

riktningar ut från spårmittpå på yttersta spår? Trafikverket tycker det är bra att kommunen månar om järnvägens utveckling och reserverar mark för detta ändamål, men som Trafikverket nämnde i samrådsyttrandet finns det i dagsläget inga planer på ett tredje spår genom Skövde.

Nya järnvägsanläggningar

I ÖP 2040 redovisas två alternativ för ett nytt industrispår som kopplar ihop verksamhets- och industriområdet Locketorp med Västra stambanan, där kommande utredningar får visa vilket av dessa två alternativ som ska väljas. Närmast Västra stambanan reserveras yta för en överlämningsbangård samt nya spårväxlar, men på längre sikt har kommunen även planer på en pendeltågsstation vid Södra Ryd och en etablering av en terminal. Dessa anläggningar är av kommunalt intresse, och det är viktigt att kommunen tar ansvar för att äga och driva planeringsprocessen för industrispår och terminal.

Trafikverket vill upplysa om att industrispårets lokalisering och anläggningsdelarna närmast Västra stambanan blir avhängiga en framtida funktionsutredning som påvisar vilka anläggningsdelar som behövs och var det är tekniskt möjligt att ansluta till Västra stambanan. Det är därför viktigt att kommunen i det fortsatta planeringsarbetet inte avgränsar korridoren för snävt innan dess att en funktionsutredning finns på plats.

När det gäller en eventuell pendelstation i Södra Ryd hänvisar Trafikverket kommunen till att spela in frågan till Västra Götalandsregionen och Västtrafik för att bedöma eventuellt behov. I dagsläget finns inga planer på en station i Södra Ryd.

Påverkan på Falköpings kombiterminal och depåer

I samrådsyttrandet hade Trafikverket funderingar kring hur en eventuell framtida kombiterminal i Skövde påverkar befintlig kombiterminal i Falköping (Skaraborg Logistics Center), som utgör ett riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Trafikverket har under 2023 även genomfört en riksintresseprecisering av Falköpings kombiterminal och depåer, som numera har preciserade funktioner och ytanspråk. Kommunen har bemött detta i granskningshandlingen med följande text: Terminalen i norra Skövde är ett långsiktigt markanspråk som

inte ska att konkurrera med nuvarande terminal i Falköpings kommun (Skaraborg Logistic Center). Dessa två terminaler kan antingen höra samman och komplettera varandra eller så kan den i Skövde riktas till en enskild verksamhet (s. 66).

Trafikverket noterar att kommunen i granskningshandlingen använder ordet "terminal" istället för "kombiterminal", och undrar därför om terminalen inte längre har som syfte att användas för kombitransporter. Trafikverket önskar ett förtydligande angående vilken typ av terminal som avses.

I det fall som kommunen planerar att anlägga en kombiterminal anser Trafikverket att kommunen bör utveckla sitt resonemang kring hur Skövdes kombiterminal och Falköpings kombiterminal skulle kunna samverka med varandra istället för att konkurrera, samt att kommunen tydligare beskriver behovet av terminalen. Detta för att undvika att närliggande kombiterminaler motverkar varandra vilket i slutändan kan leda till att kombitrafiken får svårare att konkurrera mot lastbilstrafiken – se exempelvis skriften "Klart vi ska ha en kombiterminal" (SKL 2010).

Uppställningsspår Skövde Science City

Som framgår av granskningshandlingarna har kommunen planer på exploatering i Mariesjöområdet inom ramen för satsningen Skövde Science City. Karlsborgsbanan är riven öster om väg 26, men mellan väg 26 och Västra stambanan finns spåranläggningen kvar. Banan är endast formellt nedlagd på del av sträckan och Trafikverket äger fortfarande marken. Trafikverket noterar att kommunen har redovisat hela denna yta som grönområde i markanvändningskartan.

Trafikverket upplyste i yttrandet för planprogram Mariesjö att kvarvarande del av Karlsborgsbanan kan komma att ges funktionen uppställningsspår eller sidospår till Skövde station, och att en fortsatt dialog kring denna funktion krävs. Trafikverket tog under 2023 fram en funktionsutredning för att klargöra vad som behövs för att bygga om Karlsborgsbanan och industrispåret mot Mariesjöterminalen till omloppsnära uppställningsspår. Dialog pågår i detta nu mellan Trafikverket, kommunen och Västtrafik avseende behovet av uppställningskapacitet för persontåg i Mariesjö.

Övrigt

Trafikverket noterar att den statliga infrastrukturen beskrivs i avsnittet Regional infrastruktur på s. 18-21, vilket kan skapa viss begreppsförvirring då det inom infrastrukturplaneringen finns en uppdelning mellan statlig nationell infrastruktur (E20, väg 26, Västra stambanan) som finansieras via nationell infrastrukturplan, och statlig regional infrastruktur som finansieras via regional infrastrukturplan.

Sammantagen bedömning

Trafikverket anser att kommunen bör förtydliga vad som menas med ett 45 meter bebyggelsefritt område avseende frågan om ett tredje spår genom Skövde.

I samband med att samrådsområdet för höga objekt och remisser till Luftfartsverket och flygplatser nämns (s. 38 och 112 i granskningshandlingen), bör även MobiSIR och remiss till Trafikverket nämnas.

Vidare anser Trafikverket att kommunen bör förtydliga vilken typ av terminal som kommunen planerar för utmed Västra stambanan. I det fall som kommunen planerar att anlägga en kombiterminal anser Trafikverket att kommunen bör utveckla sitt resonemang kring hur Skövdes kombiterminal och Falköpings kombiterminal skulle kunna samverka med varandra istället för att konkurrera, samt att kommunen tydligare beskriver behovet av terminalen.

Trafikverket anser att det är positivt att kommunen arbetar mycket med fördjupade översiktsplaner och planprogram för att se helheten av ett större område och undvika frimärksplanering. I den fortsatta planeringen blir det viktigt att kommunen tar fram trafikutredningar och analyser som tydligt redovisar utbyggnadsområdenas, de tänkta vägkopplingarnas och järnvägspassagernas påverkan på den statliga infrastrukturen, samt vilka brister och åtgärdsbehov som kan uppstå till följd av detta. Detta inte minst mot bakgrund av att flera av Trafikverkets vägar där nya vägkopplingar föreslås är funktionellt prioriterade och även utgör riksintresse.

Bemötande:

- Gränsen för järnväg på markanvändningskartan har justerats till att redovisa användningen Järnväg med buffertzon. Buffertzonen tar höjd för eventuell framtida byggnation av ytterligare järnvägs-spår. Buffertzonen utgör 15 meter på respektive sida av befintliga spår. Ytterligare tillkommande 30 m bebyggelsefri skyddszon på respektive sida ska beaktas vid detaljplan och bygglov. Ytan kan ha en funktion för ett område även om det inte får stå några byggnader på den. Planbeskrivningens text har förtydligats. Teckenförklaringen har ändrats från Järnväg till Järnväg med buffertzon.
- Rubrik i avsnitt Mellankommunala frågor om statlig och regional infrastruktur justeras för att bli mer tydlig.
- Vad gäller planförslaget yta för eventuell terminal framgår följande av planbeskrivningen: "Terminalen i norra Skövde är ett långsiktigt markanspråk som inte ska konkurrera med nuvarande terminal i Falköpings kommun (Skaraborg Logistic Center). Dessa två terminaler kan antingen höra samman och komplettera varandra eller så kan den i Skövde riktas till en enskild verksamhet."
- Översiktsplanen kompletteras med att vid samråd gällande höga objekt ska även Trafikverket remitteras gällande MobiSIR, det statliga järnvägsnätets eget radio- och telesystem för kommunikation.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB avstår från att yttra sig i rubricerat ärende.

Länsstyrelsen har ansvar för att företräda och samordna statens intressen i planprocesser samt tillhandahålla planeringsunderlag. Länsstyrelsen utövar tillsyn och ska särskilt bevaka frågor rörande riksintressen, hälsa och säkerhet samt risken för olyckor, översvämning och erosion. Länsstyrelsen är dessutom geografiskt områdesansvarig myndighet med uppgifter enligt förordningen (2017:870) om länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap. Länsstyrelsen ska enligt förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion bevaka att

risk- och beredskapshänsyn tas i samhällsplaneringen. MSB stödjer länsstyrelsen i den mån de särskilt så önskar.

Bemötande:

- Noteras.

Svenska kraftnät (SVK)

Svenska kraftnät har tagit del av handlingarna för rubricerat ärende och har följande synpunkter:

Inom den nordvästliga delen av aktuellt planområde har Svenska kraftnät en 400 kV-ledning. Svenska kraftnät ser positivt på att kommunen har tydliggjort transmissionsnätets roll och betydelse i planbeskrivningen, och de aspekter som behöver beaktas med anledningen av detta. Vi vill dock lyfta fram att transmissionsnätet bör redovisas ihop med övrig planering i översiktsplanens mark- och vattenanvändningskarta, för att säkerställa att ledningen beaktas vid övrig planering.

Bemötande:

- Markanvändningskartan kompletteras så att transmissionsnätet redovisas på kartan.

Polismyndigheten

Polismyndigheten har tagit del av handlingar i ärende PLAN 2021:4 och har i nuläget ingen erinran.

Bemötande:

- Noteras. Skövde kommun tackar för yttrandet.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen noterar att ni lyft in naturvårdsavtalen i förslaget till översiktsplan och vi har inga ytterligare synpunkter.

Bemötande:

- Noteras. Skövde kommun tackar för yttrandet.

4. Kommunala nämnder och sektorer

Kultur- och fritidsnämnden

"Mark- och vattenanvändning" och stycket "Grönområden - Sport och Fritid"

I andra och tredje stycket hänvisas till det Kultur- och idrottspolitiska programmet 2018–2022. Programmets giltighet har löpt och inget nytt är framtaget. Grundinriktningen och innehållet för sport och fritid gäller fortfarande men hänvisas numera till barn- och ungdomspolitiskt program samt folkhälsopolitiskt program. En del frågeställningar och mål hanteras i kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan 2024–2026 som också är kopplad till kommunfullmäktiges mål.

Under rubriken "inomhusverksamheter" hänvisas till siffror och statistik från Riksidrottsförbundet gällande tillgång på idrottshallar jämfört med andra kommuner. Denna statistik är missvisande och skulle behöva korrigeras.

Följande textstycke ska tas bort:

"Skövde kommun har i dagsläget (2022) en förhållandevis god tillgång på fullstora idrottshallar/sporthallar (40x20 meter). Det finns en hall per 4 230 kommuninvånare. Detta kan jämföras med Riksidrottsförbundets snitt för kommuner i Skövdes storlek (50 000 till 100 000 invånare) på 8 011 invånare per hall."

Följande stycke ska läggas till:

När behovet av idrottshallar ska bedömas används RKA:s data (Kolada) för att analysera och jämföra vilken nivå Skövde kommun ligger på i förhållande till rikssnitt och den kommungrupp som Skövde tillhör. Statistiken ska tolkas och användas med viss försiktighet och ska snarare ses som en indikation snarare än absolut sanning bland annat med anledning av att det saknas inrapportering från 58 kommuner (ca 20% 2022). Siffrorna presenteras också utan viktat mått (ovägt medel) vilket innebär att en mindre kommun påverkar rikssnittet lika mycket som en större kommun. Generellt sett har mindre kommuner fler antal hallar per invånare än större kommuner och drar därför upp medelvärdet.

Övrig text i det stycket ska stå kvar.

Bemötande:

- Översiktsplanens text justeras i enlighet med förslag i yttrandet.

Sektor barn och utbildning

Översiktsplanen 2040 anger att buller och luft är viktiga faktorer att ta hänsyn till vid planläggning av bostäder och att annan bebyggelse kan användas som skydd mot buller och dålig luftkvalité. Det är viktigt att hänsyn även tas vid planläggning av förskole- och skollokaler för att säkerställa goda lärmiljöer och att dessa lokaler inte används som bullerskydd med risk för påverkan på inlärning. Samma planeringsprincip bör gälla buller och luft som för övriga riskområden angivna i översiktsplanen; utgångspunkten är att förskolor och skolor inte placeras i riskområden för buller och dålig luftkvalité.

Det är av vikt att barn och utbildning inkluderas tidigt i planeringen framåt. Det ger möjlighet att möta behov av kommunal service i form av förskolor och skolor när områden utvecklas. I översiktsplanen angivna planeringsprinciper om att minska barriärer mellan områden ger goda förutsättningar för barn- och utbildningsnämndens verksamheter.

Bemötande:

- Översiktsplanens text förtydligas angående att beakta förutsättningar för bullerhänsyn och god luftkvalitet för förskolor och skolor på samma sätt som för bostäder.

Servicenämnden

Servicenämnden beslutar att ställa sig bakom plangranskning Översiktsplan 2040 (ÖP 2040) för Skövde kommun med nedanstående yttranden.

VA-avdelningens yttrande i granskningsskede på ÖP 2040

1. Servicenämndens verksamheter är beroende av en samhällsplanering med långsiktiga perspektiv. Vi bygger kommunala fastigheter och VA-system med tidsperspektiv på 50–150 år. Servicenämnden understryker även i granskning skedet att det är av stor vikt att genomförandet av ÖP 2040 får en bra och tillräcklig styrning. Servicenämnden vill trycka på att det är viktigt att dokument som VA-plan, Vattentjänstplan och lokalförsörjningsplaner tas fram enligt genomförandestrategin för att säkerställa planeringsförutsättningarna för ÖP2040.

2. Det finns idag inte kapacitet i reningsverken för att ta emot spillvatten från all den bebyggelse som ÖP 2040 möjliggör. Utbyggnaden av kommunalt VA till nya områden enligt VA-planen från 2015, exploateringsområden utifrån ÖP 2025 samt anslutning av kunder utanför verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp har gjort att avloppsreningsverken närmar sig maxbelastning. En långsiktig realistisk planering och ett genomtänkt och balanserat risktagande behövs för att kunna få till befolkningsutvecklingen enligt ÖP 2040. Detta för att inte hamna i ett läge där kommunen antingen drar på sig onödiga investeringar och dyra driftkostnader eller får stoppa/hålla igen projekt senare i processen än önskvärt.
3. Servicenämnden ser även i gransknings skedet ett behov av en tydligare beskrivning av de ekonomiska konsekvenserna av en bebyggelseutveckling enligt det som ÖP 2040 möjliggör. Nämnden är särskilt intresserad av vilken storleksordning på kostnader för kommunala fastigheter och infrastruktur som en utveckling enligt ÖP2040 kan medföra. Men även de ekonomiska konsekvenserna som kan bli, beroende på vilka vägval kommunen gör för genomförandet.

Bemötande:

- Ytterligare analyser av ekonomiska konsekvenser bör tas fram i samband med arbetet med en genomförandestrategi/utbyggnadsplan men även i inledningen av arbetet med ett större projekt för utbyggnad. Kapitel 6 om Genomförande och fortsatt arbete kompletteras med text som förtydligar vikten av detta.

5. Kommunalförbund

Miljösamverkan Östra Skaraborg

Allmänt om översiktsplanen

Miljönämnden östra Skaraborg beslutar att lämna följande synpunkter:

Allmänt Skövde kommun har tagit fram ett bra förslag till ny översiktsplan, som kommer att utveckla kommunen i en positiv och hållbar riktning. Förslaget till översiktsplan har reviderats och utvecklats enligt många av de synpunkter som miljönämnden lämnade under samrådet, vilket vi är glada och tacksamma för.

Hänvisningar till Miljöbarometern för östra Skaraborg har lagts till, vilket är ett viktigt verktyg för revidering och uppföljning av hållbarhetsarbetet. Översiktsplanen innehåller en bra redogörelse för hur vi i samhället ska kunna anpassa kommunen till ett förändrat klimat och därmed göra oss mer förberedda och robusta för kommande klimatförändringar. De utmaningar som förtätning av befintliga miljöer medför har nyanserats.

Förorenade områden

Planeringsprinciperna för förorenade områden är på det hela bra avvägda. Det är viktigt att påpeka att EBH-stödet inte ensamt kan utgöra underlag för när miljötekniska markundersökningar behöver göras. Det krävs även lokal kunskap och annat underlag för bedömningen. Det är extra viktigt vid bygglovsprövning inom områden med äldre befintliga detaljplaner där eventuella föroreningar antingen inte undersökts eller där de kan ha uppstått sedan detaljplanen antogs.

Översiktsplanen behöver utvecklas och kompletteras med kommunens arbete och strategier för att undersöka och åtgärda förorenade områden. Till exempel i de fall där kommunen själv har ett ansvar och i de fall där det saknas ansvar och kommunen kan gå in som huvudman för avhjälpandeåtgärder. Miljönämnden har en handlingsplan för arbetet med förorenade områden som går ut på att potentiellt förorenade områden ska riskklassas, undersökas och åtgärdas. Översiktsplanen kan kompletteras med detta.

I översiktsplanen och hållbarhetsbedömningen hänvisas till en äldre riktlinje för områden utfyllda med formsand. Det finns fortfarande en nyare version som är beslutad av miljönämnden den 10 december 2014 § 67.

Miljökvalitetsnormer

Det är positivt att översiktsplanen har kompletterats med en redovisning av de vattenförekomster som finns i kommunen samt översiktligt vilka förslag som berör vattenförekomsterna. I åtgärdsprogram för vatten 2022–2027 för Västerhavets vattendistrikt finns ett antal åtgärder som kommunerna ska genomföra för att uppnå god vattenkvalitet. Bland annat ska kommunerna enligt åtgärd 4 särskilt tillgodose att översiktsplanen tar hänsyn till och samordnas med aktuella planeringsunderlag, bland annat regionala vattenförsörjningsplaner, på ett sådant sätt att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas. Detta bör framgå av översiktsplanen.

Hållbar utveckling

Det är positivt att de globala hållbarhetsmålen redovisas och länkas samman med de nationella miljökvalitetsmålen i hållbarhetsredovisningen. Där finns även hänvisningar till de regionala miljömålen. Det får gärna redovisas tydligare i själva översiktsplanen.

De regionala miljömålen är nedbrutna preciseringar för Västra Götalands län, varav flera är mätbara. De regionala mål som är relevanta för översiktsplaneringen och de visioner och planeringsförutsättningar som översiktsplanen bygger på bör redovisas i översiktsplanen.

Bemötande:

- Skövde kommun följer de Nationella miljömålen var samtliga objekt i riskklass 1 och 2 ska vara åtgärdade senast 2050. Sluttäckning av den gammal deponin Risängen pågår och beräknas bli färdig 2030. För kommunala nedlagda deponier riskklass 2 arbetar kommunen med att göra en prioriteringslista som stöd för strategisk undersökning och planering. Texten i planbeskrivningen kompletteras om detta samt att Miljönämnden har en handlingsplan för

arbetet med förorenade områden som går ut på att potentiellt förorenade områden ska riskklassas, undersökas och åtgärdas.

- *Skövde kommun ansvarar för sina förorenade områden och försöker att hitta lämpliga och möjliga åtgärder för att reducera riskerna. Det har inte hänt att vi har agerat som huvudman när ansvar saknas men vi vet att Naturvårdsverket genom Länsstyrelsen kan vända sig till Kommuner eller Statens Geotekniska Institut, SIG, för att ta rollen som huvudman med ett tillkommande bidrag av staten.*
- *Översiktsplanen korrigeras angående aktuella riktlinjer för områden utfyllda med formsand.*
- *Planeringsprincipen om EBH-stödet justeras så att den inte uppfattas ensamt utgöra underlag för när miljötekniska markundersökningar behöver göras.*

6. Politiska partier

Centerpartiet, Skövdes centerkrets

Liggande ÖP är i stora stycken en mycket bra skrivelse, nedan tar vi upp de områden som vi tycker skall ändras eller kompletteras.

Energiförsörjning

Befintlig vindkraftsplan är mer komplett än den planerade i ÖP 2040. Vi anser att den kan ligga kvar som underlag men att den kompletteras med tydliga markeringar över försvarsmaktens tabuområden. Vi ser att andra länder i ökad omfattning bygger vindkraft och tar då mindre hänsyn till militära hänsyn. Detta kan även bli fallet i Sverige. Produktion av vind och solkraft måste få ta plats. Ska vi klara elförsörjningen i framtiden måste även Skövde kommun ta sitt ansvar, vikten av att klara elförsörjningen kommer att öka. Här är även samverkan över kommungränserna viktig. För att få till vindkraftparker med storlek måste samverkan ske med våra grannkommuner då lämpliga områden oftast ligger just i gränsen mellan våra kommuner.

Byggnation

Vi ser att i ÖP 2040 har ställningstagandet beträffande byggnation av ett enskilt bostadshus. Är marken ej detaljplanerad, skall en prövning ske i det enskilda fallet via förhandsbesked och bygglov. Detta är bra om villkoren för byggtillstånd baseras med hänsyn till landsbygdens utveckling.

Det blivande industriområdet Locketorp kommer att öka bebyggelsen utmed väg 200. Vi anser att fler tomter skall tas med i ÖP:n på närliggande orter inte bara i Skövde stad. Även Lerdala och Igelstorp skall klara att leverera tomter till de som önskar, vi ser inte att antalet markerade tomter ska räcka till de närmaste tjugo årens byggnation.

Vi anser att skrivningen om våra befintliga orter ska ändras så att det tydligt framgår att kommunen vill behålla och utveckla befintlig service i våra ytterområden, detta genom att bland annat ha färdigställda tomter till salu för byggnation.

Områden som är klart lämpliga för byggnation får yttrandet kan vara möjlig för byggnation. Ett exempel är Truvel, här finns

livsmedelsaffär, bensinstation, pizzeria, fotbollsplaner, motionsspår, scoutstuga, ridhall, kommunalt vatten och avlopp och närhet till skola och förskola, ändå anses det tveksamt till byggnation. Märk väl att här inkräktar inte eventuell byggnation på jordbruksmark. Detta visar hur kommunen ser på landsbygden. Vi anser att kommunen ska ändra inställning till vår landsbygd och se att skrivningen blir mer positiv på lämpliga områden. Lämpligtvis ingå i kartan för bebyggbar mark.

Simsjön är under utredning, vi anser att ÖP:n kan markera att området skall bebyggas. Det utpekas då som utredningsområde för att möjliggöra framtida byggnation. Dagens skrivning är alltför präglad av dagens problem inte av områdets möjligheter.

Infrastruktur

En pendelstation för tåg planeras i Ryd, vi vill att även Skultorp får liknande reservering.

I ÖP:n hänvisas till "Plan för IT-infrastrukturen". Vi saknar vikten av att prioritera fibernätets redundans. Vi blir alltmer beroende av våra fibernät och då måste vi försäkra oss om nätets tillförlitlighet. detta kan ske genom att knyta ihop våra nät för att möjliggöra matning från flera håll.

Bemötande:

- Kommunen har att beakta de riksintressen som finns. Länsstyrelsen som granskande myndighet är särskilt tydlig i sitt yttrande över vikten av att Försvarets riksintressen inte får påverkas negativt. Översiktsplanen redovisar inga ytor för vindkraft inom dessa riksintressen. Särskild prövning får ske i varje enskilt fall.
- Problematiken i Simsjöområdet är i dagsläget inte tillräckligt utredd för att ÖP 2040 ska kunna visa på en utökning av bebyggelseområde. Det betyder inte att man inte i framtiden kan utvidga området om planerad utredning kommer fram till att det är lämpligt.
- Föreslagen placering av pendelstation vid Södra Ryd ligger i anslutning till platsen för spåranslutning med industrispår till Locketorps verksamhetsområde.

- *I avsnittet IT-infrastruktur> Framtida behov kan man läsa mer om planeringsprinciper för IT-infrastruktur. En av punkterna handlar just om att höja motståndskraften i IT-nätet genom att möjliggöra ytor för nya nodplatser. Avsnittet har uppdaterats.*
- *Mark och tomter som är redovisat med användningen Landsbygd är inte undantaget bebyggelseutveckling. Dessa kan bebyggas genom enskilda bygglov eller genom planläggning om förutsättningar finns. ÖP 2040 tar inte ställning i detalifrågor så som enskilt bostadsbyggande. Detta är en fråga som prövas i och med bygglov eller förhandsbesked i relation till gällande lagstiftning.*
- *I ÖP 2040 har inte antalet tomter, boendeformer eller grad av exploatering fastställts. Om behov finns av en högre typ av exploatering än den som finns idag, till exempel genom flerbostadshus i stället för villor, finns det utrymme för detta. Både Lerdala och Igeltorp har tilldelats utökade områden för bostadsbyggande.*

Liberalerna

Liberalerna vill inledningsvis framföra att kommunens tjänstepersoner lagt ned ett stort och engagerat arbete i det nu framlagda förslaget.

Liberalerna vill betona att nya bostäder och ny infrastruktur är mycket angelägna frågor för Skövdes och Skaraborgs tillväxt och utveckling. Bostadsbyggandet behöver mer än fördubblas enligt Skaraborgs kommunalförbund. Vi måste därför planera för fler centrumnära bostäder. Utvecklingen har tydligt visat att Skövde måste ta huvudansvaret för tillväxten i Skaraborg.

Översiktsplanen ska ge vägledning för hur de mål som kommunfullmäktige ställt upp ska nås.

Bostad och byggande

Liberalerna är förvånade över att förslaget till Översiktsplan inte utpekar området där Heidelberg idag har cementindustri och bryter kalksten, som ett blivande område för bostäder med tillhörande parkmark.

Området ligger ca 800 meter från Skövdes centrum. Det är ungefär samma avstånd som från Mariesjö/Science park. Heidelbergs yta är mer än fyra gånger så stor som Mariesjö.

Heidelbergs tillstånd till kalkbrytning och cementtillverkning löper ut 2031 och enligt Liberalerna mening ska tillståndet inte förlängas. Det krävs då att Skövde tar ställning för det tidigare uttalade målet att fortsatt brytning ej är lämpligt i god tid innan nuvarande tillstånd går ut. Allmänintresset för Skövde kommuns långsiktiga utveckling och behov, går givetvis före det enskilda intresse som Heidelberg har för området.

Heidelbergs område är både lämpligt och har stor potential för bostäder, både villor och flerfamiljshus. Det finns därutöver ett mycket stort utrymme för parkmark och friluftsområden.

Genom att utnyttja detta område kan man undvika att mer centralt belägna parker och gröna lungor i Skövde tas i anspråk för bebyggelse och slippa förtätning av Skövdes centrala delar.

Förtätning som i hög grad skulle minska trivselen för Skövdebor och besökande i centrum.

Det är viktigt med centrala grönområden, såväl för biologisk mångfald, som för rekreation. Liberalerna ser gärna att man också i större utsträckning än idag anlägger alléer vid gator och gångstråk.

Att i en mellanstor stad kunna erbjuda fler centrumnära bostäder av olika slag på Heidelbergområdet ökar Skövdes attraktionskraft. Dessutom blir Skövde mer sammanhållet rent geografiskt och inte så utdraget och avlångt som staden är på väg att bli. Ambitionen bör vara att behålla småstadscharmen i den växande mellanstora staden.

Genom nedläggningen av cementindustrin blir det möjligt att riva den gamla järnvägsbron och få en bättre och snyggare infart från 49:an och därmed också en bättre infrastruktur in mot detta nya utvecklingsområde.

Förslag till alternativ för brotten:

- fylla lämpliga delar med vatten, på samma sätt som gjorts på Gotland för bad och rekreation, se bland annat "Blå Lagunen" på Gotland
- en arena likt Dalhalla, norr om Rättvik, ett före detta kalkbrott som omvandlats till utomhusarena för teater och konserter
- en friidrottsarena efter att förslaget i Södra Ryd fått nej från Länsstyrelsen

En tävling skulle vara ett utmärkt sätt att engagera medborgarna hur området kan nyttjas.

Stadsskogen, öster om järnvägen mellan Södra Ryd och Fjället behöver planeras för bostadsbebyggelse för att bygga samman Trädgårdsstaden och Södra Ryd vilket ger en rundad form på staden som då inte spretar i olika riktningar. En pendlingsstation för järnvägen bör planeras där.

Området mot Öm är också ett tänkbart framtida bostadsområde, såväl som Simsjön och båda bör i ÖP 2040 markeras som sådana.

I norra delen av kommunen, Timmersdala, Lerdala, Ulvåker, Väring, Stöpen och Tidan behöver man också hitta fler platser som kan byggas ut med villor och flerfamiljshus där behovet sannolikt kommer öka med tanke på den kommande batterifabriken i Mariestad.

Det är också angeläget att konstnärlig gestaltning finns med vid planering av all nybyggnation, så som det fungerat vid planering av Mariesjö/Science City-området.

Resurser för planarbete är idag otillräckligt, då det i många fall är flera års väntetid. Detta måste åtgärdas, för att inte vara den flaskhals det är idag.

Infrastruktur

Kommunikationer till och genom Skövde behöver en stor upprustning.

Bilen kommer även i framtiden kommer att vara viktig. Med nya tekniker kommer bilen vara ett hållbart alternativ. Elbilar kommer att förbättra förutsättningarna för en god stadsmiljö. Pendling bör uppmuntras i stället för att straffas eftersom det kan bli svårt att få fram bostäder i samma takt som näringslivet i Skövde utvecklas. Framkomligheten är redan dålig i Skövde och om staden växer kommer problemen att öka. Pendlingsparkeringar vid infartsområden behöver planeras.

Infrastruktur är förutsättningen för tillväxt, så i översiktsplanen måste det avsättas betydande områden för såväl vägar, som GC-vägar.

Riksvägarna till Skövde och de större genomfartsvägarna i Skövde bör byggas ut till 2+2-vägar. Infrastrukturen måste ta

höjd för en växande stad. En östlig ringled bör planeras för framtida behov.

Kollektivtrafiken behöver ses över och nya förbindelser skapas.

Överhuvudtaget måste större framtidsgrepp tas - det går inte att hålla på att bygga om rondeller varje femårsperiod.

Bilparkering i centrum bör vara gratis medelst P-skiva

Cykelvägar

I förslaget gör man bedömningen att det behöver byggas fler cykelvägar. Men man tar inte upp behovet av att separera gångvägar från cykelvägar. Cyklandet kommer att öka och det är bra. Men det betyder ökade påfrestningar för de gående på smala vägar. Gång- och cykelbanor bör byggas ut och skiljas tydligt åt.

När man förbättrar säkerhet och utbyggnad av olika trafikslag, så får det inte inkräkta på andra trafikslag. (exempelvis försämra för bilister när cykelbanor byggs ut)

Verksamheter

Flygplatsområdet ska ses som en resurs för framtida större industrietableringar och bör inte tas i anspråk för småindustri eller annan bebyggelse. El- och vattenförsörjning bör planeras där, för att underlätta kommande etableringar.

Energi och miljö

Mark bör avsättas för vindparker och solfångare/-paneler. Även solpaneler på nybyggnation bör uppmuntras, särskilt på kommunala fastigheter. Det måste bli lättare om äldre fastigheter vill sätta upp solpaneler. Vi vill bejaka att sjukhuset får satsa på planerad Geoenergianläggning.

Säkerhet

Garnisonsområdet, sjukhuset och slakteriet med flera är utsatta objekt som ska ha skyddszoner. En inventering och planering för utbyggnad av skyddsrum bör startas. Vi måste ha en god framförhållning för de behov vi kommer ha i den förändrade omvärld vi nu ser.

Kultur och fritid

Det är nödvändigt med en utbyggnad av kultur- och fritidsanläggningar.

En multiarena för inomhusidrotter bör planeras där brandstationen idag ligger. Brandstationen kan byggas ny i Hasslum på utpekad tomt. Ytterligare anläggningar på Billingeområdet utreds med syfte att få svenska, utländska föreningar och landslag att välja Skövde för sina träningsläger. Detta kan innebära behov av hall för inomhusidrotter och anläggning för utomhusidrotter uppe på Billingen. Kulturhuset kompletteras med en konserthall på grannkvarteret Sleipner.

Grannkommuner

Samarbetet med andra kommuner bör intensifieras. Många småkommuner finns i vårt närområde. Vår översiktsplan bör ta höjd för ett närmare samarbete för en möjlig sammanslagning av olika funktioner, bostäder och verksamheter.

Bemötande:

- Området där Heidelberg bedriver täktverksamhet idag ligger inom riksintresse för värdefulla ämnen och/eller material vars syfte är att reservera fyndigheter som har specifika egenskaper och är viktiga för samhällets behov. För denna typ av riksintressen betyder påtaglig skada alla former av åtgärder och förändrad mark- och vattenanvändning som försvårar eller förhindrar framtida utvinning. Exempel på sådan markanvändning är sammanhängande bebyggelse. Kommunen ska i översiktsplanen visa hur hänsyn tas till riksintressen så att dess värden inte påtagligt skadas.
- Området öster om Svesån/Ömboån pekas i översiktsplanen inte ut för exploatering på grund av förhärskandevindriktning från industriområde/verksamhetsområde, här finns skredbenägen mark, strandskyddat område, jordbruksmark samt till viss del riksintresse för totalförsvaret. Öm ingår i område för Landsbygd.
- Utredningsarbetet för Simsjöområdet får visa vilka möjligheter som finns för utveckling och byggnation i området.

- Samtliga tätorter har i översiktsplanen utpekade områden för ny bebyggelse.
- Fördelning av resurser för planarbeten är en verksamhetsfråga som inte kan regleras i översiktsplanen. Framtagande av en detaljplan förutsätter resurser från flera olika professioner och olika enheter och sektorer i kommunen.
- I avsnittet Trafik och transporter>Övergripande vägnät anges att kommunens trafikstrategi ska revideras. Trafikstrategin ska utreda framtida behov samt åtgärder som behövs för att långsiktigt säkerställa en väl fungerande trafikinfrastruktur i Skövde centralort. God framkomlighet på väg 49 och väg 26 är viktiga delar i detta. Trafikstrategin ska utreda vilka åtgärder som långsiktigt bör genomföras. En viktig faktor att beakta är inducerad trafik.
- Frågor som rör kollektivtrafiken hanteras i Kollektivtrafikplanen.
- Vad gäller solceller och batterilagring pågår både strategiskt arbete, kartläggning och åtgärdsarbete inom kommunkoncernen i Energisamverkansgruppen och inom kommunorganisationen utifrån KF-målen.
- Det pågår också ett arbete inom kommunalförbundet och kommunorganisationen att undersöka hur man kan stärka Skaraborg i stort och Skövde som del i denna viktiga fråga om energiförsörjning. Skaraborgs kommunalförbund har ett uppdrag att ta fram en energiförsörjningsplan med målsättningen att öka tillgången till el och energi i Skaraborg. Planen kommer att behandla utvecklingen av elnätet, ökad produktion av el, storskalig lagring av el och flexibilitetsalternativ. Vindbruksplanearbetet sker också i kommunalförbundets regi.
- Skövde kommun har god kännedom om de riskobjekt som finns i kommunen. Vid samhällsplanering, detaljplanering och projektering av samhällsviktig verksamhet tas dessa i beaktande i tidigt skede i syfte att inte placera samhällsviktig verksamhet intill ett känt riskobjekt. Aktörer som bedriver verksamhet på ett riskobjekt tas med i planeringen i syfte att få en helhetsbild av riskobjektet och de aktuella riskerna.

- *Uppdraget och avgränsningen för Skövdes översiktsplan 2040 är satt till att omfatta den egna kommunen.*

Socialdemokraterna

Generell synpunkt på arbetet

Hur man beskriver Skövde. Förgivettagande att alla kan förstå vad den som skrivit menar med olika beskrivningar av Skövde, röd tråd i beskrivning av vad man menar med Skövde, Skövde kommun, Skövde stad och tätorter och dessa saknas. Efterfrågas en röd tråd i hur Skövde omnämns och vad som åsyftas med de olika benämningarna.

Sida 49–52

ÖP 2040 citat: "Att en stad har gröna strukturer är en förutsättning för god livskvalitet. Närhet till parker och natur förbättrar dessutom folkhälsan; områdena uppmuntrar till fysisk aktivitet och kan sänka stressnivån hos människor som vistas i dem."

Texten är bra, men istället för stad borde det stå "stad/tätort." På kartor har inte grönstråk markerats i Igelstorp, Väring, Ler-dala och Ulvåker. Grönområden har naturligtvis lika stort värde i dessa tätorter som i Timmersdala, Vårsås, Tidån, Stöpen och Skultorp. En komplettering behöver ske på karta/kartor och ändring i text. Skyddade grönstråk ska finnas i alla tätorter och måste alltså kompletteras i de orter som det saknas. Grönplan ska hantera grönområden i alla tätorterna.

Sida 64

Det röda huvudstråket är en sträckning som kommunen ska prioritera för att öka genomströmning av trafik men också säkerhet. I beskrivningen av det röda huvudstråket så menar man att det ska användas på ett sådant sätt att människor kan ta sig till det röda huvudstråket för att därifrån ta sig vidare på ett bättre och mer säkert sätt till ens slutdestination. Samtidigt så väljer man en sträckning som så tydligt bara går på en sida av staden varför de som bor på den östra sidan av vår avlänga stad högst troligt aldrig kommer ta sig dit eftersom de nått sitt mål redan innan de når det huvudstråket. Vår synpunkt på det

prioriterade röda huvudstråket för cykel är fortsatt att stråket ska vara en ringled som knyter ihop bostadsområdena utanför centrum och som användas för att transportera sig runt staden tills man närmar sig sin slutdestination för att då använda något av de andra mindre stråket för att ta sig den sista biten.

Bemötande:

- *Planbeskrivningen har uppdaterats med tydligare skrivning när det är Skövde centralort respektive Skövde kommun som avses.*
- *Följande mening justeras till att innehålla både stad och tätort "Att en stad stad/tätort har gröna strukturer är en förutsättning för god livskvalitet."*
- *Markerade grönstråk på markanvändningskartan har bedömts särskilt viktiga att redovisa för att säkerställa sambanden i den övergripande gröna infrastrukturen i kommunen. Här är perspektivet biologisk mångfald viktigt. Utöver dessa stråk behövs ett finmaskigare nät av grönområden och gröna stråk. Dessa redovisas dock inte i översiktsplanen. För dem gäller planeringsprinciperna. Flera av kommunens tätorter har natur- och grönområden dikt an bebyggelsen och även villatomterna blir en del av grönstrukturen. Kartan har kompletterats med ett grönt stråk som knyter an till Lillån vid Igelstorp.*
- *Synpunkter angående prioriterat huvudstråk för cykel lämnas vidare till Gatuenheten inför fortsatta arbeten och kommande revidering av cykelplanen.*

Skövdepartiet

Skövdepartiet anser att översiktsplanen som instrument är av stor vikt för kommunens utveckling och att dialog och analysarbetet, dvs processen bakom den, har ett stort värde i att med systematik identifiera resurser och möjligheter.

Vi vill påtala att Skövde kommun är en del av Skaraborg och översiktsplanen bör ha det som utgångspunkt. Centralorten är

inte det enda centrat och vi efterfrågar en analys som tar sin utgångspunkt i flera centra, dvs en polycentrisk analys i motsats till en monocentrisk analys.

Det är av vikt för kommunen att sådan systematik och grundlighet även speglas i framtagande av de planer som i nästa led utvecklas i syfte att stödja och förverkliga översiktsplanen.

Liksom det är av vikt att utveckla den processen.

Vi vill i detta återigen framföra och betona det vi framförde i vårt yttrande i samrådsskedet, då det endast till del beaktats i översiktsplanens granskningshandling. Vårt tidigare yttrande står således kvar. Se bilaga.

Planen är generellt sett väl genomarbetad och vi vill ta tillfället i akt att tacka de som medverkat i arbetet.

I tillägg till vad som tidigare anförts vill vi komplettera med nedanstående.

Åtta ställningstaganden

1. Livsmiljön i fokus

“En känsla av tillhörighet och stolthet över den gemensamma miljön bidrar till att bygga ett samhälle som håller ihop.”

Citat från Prop.2017/2018:110.

Kommunen bör avhålla sig för att förtäta nära inpå bebyggelse med en högre exploateringsgrad än den befintliga.

Att ta hänsyn och ha en öppen dialog med de medborgare som redan bor i ett område där ny byggnation planeras måste förbättras, det är allas livsmiljö som räknas.

En grön stad är en hållbar och trivsamt stad men det finns alltid problem med träd mellan hus och utmed vägar därför krävs träd med rötter som inte kryper in under husgrunden, en omgivande markanläggning som inte urholkas och bildar farliga gropar på grund av vattendroppar, de ska skapa svalka men inte mörka områden och framför allt får träden inte stå så skyddade att vi skapar natthotell till hundratals fåglar.

Att binda samman staden med gång- och cykelbanor är ett måste, det får inte vara svårt att ta sig till skola, arbete, handel och så vidare men att bygga tunnlar eller gång- och cykelba-

nor som går genom grönområden som skulle kunna vara skogsområden är inte ur trygghetssynpunkt bra, då är broar bättre men de måste byggas på ett suicidesäkert sätt.

I *“Förebygga suicid i fysisk miljö Ett inspirationsmaterial för kommunernas arbete”* finns bra information om detta.

Att ha en skyddande natur runt ett bostadsområde eller stadsdel är en fördel. Tydliga indelningar är tryggare än “öppen planlösning” där allt går ihop.

Att lägga lekplatser och spontanidrottsplatser mellan bostadsområden är ofta en bra idé för naturliga möten mellan människor.

Segregerade bostadsområden ska undvikas, detta ställningstagande inkluderar ålderssegregation. En bra stad är en stad där vi lär varandra över generationsgränserna.

2. Den nära staden

Att bygga tätare och högre i centralorten är inte socialt hållbart. Det är varken trivsamt eller tryggt. Vi vill se ökad stads-spridning, förbättrade kommunikationer mellan tätort och centrala Skövde. Vi får ej förhindra, försvåra eller begränsa privatbilism eller bilpendling.

Närhet betyder inte enbart fysisk närhet till service, att kunna gå eller cykla till all service, utan närhet innebär också att kunna färdas snabbt och enkelt med bil mellan olika servicepunkter. Då krävs det tillgänglighet i form av parkeringsplatser och bättre trafikflöden i alla riktningar.

Bilen är också ett hållbart färdssätt, både elbilar och mer klimatvänliga bränslelilar är hållbara. Alla kan inte och vill inte åka kollektivt. Bilen är en förutsättning för många för att få vardagen att gå ihop. Vi ska inte heller straffa ett trafikslag utan i stället underlätta för flera.

Vi förespråkar hållbar samhällsbyggnad och motsätter oss täthet som norm. Vår attraktionskraft ligger i mer utrymme per person och mer grönska. Närhet och livskvalitet är för många människor att ha närmare till natur, rekreation och kulturlandskapets värden.

3. Levande och unika platser

Här föreslår vi andra skrivningar:

s.26 – 27

“fler bostäder och mer urbana kvaliteter i de centrala delarna kan vara en del av lösningen för att säkerställa en levande centrum-kärna”.

NYTT

mer urbana kvaliteter, såsom ökad gemenskap, gröna områden och ökat ljusinsläpp kan vara en del av lösningen.....

“varje plats är unik och har sin egen identitet. När dessa unika värden förstärks syns kommunens mångfald”.

NYTT

bevarande av platsens kulturarv och miljö förstärker dess unika värden och kommunens mångfald synliggörs.

“unika platser väcker människors lust att röra sig i och uppleva hela kommunen och skapar dessutom valfrihet kring hur man väljer att leva och bo.”

NYTT

Att leva och bo i trygga miljöer, med närhet till grönytor och god service skapar valfrihet kring hur man väljer att leva och bo.

Ett grönområde måste kunna vara enbart ett grönområde. Alla grönområden behöver inte innehålla aktiviteter, ordnade lekplatser, serveringar eller mötesplatser. Ett grönområde måste kunna tillåtas vara just ett grönområde med träd, växtlighet och stigar att njuta av.

Samhällsservice i Mariesjöområdet, tillväxt i handelsområden på Norrmalm och Stallsiken riskerar sammantaget utarma stadskärnans utbud av handel och service. För att stadskärnan ska kunna vara en levande plats behöver man prioritera.

4. En levande landsbygd

Här föreslår vi andra skrivningar.

s. 27

“Skövde kommun erbjuder en mångfald av attraktiva livsmiljöer i hela kommunen.

För att förstärka detta ska bättre förutsättningar skapas för att leva i, verka i och besöka landsbygden och dess tätorter.”

NYTT

...för att förstärka detta ska fler och bättre förutsättningar skapas och erbjudas för att leva i, verka i, åldras i och besöka på landsbygden och dess tätorter.

“kommunens olika livsmiljöer kompletterar varandra med sina olika unika kvaliteter och karaktärer... platsens natur och kulturmiljövärderna ska värnas och användas som en resurs i utvecklingen. Även jordbruksmarkens betydelse och värden ska beaktas och värnas.”

NYTT

....platsens natur och kulturmiljövärderna och dess historia ska värnas....även jordbruksmarkens betydelse och värden ska beaktas och värnas för framtida generationer.

“i tätorterna ska det finnas kommunal service i olika utsträckning. Alla tätorter har inte all typ av service idag och kommer inte heller att ha det i framtiden. Exakt vad varje ort kommer ha framöver beslutas inte i ÖP utan behandlas av ansvarig politisk nämnd.”

NYTT

i tätorterna ska det finnas olika typer av kommunal service och i olika stor utsträckning beroende på ortens placering och utveckling. I alla tätorter behövs en varierad och anpassad grad av service.

5. Ett grönskande Skövde

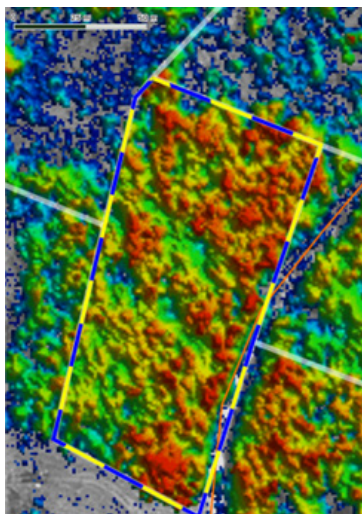
Det är tämligen oklart hur 3-30-300-regeln kan mätas och följas upp. Det är vår bild att Skövde centralort förtätas på bekostnad av grönskan. Tydliga definitioner av begreppen och en grönsplan saknas.

Det vore rimligt att mäta och följa upp denna utveckling för att först synliggöra den och därefter vända trenden. För att lyckas behöver ambitioner uttryckas relativt mätbara nyckeltal, som går att följa upp över tid.

Det finns numera trädhöjdskartor som tydligt markerar varje större trädkrona. Verktyg som används i skogsbruket. Objektiva

mätetal bör kunna utvecklas.

Figur 1 Trädhöjds-karta.
Röd färg markerar trädhöjden av fullvuxna träd. I en stadsmiljö ger sådana träd skugga och svalka, samt ökar biologisk mångfald och omhändertar dagvatten.

6. Medskapande och samverkan

Att utveckla en fördjupad medborgardialog och tidigare involvera de politiska partierna är fortsatt angeläget. Kommunen bör inrätta referensgrupper, dialogforum och kontakter med barn och unga (framtida generationer). Större och fler möjligheter att komma till tals ska planeras och genomföras. Samhällsbyggnadsberedningen ska användas för det ändamål det inrättats för: Att bereda planer ur ett medborgarperspektiv, inte endast informeras om arbetet med Översiktsplanen.

Boende och övriga verksamheter såväl i tätorter som på landsbygden ska få tydligare möjligheter att kommentera och bli bekanta med framtidsidéer och samhällsutvecklingen.

I demokratiska processer stimuleras invånare genom ett synsätt där vidgat deltagande, stimulans av nyskapande och social interaktion stärker kapaciteten samt framtidstron. Ett aktivt civilsamhälle är angeläget i tider av oro samtidigt som en önskan om en god framtid kan formas och möjliggöras.

7. En framtidssäkrad kommun

Vi upprepar vad vi framfört i samrådsskedet och anser att detta bör tillgodoses i granskningen:

"Skövde som garnisonsort, beredskap och civilförsvarets försörjningstrygghet. Skövde har ett särskilt ansvar för att stötta Försvars-

makten inom ramen för totalförsvaret.

Försvarsmakten är en av våra större arbetsgivare i kommunen och med en stor potential till utveckling och tillväxt kommande år. Ett kommande NATO-medlemskap gör detta än mer påtagligt och även civilsamhället har uppgifter i världsstödd.

El, VA- och fibernäten bör stärkas med avbrottsfri kraft, skalskydd och cybersäkerhet. Det krävs en ökad förmåga för det kommunala bolaget Skövdes Energis elgenerator för samhällskritiska verksamheter och dubblade matningar bör byggas.

Vi bör säkra tillgång till alternativ vattenförsörjning, skapa reserv uttagsbrunnar i Hökensås samt tillskapa ytterligare reningssteg för dricksvattnet. En egen elproduktion med solenergi och förmåga till lagring bl a i Skaraborgsvattens nät, men även på större tak i kommunen, behövs för att spara kostnader och ge möjlighet att förlänga drifttid vid elavbrott."

I tillägg är för närvarande nätbatterier för frekvensstödstjänster till Svenska Kraftnät, SVK, mycket lönsamma att installera. Om de avbetalas i fredstid genom att leverera denna angelägna och lönsamma samhällstjänst kan de även tjäna som avbrottsfri kraft för prioriterade förbrukare såsom kommunikationsmedel, eller trygghetspunkter vid kris och krig.

Det robusta samhället

Skövde kommun ska vara en hälsosam och trygg plats att leva och vistas i. Ett försämrat säkerhetsläge och ett förändrat klimat ställer nya krav på hur vi uppnår det. Tillgången till energi, vatten, livsmedel och en säker IT-infrastruktur är av stor vikt för att kommunen och andra i kommunen verkande aktörer ska kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet.

Risker är bland annat en ökad risk för krig och konflikter, brist på el, livsmedel och byggmaterial samt risker i boendemiljön kopplat till olyckor, buller och annat.

Ett förändrat klimat medför både ökad risk för torka och extrem nederbörd där vattenbrist och sjukdomar inom skogs- och jordbruk. Nederbörden ger också ökad risk för egendom som riskerar att förstöras av höga flöden och skyfall. Extremt höga temperaturer lokalt är ett annat klimatrelaterat problem som ger stora följder för framförallt barn och äldre.

Förtätning ökar de klimatrelaterade riskerna. I den förtätade staden blir det högre flöden respektive varmare vid skyfall och värmeböljor relativt ett samhälle som växer genom stadsspridning och där grönområdena för översvämning/fördröjning och träd för skugga ges mer utrymme i både existerande och i tillkommande bebyggelse.

Ett robust samhälle klarar av kris, krig och extraordinära händelser samtidigt som det är hälsosamt att leva i varje dag.

Tillägg till riktlinjer generellt robust samhälle:

- Vid en större störning i IT-infrastrukturen måste samhällsbärande funktioner fungera.

Robusta system ska finnas för prioriterade samhällsviktiga funktioner i kommunen.

Se vidare detaljer kring hur sådan robusthet kan skapas under rubriken optofiber och 5G längre ned, samt vårt tidigare ytt-
rande citerat ovan.

Samhällsviktig verksamhet och riskobjekt

Samhället måste fungera även vid störningar som olyckor, kriser och krig. Vissa verksamheter och funktioner är avgörande för att samhället som helhet ska fungera, dessa kallas för samhällsviktiga verksamheter.

Samhällsviktiga verksamheter är verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.

Fysiskt skydd

Kommunen ansvarar för den lokala beredskapsplanläggningen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) planerar för fysiskt skydd, det vill säga skyddsrum, i kommunen. I Sverige har det inte byggts några nya skyddsrumspplatser sedan 2002.

Alla invånare i kommunen ska känna sig trygga i att det finns ett adekvat fysiskt skydd den dagen behovet uppstår och kommunen ska arbeta aktivt och i samverkan med MSB för att det fysiska skyddet ska vara fullgott avseende tillgänglighet och kvalitet i kommunen. Detta bör tydliggöras i översiktsplanen.

Tillägg till planeringsprinciper farligt gods:

- För större genomfartsleder ska extra hänsyn tas till framtida behov av utbyggnad och breddning av befintliga vägar så att skyddsområdet kring vägarna inte utgör hinder för en framtida utbyggnad.

Räddningstjänstens insatstider

Kartan på sidan 98 visar endast Skövdes heltidsbrandskårs insatstider. Det är ett av många uttryck för en monocentrisk analys. I fallet Tidån, som kan tyckas sämre försörjt utifrån den kartbilden framgår inte insatstider för räddningstjänsten från Töreboda, Mariestad eller deltidbrandskåren i Moholm. Kartan behöver även i detta fall kompletteras utifrån hur Skaraborg faktiskt fungerar i samverkan med andra och med flera olika resurser över ytan.

Kartor likt de i fig 15–16 vore till större hjälp, dvs identifiera öar mitt mellan räddningstjänster, med lång insatstid från samtliga.

8. Skövde i Skaraborg

Se förra remissvaret där ämnet utvecklades i vad avser infrastruktur och regionförstoring, samt vad som nedan sägs om behov av polycentrisk analys och ovan och nedan kring mellan-kommunal samverkan.

Skövdepartiet anser att ett vitalt och rikt föreningsliv är en grund för ett stabilt samhälle. Aktivt föreningsliv utvecklar goda relationer och binder samman kommunens invånare. Arenor, mötesplatser och evenemang är områden som förändras allt snabbare och kräver utveckling.

Att vara i framkant och ledande inom utbildningar, kulturverksamhet och idrottsliv är en tydlig framgångsfaktor.

Skövdepartiet fokuserar på att kommunen ska erbjuda högkvalitativa, effektiva och ändamålsenliga tjänster inom ramen för det kommunala uppdraget; såsom gymnasium, skola, förskola och äldreomsorg. Dessa områden där kommunen dessutom är huvudman med full rådighet nämns inte under ställningstagande åtta, men är centrala för att tillskapa en attraktiv region. Ställningstagandet bör därför kompletteras.

Hållbar markanvändning

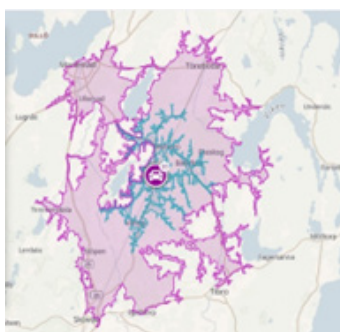
Utvecklingsinriktning

Allmänt saknar vi en analys utifrån grundläggande förutsättningar. Med grundläggande förutsättningar menar vi sådant som riksintressen, geologiska och hydrologiska barriärer, jordarter, infrastruktur/restider, större målpunkter, demografi över ytan och jordarts-, översvämnings- och andra markförhållanden. Det är möjligt att sådan analys gjorts, men vi har inte sett sådan analys. På sid 44 efterfrågas detta. Vi instämmer i behovet.

Det förekommer att man i offentlig planering glömmar att ta hänsyn till vissa grundläggande förhållanden, som när centrum i Blängs mosse en gång utpekades som riksintresse för vindkraftverk, när Norra Ryds industriområde förlades till sank mark, när kvarteret Diana föreslogs ha parkering under grundvattennivån, etc. Rent generellt anser vi att en Översiktsplan bör ta sin utgångspunkt i sådan analys utifrån grundläggande förutsättningar.

Sid. 31. Skövde kommuns utvecklingsinriktning påvisar i kartbilden en expansionsriktning, nord-ost, för centralorten och har densamma som nav med infrastruktur som ekrar som strålar in mot densamma. Vi vill påtala att såväl kommunen i smått som Skaraborg i stort är polycentriskt. Texten beskriver detta väl. Men kartbilden utstrålar en monocentrisk, enkelriktad, inriktning för kommunens tillväxt som inte helt rimmar med orden.

Figur 2. Färdsträcka på 10 respektive 20 minuter med bil från Tidän. Ett av kommunens många centra.

I den tid av nyetableringar och omställning Skaraborg står inför riskerar en monocentrisk struktur med en enda utpekad expansionsriktning från ett enda centrum att leda tanken fel.

Tag exemplet Tidän där vi ser det som angeläget med god kollektivtrafik (direkttrafik vid tid för skiftesbyte) till och från ny Volvofabrik i Mariestad, inte endast kommunikationer med Skövde centralort. Ett uttryck för en mer polycentrisk analys. Mer komplex, men färre värden glöms.

Vi vill påtala att den utbyggnadsriktning som pekas ut och den tätort den pekats ut ifrån inte är den enda möjliga strategin för tillväxt av bostäder och verksamheter, om än det är en god illustration kring ett tankesätt med centralisering och urbanisering förhärskande i tidigare ÖP.

Vi föreslår ett antal ändrade skrivningar
s.30

“Om staden tillåts breda ut sig när vi inte vår strävan efter närhet. Utvecklingsinriktningen innebär tillväxt centralt samt åt norr och öster.”

NYTT

samt i kommunens södra delar.

Utpekade tätorter (.....) beskrivs som orter där utvecklingen av nya bostadsområden och verksamhetsområden framför allt finns.

“Skövde erbjuder en mångfald av attraktiva livsmiljöer för människor som bor i, verkar i, och besöker kommunen.”

“Endast i viss mån även i tätorter och på övrig landsbygd sker ett växande behov av allt annat, såsom bostäder, skolor, kultur, idrottsanläggningar, kommunikationer och liknande.

NYTT

Detta kommer fortsättningsvis att behöva finnas i Skövde stad, samt i övriga tätorter och på Skövdes landsbygd.

“De större ytor som tillkommit i ÖP 2040 för bostäder finns inom Skövde centralort samt i tätorterna.

“I de mer centrala delarna av Skövde handlar det om att komplettera genom att bland annat omvandla hårdgjorda ytor och bygga på höjden”

NYTT

I de mer centrala delarna av Skövde bör en varsam omvandling ske. Tillgång till grönområden, ökat ljusinsläpp och kvarterstruktur ger en fortsatt god boendemiljö i stadskärnan.

Natur och friluftsliv

s.33

"tillgång till grön-, natur- och friluftsområden är med andra ord viktigt för en kommuns attraktivitet"

NYTT

tillgång till grön-, natur- och friluftsområden är med andra ord avgörande och mycket viktig för en kommuns attraktivitet och utveckling.

"Dessutom kan trädens roll i staden stärkas...."

NYTT

Dessutom kan trädens roll i staden förstärkas...

Kommunikationer till och från tätorterna

s.34

"Det behövs kommunikationer till och från våra tätorter. ...i dag är det möjligt att arbetspendla från tätorterna in till staden, men i framtiden måste det vara enkelt att pendla åt andra hållet, resa på helger och mellan orterna."

NYTT

Det ska finnas möjlighet att arbetspendla från tätorterna in till staden vardag som heldag och även möjlighet att pendla åt andra hållet, att resa på helger och mellan orterna.

Boende på Landsbygd

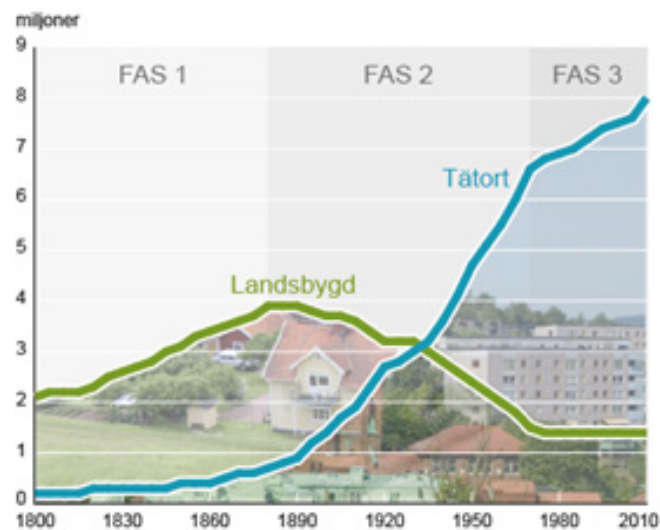
Sid 32. Största delen av kommunens yta redovisas som landsbygd. Vidare sägs att här ska ny bostadsbebyggelse i första hand få tillkomma som "en anpassad komplettering i befintliga orter, byar eller bebyggelsegrupper, eller i utpekade LIS-områden".

Dessa skrivningar, liksom de på sid 40, är i strid med kommunens landsbygdsprogram och utgör en viljeinriktning för fortsatt enkelriktad urbanisering, som vi anser bör omformuleras.

I skrivningarna tackar Skövde nej till tillväxt. Ett självpåtaget landskapsbildskydd som utöver att hindra kommunens tillväxt, utgör en enorm inskränkning i äganderätt och innebär förlust av livskvalitet.

Människor mår bäst och en kommun attraherar flest när det finns en balans mellan stad och land. När alla har samma förutsättningar, oavsett var man bor. I dagens samhälle finns det en norm som utgår från livet i staden som det enda önskvärda. Det är en förlegad och enkelriktad norm, som inte passar i tidsfönstret 2025–2040 men som var på modet 1880–1960.

Den förlegade normen som upphöjer täthet och urbanisering till enda ideal ligger till grund för beslut som gör att urbana områden prioriteras, samtidigt som landsbygden ofta räknas bort. Det är en förlust för Sveriges utveckling och alla som bor och vill bo på landet förtjänar bättre.

Figur 3. Bilden visar tre faser i Sveriges urbanisering. Källa: SCB. SCB konstaterar att urbaniseringen i stort avslutades under fas tre.

ÖP 2040 som spänner över fas fyra bör ta höjd för fortsatt avmattning av urbaniseringstrenden och att vi återigen får tillväxt i att bo på landsbygd.

Vi konstaterar vidare att det i början på 1900 talet bodde dubbelt så många på landsbygd som det gör idag. Vid denna tid var den odlade arealen mycket större.

Eftersom det vid nittonhundratalets början bodde dubbelt så många på den egentliga landsbygden och denna samtidigt hade avsevärt större uppodlad areal är det ett obestridligt faktum att det på inget vis är så att en kraftig expansion av boende på den egentliga landsbygden står i motsatsförhållande till ökad produktion av livsmedel på landsbygden i from av att samtidigt öka uppodlad areal. Sverige har gjort det förut.

Likväl tycks detta falska motsatsförhållande, utan historisk grund, vara bas för restriktiva hållningar på sidan 32. Det är inte boende på den egentliga landsbygden som står i intressekonflikt med lantbruksmark eftersom den bebyggelsen historiskt skett och i hög grad sker i brukningsimpediment och randzoner, utan att överhuvudtaget inkräkta på produktionsytor.

Översiktsplanen bör således omformuleras till att uttrycka ett bredare stöd för boende på den egentliga landsbygden och i yttertätorters omland.

Översiktsplanen bör i detta inte inskränkas till att ta fasta på befintliga lägen, kompletteringsbebyggelse och dylik restriktiv behovsprövning som hindrar människors vilja. Hellre ett generellt stöd för företeelsen med reservation att nya boende på egentlig landsbygd ska placeras med hänsyn så de inte inkräktar på enskilda och allmänna intressen mer än nödvändigt och att däri, som landsbygdsbefolkning alltid gjort, undvika placering på brukningsvärd jord om det är möjligt.

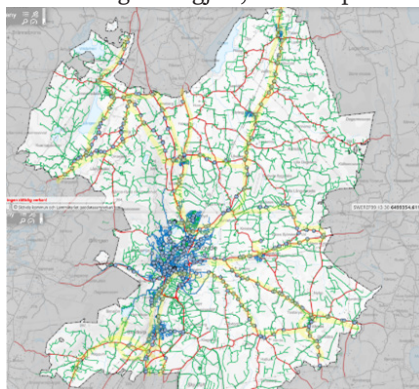

Fig 4. Statligt vägnät
rött och hållplatser för
kollektivtrafik. Sid 34.

Nära det statliga vägnätet, omedelbart bortom respektavstånd för trafikbuller, finns mycket landsbygd som utöver att trafikeras med skolskjuts också har nära till kollektivtrafik och genom närhet till stora vägar också mycket korta restider med bil till en mängd målpunkter i Skaraborg. Attraktiva lägen i en polycentrisk analys ur aspekten kommunikationer. Några har redan GC-väg eller GA anläggning för VA inpå. Samtliga har optofiber nära. Likväl har dessa lägen (gult i fig 4) ej identifierats som prioriterade för ökat boende på den egentliga landsbygden.

Urbaniseringen i fas 2 drevs av en samhällsstruktur där den tillverkande industrin expanderade, fler och fler behövde ta sig till en fabrik och tillverka fysiska saker. I fas 3 gör sig även informationssamhället och tjänstesektorn gällande. I Skövde med dess mycket kraftiga tillväxt av IT-företag, med dess mycket goda bredbandsförsörjning över hela ytan är villkoren för att bo och arbeta efterhand dramatiskt annorlunda för många numera än vad de var i fas 2.

Distansarbete och att tillverka saker man ej kan ta i, mjukvara, har blivit vanligt förekommande. Ned- och uppladdningstider till och från en god hemmiljö har fått högre prioritet än närhet till en kontors- eller fabriksmiljö. Dessa samhällsförändringar kommer prägla var människor vill bo i fas 4 och Skaraborg som plats har många möjligheter att möta denna nya efterfråga om bara vi medger det i våra Översiktsplaner.

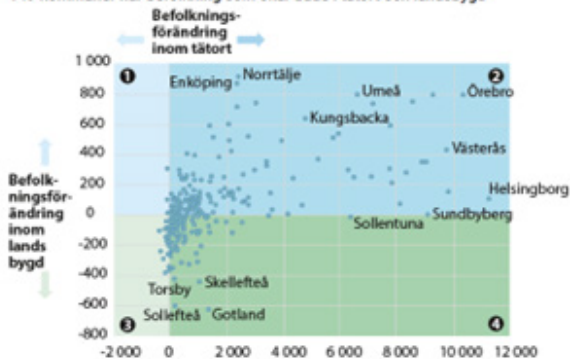
Samtliga målpunkter för arbetspendling i Skaraborg ligger heller inte i centrala Skövde, vilket gör att för en familj som ser sin boplatz som nav i livspusslet kan vad som ter sig som en perifer plats ur en monocentrisk analys där Skövde är nav i själva verket vara nära till den familjens resmål. Vi saknar en sådan analys med bas i grundläggande principer som målpunkter, parat med barriärer, och infrastrukturkopplingar, vilket kunnat mynna ut i de områden som i en framtid kommer attrahera boende och se expansion.

ÖP 2040 bör kompletteras med offensiva strategier för fördubblad befolkning på den egentliga landsbygden och i mindre tätorter i syfte att att närma sig bättre balans mellan stad och land, fullt ut ta vara på efterfrågan i fas fyra och attrahera

människor från storstadsregioner som saknar möjlighet att få del av dessa värden där. Vi bör leda den utvecklingen.

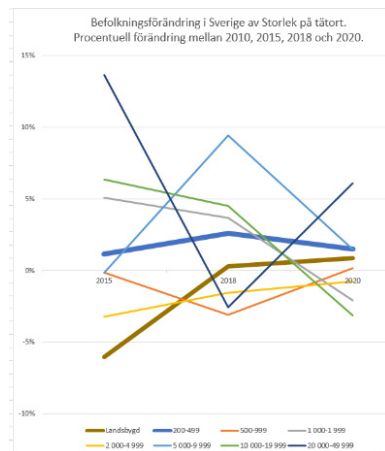
Det är på intet vis ett motsatsförhållande att växa på landsbygd, att växa i yttertätorter och att växa i centralorten. Skövde behöver kunna erbjuda en bred palett av boende för att attrahera en bred uppsättning av människor. Det ger sammantaget högre tillväxt.

149 kommuner har befolkning som ökar både i tätort och landsbygd

Figur 5. Tillväxt i tätort och på Landsbygd kan med fördel kombineras.

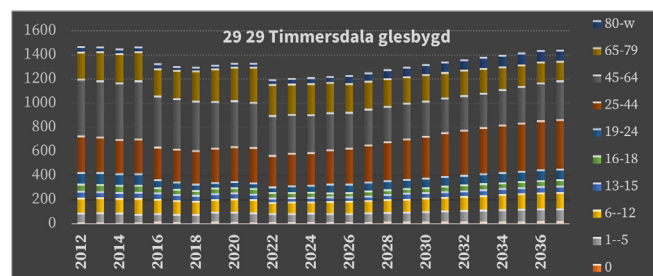
Det är på landsbygd nära en större tätort som vi ser ökad befolkningstillväxt i fas fyra. Som figur 2. visar i exemplet Tidän är hela kommunens landsbygd nära en tätort och i många fall nära flera stycken centralorter.

Figur 6. Tillväxt på landsbygd och i små tätorter sker redan. Urbaniseringen i betydelser avfolkning av landsbygd har, netto, upphört i Sverige. Bildkälla: Data SCB, Diagram Skövdepartiet.

Studerar man förändringar i närtid ser man att fas 4 har börjat i Sverige. På landsbygd och i tätorter under 500 personer ökar befolkningen redan, netto. Här finns naturligtvis stora regionala skillnader mellan kommuner och områden.

Här behöver Översiktsplanen tydligt bejaka detta intresse och medge ny bebyggelse på landet, eftersom det boendet nära naturen är mer hållbart och samhällstrenderna har skiftat.

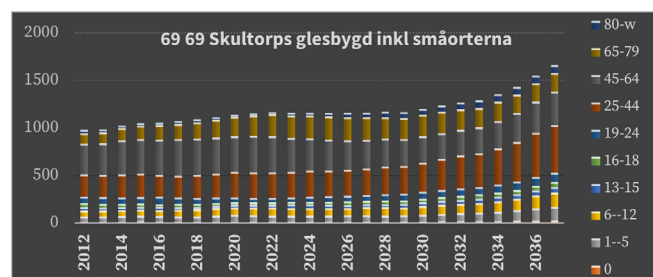

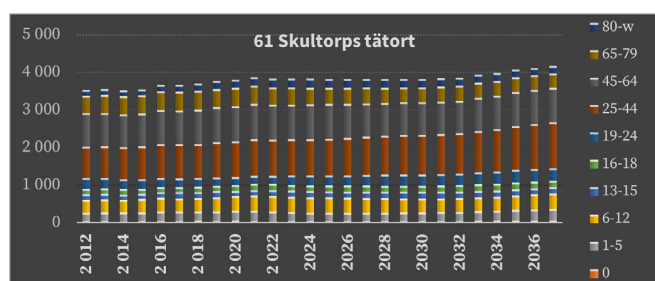
Figur 7. Demografi Timmersdala glesbygd.

Studerar vi vidare Timmersdalas glesbygd, utanför Timmersdala tätort, prognostiseras även här en potentiell befolkningstillväxt.

Skövde kommuns översiktsplan bör ha tydliga ställningstaganden som välkomnar denna utveckling och tillväxt med boende nära natur och kulturlandskap. Som exempel definierar inte kommunen i ÖP tydligt principer kring vad man anser vara brukningsvärd åkermark, eller ej.

Skultorp och Simsjöområdet

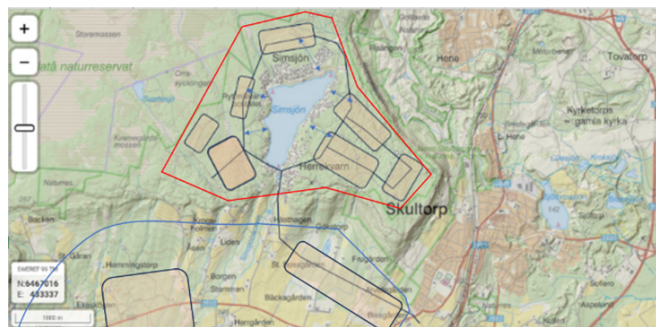

Figur 8. Demografi i Skultorp och dess omland.

Skultorp har stor potential. Dess omland, vilket inkluderar allt från Simsjöområdet till renodlad landsbygd, spås i kommunens befolkningstillväxt en högre tillväxttakt än tätorten. Men Översiktsplanen har restriktiva tankar kring att medge den potentiella befolkningstillväxten. Många vill bo perifert i/runt Skultorp med närhet till dess samhällsservice och centralortens utökade service ytterligare några minuter bort och samtidigt med en mycket vacker natur som granne. Översiktsplanen möter denna önskan med reservationer. Skultorp nämns på sid 48.

Dynamiken är snarlik för Frösve/Stöpen, vilket Översiktsplanen bättre har fångat. Men till skillnad från Säter så har Simsjö-områdets högplatå inte landskapsbildskydd utan kan bli plats för boende. Skultorp kan även expandera söder om Simsjöns högplatå. Detta område (blå kontur i figur 9) bör märkas ut på kartan som bostadsområde.

Figur 9. På Simsjöns högplatå finns plats för fler småhus, med nära till såväl sjö, som tätort. Ref sid 53-54.

Simsjöområdet (röd kontur i figur 9) bör utpekas som bostadsområde. En ringled förbättrar även vägen till befintlig bebyggelse genom vägkopplingar in mot befintlig mindre väg. (Blå pilar i figuren).

Vi anser att skedesindelningen på sid 53 är bakvänd. Det vore bättre att först ta fram planprogram för hela högplatån. Åtgärder kring befintlig bebyggelse kan ev. företas sist. Planläggning av ny väg och tillkommande bebyggelse bör ges prioritet över befintlig.

Skultorp med omland bör förses med en högstadieskola. Vilket vi tidigare presenterat förslag på. Viktigt att ta höjd för denna framtida expansion vid etablering av ny skolverksamhet.

Ny ledning för Vatten har dragits längs Rv 26. Där kan en GC-väg anläggas. Ref sid 64.

Skolor och gymnasieskolor

Sid 36. Det står att "Gymnasiet har behov av utbyggnad vid både Västerhöjd och Kavelbro för att täcka kommande behov".

Västerhöjds och Kavelbros gymnasieskolor är redan för stora för att upplevas som trygga och är inte längre av en storlek där de vuxna i skolan klarar att upprätthålla den sociala kontroll som naturligt kommer av att man känner igen eleverna som går på skolan och i de flesta fall också vilket program de går på. De skalfördelar som kan uppnås genom stora enheter har för länge sedan uppnåtts och expansion bortom nuvarande storlek leder till förlust av trygghet utan att någon vinst uppnås. Detta styrs tydligt politiskt i bl. a. servicenämndens fastighetsriktlinjer.

"Att bygga ut Kavelbro och Västerhöjd är inte nödvändigt. Det kommer leda till förlust av kontroll över elever och skapa ostrukturell kaos. Kommunens fokus bör ligga på grundskolorna. Det går inte bra för många elever där."

/Gymnasieelever under vår workshop kring detta remissvar.

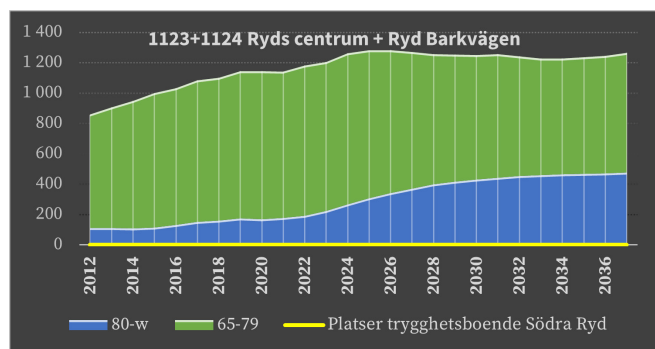
Skriften om att det finns ett behov av att bygga ut Kavelbro och Västerhöjd ska således strykas eftersom sådant behov inte föreligger på de platserna och det strider mot kommunala styrdokument på området. Eventuellt tillkommande behov får lösas på annan plats och lediga platser finns i grannkommunerna.

Visualiseringsverktyg för kommunal planering med exempel

Sid 37. Bilden i ÖP illustrerar väl upplösningen i kommunens planering av kommunal service. En bruttolista på tillkommande platser inom en period, oklart var och oklart när. Kommunen har ett mycket stort behov av att öka denna upplösning och presentera den över tid och över ytan. För att kunna möta behov vid rätt tid och på rätt plats, med rätt tillgång.

Med rätt tillgång menar vi inte enkom fler lokaler. Det finns fler strategier att möta efterfrågan.

Dessa planeringsinstrument saknas idag – alternativt används dom inte - varigenom behov upptäcks med kort framförhållning och ofta så att planberedskap saknas, vilket leder till ryckiga, dyra och kortsiktiga lösningar där behovet sällan möts av rätt sorts tillgång i tid.

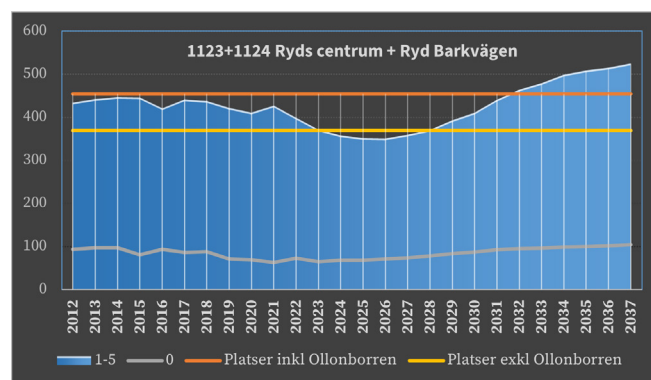

Figur 10. Exemplet äldre i Södra Ryd. Bildälla: Skövdepartiet.

Behovet av strategier för att möta exempelvis en tillväxt av äldre befolkning i Södra Ryd blir tydligt först när man visualiserar demografin per delområde över tid. På sid 42, kan planeringsprinciper Södra Ryd utvecklas.

I Södra Ryd finns många flerbostadshus utan hiss. En del vars nedre våning fungerar hjälpligt för 80+. Men var är strategierna för att möta behovet, prioriteras exempelvis äldre till dessa tillgängliga lägenheter? Kan sociala ytor tillskapas för äldre? Behövs trygghetsboende?

För att "se" denna typ av behov i tid och möta dem på klo-kaste vis behöver planeringsverktyg förbättras och möjliggöra högupplöst visualisering och simulering över tid och över ytan.

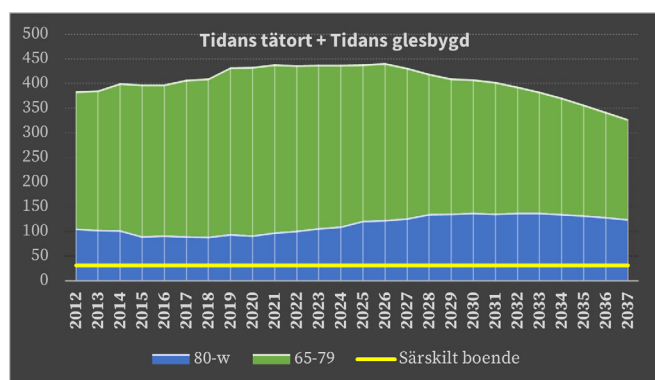

Figur 11. Exemplet små barn i Södra Ryd. Om man blott studerar nuläget 2024 med horisont av budget och strategisk plan till 2028 kan man tro att det borde stängas förskolor i Södra Ryd. Behovet av mer långsiktig planering blir tydligt om man blickar lite längre fram, bortom 2030, då de förskolor som finns inte längre räcker till.

I prognosen ovan ingår inte de drygt 400 hyresbostäder vilka Skövdebostäder år 2024 aviserat intresse av att bygga i södra delen. Visualiseringsverktyg krävs för att synliggöra effekter av sådant i vad avser behov av samhällsservice.

Sid 38. Här står att "En variation av bostadsutbudet (vad gäller bebyggelse typer, upplåtelseformer, storlekar och prisnivåer) ska prioriteras i alla kommunalar för att underlätta för människor att bo kvar i sin närmiljö." Vi instämmer och påtalar att landsbygden är den största kommundelen därvidlag. Men var finns dessa strategier konkretiserade?

Kommunen bör utveckla nya former för boende åt äldre.

Figur 12. Äldre i Tidän. I Tidän ökar andelen 80+, främst sker den ökningen på glesbygden. Var är kommunens strategier för att möta detta behov i yttretätorter och dess omland? Sannolikt krävs nya typer av boende. Men hur ser de ut och vem levererar dem? Var och hur tas den insikt som uttrycks i ÖP om hand och preciseras?

Figur 13. Senior Homes and Community Development in Tidän.
- Leen Mansor, Marylin Habre, Louis Lallier, Chalmers.

Bilden visar ett koncept för boende åt äldre. Enplanshus med en privat del (blått) och en gemensam del (orange).

Tänkt att uppföras centralt i Tidän med enkel närhet till samhällsservice. Konceptet utvecklades 2023 av chalmersstudenter.

Vi tror att det är en del av allmännyttiga bolags sociala uppdrag i vår tid att försörja samhället med den typen av byggnader som äganderätt och/eller hyresrätt i yttretätorter sådana som Tidän. Det ger ett mer socialt och mindre ensamt liv på ålderdomen, längre tid med eget boende, liksom att det startar

flyttkedjor när det finns något mer anpassat lokalt att flytta till än det egna äldre/större huset mer anpassat för en barnfamilj. Mycket stora sociala vinster.

För den kommunala servicen, såsom hemtjänst, blir det mer rationellt att besöka fyra äldre på en central plats, än på olika mer perifera platser. Då ökar kvaliteten samtidigt som kostnaden minskar. Nya former av boende nämns även på sidan 39. Det vi efterlyser enligt ovan är mer konkret vad detta ska bestå i och vem som bygger dem.

Vi ser i demografisk statistik att detta behov inte endast uppstår i centralorten. För att på bästa vis möta detta behov behöver kommunen intressera sig för de berörda äldre och deras familjers behov och önskemål. Tidän nämns på sid 49 men inte behovet av bättre bussförbindelser till bl.a. Mariestad och dess nya fabrik, ej heller nämns att det är en ökande andel av befolkningen i intervallet 80+.

Hasselbacken och Norr om Lerdalavägen

Figur 14 vägkoppling i norr. Ref: Sid 45

Figuren visar utbyggnadsområden "Hasselbacken" och "Norr om Lerdalavägen" överlagt på ett ortofoto från 1975.

På fotot syns vägbank för biltrafik genom en snibb av reservatet Rånna-Ryd som olyckligtvis stängts av med bom för tjugotalet år sedan trots att behovet av den vägen kraftigt ökar.

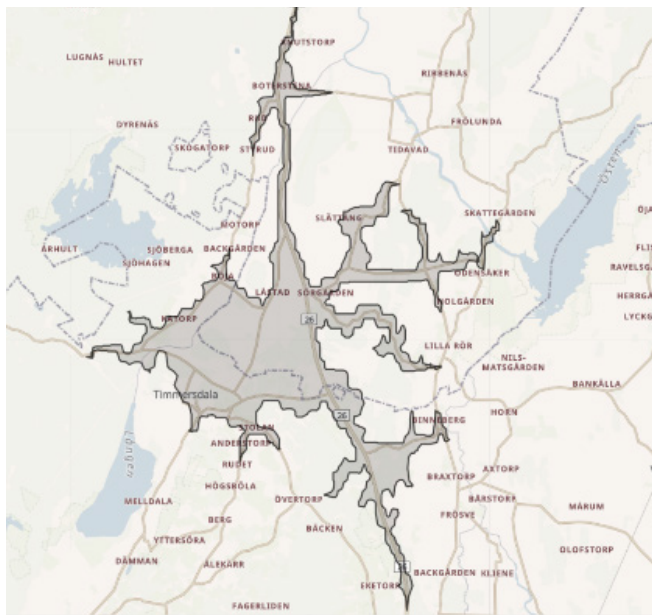
Från nybyggnadsområden i norr behöver väg återigen öppnas mot sjukhuset. Den svarta linjen är en skiss på ungefärlig

dragning av ny väg. Den följer till del den äldre vägbankens dragning, som syns precis under densamma i vitt. Översiktsplanen behöver kompletteras med ny väg.

Östra delen av denna kan medge att kollektivtrafiklinjer, som annars vänder vid Hasselbacken även angör Skaraborgs Sjukhus. En vägdragning lik den i skissen kortar dramatiskt restider och underlättar för fler färdssätt, som exempelvis elcykel, för de som arbetar på sjukhuset.

Det står på sid 91 om att minska transporter. Ett sätt är genom kortare, genare, vägar.

Stöpen, Timmersdala, Böja, Övertorp, Låstad och
Binneberg

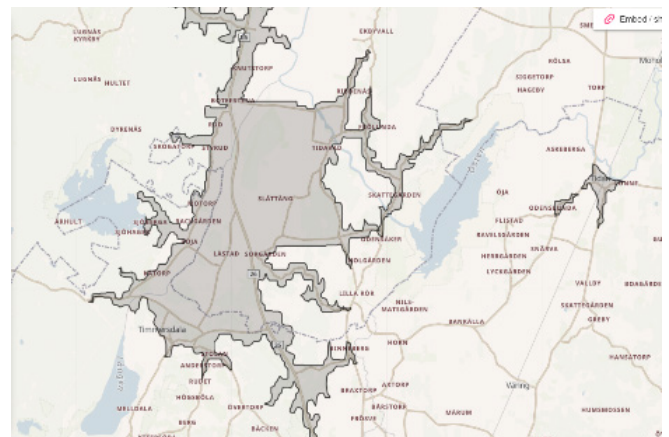

Figur 15. Områden inom 20 minuter med bil från Volvos fabrik och inom 20 minuter från Skövde.

På sid 49 nämns Stöpen och på sidan 50 Timmersdala.

De försörjs av var sitt reningsverk och har båda stor potential som boplatser. Korsningen med riksväg 26 norr om Stöpen är mycket farlig och behöver åtgärdas.

Det finns ett område runt NordBillingsens spets på gränsen mellan Mariestad och Skövde som bör komma att se ökad efterfrågan som bostadsort. Investeringar har gjorts i att dra fram kommunalt vatten och avlopp, VA, till Böja och Vristulven. Det är en utmaning att försörja attraktiva platser för boende med VA på gränsen mellan två kommuner, där nät normalt är finmaskiga. Samordning kan behövas med Mariestad.

Figur 16. Områden inom 20 minuter med bil från Volvos fabrik i M-stad och inom 20 minuter med bil från Skaraborgs Sjukhus Skövde.

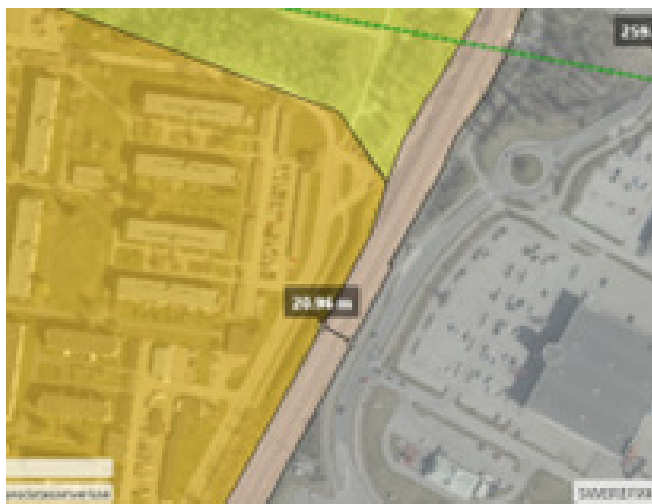
Befintliga verksamhetsområden för VA kan behöva utökas. Låstad i Mariestad kommun och Binneberg i Skövde kommun har båda potential för nya bostäder.

Men platser som Binneberg och Övertorp pekas ej ut för fler bostäder. LIS-områdena vid Lången och Vristulven, se sid 55, är emellertid väl placerade och bör utökas.

Även Tidan har nära till arbetsplatser i både norra Skövde och i Mariestad och försörjs av ett tredje reningsverk. Här (Timmersdala, Stöpen, Tidan och deras omland) finns sannolikt behov av att takta utbyggnad av bostäder med utbyggnad av reningsverk i en skedesindelning över tid och över ytan för att möta och mätta behovet av nya bostäder. Härvid är synkronisering med framtagande av den vattenförsörjningsplan vi påpekade behovet av i vårt förra yttrande stort.

Mariesjö

På sid 46 tas strukturbild för Mariesjö upp. Området avgränsas av riksintresset för transporter Västra Stambanan.

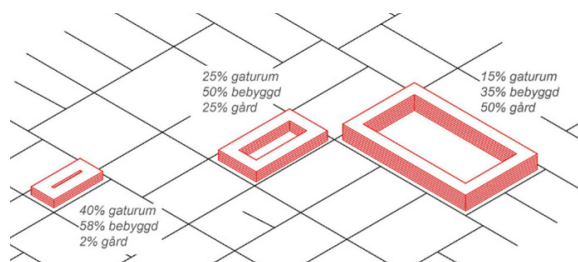

Figur 17 visar reservationsområde för järnvägsspår i höjd med Stallsiken. På sid 66 nämns Västra stambanan.

Där framgår att utefter stambanan ska reserveras ett stråk som är 45 meter brett utan bebyggelse. För att säkerställa plats för ett framtida tredje järnvägsspår.

Vi ser på en mängd platser att inte nog med utrymme reserveras för att tryggt medge ett tredje spår.

I stadsdelen med det vackra namnet Mariesjö, som benämns "Science City" i dokumentet trots att Skövde kommun har svenska språket som koncernspråk och är beläget i Sverige, avses en stadsdelsomvandling ske. Det är givet omvandling inom planperioden av utomordentligt stor vikt att denna omvandling sker med respektavstånd till framtida tredje spår och att detta respektavstånd utmäts i planen, liksom det är av stor vikt att denna korridor reserveras genom hela kommunen. Byggnader och annan infrastruktur i området ska således uppföras så de klarar krav inte enkom till befintliga spår, utan även till tillkommande. Beijers hall har mått som en idrotts hall. Likväl avses den rivas och en ny idrottshall byggas. Är det god hushållning?

Figur 18. Principskiss för olika kvartersstorlekar. Skissen visar olika kvartersstorlekar med samma exploateringsgrad ($e=2,6$).

Av de tre är strukturplanen på sid 46 mest lik den högra, om än klokt nog gaturummen gjorts vidare.

Befintlig kvartersstorlek har varit ett ingångsvärde i strukturplanen för Mariesjö. Kvarteren är något större än i centrala Skövde. Allt annat lika ger det mindre yta för gaturum i Mariesjö och sådant som parkering, angöring, grönska och solinstrålning i gaturummet något mer utmanande att tillgodose. Figur 18 är ett försök att illustrera detta. Handel är med sin tyngdpunkt tänkt längs en matargata, inte stadshuvudgatan. Stadshuvudgatan med dess kopplingar i norr till handelsområden skapar stora flöden av människor.

Med dessa ingångar kan handel och service komma att etableras nära flödet längs stadshuvudgatan i en omfattning som det begränsade gaturummet med relativt få tvärgator kan få svårt att möta. Man bör därför i fortsatt arbete noga fundera kring parkeringslösningar längs stadshuvudgatan för att tillgodose behovet av kortvarig angöring, <30 minuter, för kunder längs detta stråk.

Vikten av kommunverkstadens fortsatt centrala placering bör beaktas i dragning av väg så att merparten av den verksamheten kan finnas kvar centralt belägen i centralorten av effektivitetsskäl. Tomten har potentiellt markföroreningar från tidigare markanvändning och ligger i bullermattan från järnvägen, kostnaden för en eventuell omlokalisering är ansenlig och utgör en kostnad kommunen självt skulle få bära vid flytt.

I Mariesjö köps mark in som tidigare varit verksamhetsområde. Markföroreningar förekommer. Kommunen bör därmed

ha en flexibel syn på markanvändning för den mark man köper in i det fall områden blir orimligt dyra att sanera för att kunna användas som bostäder bör de fortsatt kunna nyttjas till andra angelägna funktioner.

Den exakta placeringen av parkeringshus, så kallade mobilitetshus, och/eller markanvändning annan än boende, som till exempel park, något kvarter med servicefunktioner liknande de som idag finns i området, eller markparkering/torg, bör kunna anpassas utifrån om marken duger till känslig markanvändning eller ej. Något vi idag ej har full klarhet i. För att åstadkomma den sortens flexibilitet i markanvändningen är det angeläget att markföreningar karteras tidigt och blir ett ingångsvärde, av många, i att fastställa lämplig funktion hos kvarter i god tid, inte en ovälkommen kostnad efter att kvarterets användning fastställts och i ett alltför sent skede.

Överlag är stadsdelsomvandling i denna skala dyr och binder stora kapital. Verksamheten kopplad till Skövdes företagspark och Skövdes högskola är angelägen att ta till vara på. På IT-området är de 80 företag med 1000-talet anställda ledande i norra Europa. Här finns därtill ett 50-tal startup-företag. Denna bransch skall ges möjlighet att expandera. Stor potential för tillväxt finns i detta då denna IT-bransch inte känner exakt samma begränsningar som energi- och logistikkrävande industrier vars tillväxt möter kapacitetsbegränsningar i den nära framtiden i Skaraborg.

Givet storlek och omfattning på detta stadsdelsomvandlingsprojekt vill vi varna för att maximalt ett sådant projekt är vad Skövdes skatte- och avgiftskollektiv mäktar med åt gången utan att äventyra kommunkoncernens finansiella ställning. Detta i synnerhet som Skövde kommun och dess bolag är huvudsaklig aktör inte endast i att möjliggöra omvandlingen, utan även som exploatör och ägare. Kommunens strategier för området kan utvecklas och förbättras genom högre delaktighet av andra aktörer bland annat genom att avyttra fastigheter, även inom ramen för Kreativa Hus AB. Fler än kommunens bolag kan försörja företagsparken med lokalytor.

För hållbar tillväxt vid sidan av detta stora projekt efterlyser vi således fler och annorlunda strategier för befolkningstillväxt

annat än fler projekt med kapitalintensiv förtätning/byggnation på höjden genom stadsdelsomvandling. Exempelvis vill vi se mer av:

- Stadsspridning
- Expanderande yttertätorter
- Skapa flyttkedjor
- Tillskapa boende på landsbygd

Detta för att nå en optimal tillväxt med balans mellan olika former och med balans mellan kostnad/nytta och för att attrahera flest kategorier människor till och i vårt arbetsmarknadsområde behöver energi och engagemang likt det som investeras i Mariesjö, även investeras i dessa strategier. Mariesjöprojektet bör ses i detta sammanhang som en av flera strategier i en portfölj av strategier för tillväxt. Där sammantagen effekt blir störst av en stor bredd. Det ska finnas olika boendeformer även i centrala Skövde, inte endast lägenheter.

Verksamhet och industri

Flygplatsområdet vid Locketorp bör utpekas som flygplats i markanvändningskartan eftersom det området är lämpat för det och mark i söder reserveras för förlängning av landningsbanan för att kunna starta och ta emot fullastade stora transportflygplan.

Vår arbetsmarknadsregion behöver med sitt regionsjukhus och Skövdes garnison en flygplats med lång landningsbana. Ur ett NATO-perspektiv är terminalbyggnad och terminalspår till området inte oönskat, men industri bör förläggas vid sidan av flygplatsområdet för att inte riskera att hamna i vägen för intressen av väsentlig betydelse för totalförsvaret.

Härvid behöver kommunen säkra markåtkomst bredvid flygplatsen, vilket kan utpekas som plats för verksamheter annat än flygplats.

Terminalområdet får heller inte medges sådan dragning att det stör flygtrafik. Som ett exempel på behov av logistiklösningar kommer Skövde garnison inom ramen för NATO-samarbete/-medlemskap att försörja egna svenska förband i NATOs nordöstra operationsområde.

Flyg är vårt mest moderna transportsätt. Den utveckling med elektrifiering och autonoma fordon som sker på markbundna fordon sker även inom flyget. När såväl pilot som bränsle byts ut mot autonoma system och eldrift så ökar konkurrenskraften i flygrörelser.

Skövde är centralort i Skaraborg. Skaraborg avgränsas av två större barriärer; Väner och Vättern. Flyg är ett av få transportsätt som kan överbrygga dessa barriärer, varigenom det är ett särskilt behövligt transportmedel i Skaraborg framgent givet teknikutveckling på området. En flygplats behövs som nod i ett sådant transportsystem. Det är Skövde flygplats väl lämpat som.

Vad gäller större ytor lämpliga för större verksamheter och industrier i direkt anslutning till västra stambanan finns flera sådana ytor i Skövde kommun varav ingen har pekats ut som sådan i förslaget till Översiktsplan. Det är ont om dem söderut mellan Göteborgs hamn och Skövde. Det är därför ett misstag att inte peka ut stora industriområden in på västra stambanan i förslaget till ÖP. När energibehovet möts mot slutet av planperioden och de industrietableringar som nu sker leder till följd-etableringar så behövs dessa ytor för det ändamålet. In på stambanan finns redan påverkan av buller och farligt gods och det närmaste området är då lämpat för verksamheter. Inte bo-ende.

Det saknas ett materialförsörjningsperspektiv. Grus och bergtäkter har inte pekats ut bortom riksintressen. Fler än så har ett regionalt och kommunalt intresse och bör framgå i ÖP.

Hasslum

Övningsområde Hasslum bör utpekas som övningsområde för totalförsvarets ändamål, dvs samma användning som historiskt varvid behovet av marksanering som nämns på sid 61 blir lägre. I övningsområdets influensområde, för rök och buller, bör ytor för verksamheter pekats ut. Bortom det i nordväst kan finnas utrymme för tillkommande bostäder. Dessa ytor behöver trafikförsörjas.

Klimatanpassning

Ref sid 74-77. Vi har motionerat om behovet av en klimatanpassningsplan. Det finns behov av mer grönt och mer träd i sta-

den. Mer lokalt omhändertagande av dagvatten genom infiltration och mer ytor och volymer för fördröjning av dagvatten. Exploatering i Södra delen av Södra Ryd bör ta hänsyn till skugggivande träds positiva påverkan. Ju närmare befintlig bebyggelse dessa träd i söder står, desto viktigare är det att de behålls för att skugga och svalka bebyggelsen norr därom. Vi ser inte att tillräcklig hänsyn tas idag till behov av skugggivande träd i centralorten.

När vi borde plantera denna typ av träd tas de istället ned utan större eftertanke på hur detta påverkar miljön vid värmeböljor. Snarlikt har det gått till vid nytt bostadsområde i Hasslum.

Mycket av de gröna och blåa ytor som är kvar i centralorten är av karaktären skugggivande och/eller fördröjande för dagvatten. Att istället bebygga och/eller hårdgöra dessa blir en direkt följd av strategin förtätning och den förlegade täthetsnorm vi berört i inledningen.

Det bör därför tydligt sägas att det finns en stark målkonflikt mellan strategierna förtätning och klimatanpassning, där vi menar att det senare bör ges högre prioritet för ökad livskvalitet och robusthet. Industriområdet i Norra Ryds kommande och senaste etapp är två sedelärande exempel. Man bör inte ur ett klimatanpassningsperspektiv förlägga industriområden där översvämningssytor sammanfaller med utströmningsområden ut ur berget och bildar sank mark.

Området Locketorp kommer om det hårdgörs utan att rätt åtgärder för lokalt omhändertagande av dagvatten, LOD, vidtas att likt annan expansion i den i strukturbilden utpekade expansionsriktningen att bidra till att skölja bort broar längs vattendrag nedströms och lägga områden kring Horn och längs Klämbäcken under vatten vid skyfall.

En mängd strategier behöver därför utvecklas sådana att exploaterade ytor inte släpper vidare vatten fortare än de gjorde före exploatering.

Vatten och avloppsförsörjning

Kommunens deponi förorenar reningsverket Stadskvarn med ämnen som reningsverket inte är tänkt att kunna rena. Dessa ämnen förorenar växtnäringen som avskiljs på Stadskvarn och

det är ej hållbart. Näring bör återföras i ett kretslopp, inte skadliga ämnen. Lakvattnet behöver därför renas eller göras till föremål för phytoremediation innan det når Stadskvarn. Skattekollektivet har det ekonomiska ansvaret för deponin. Ansvaret bör ej läggas på avgiftskollektivet vars skuldsättningsgrad är högre.

I övrigt påminner vi åter om behovet av en vattenförsörjningsplan som stödjer ÖP och en synkronisering av dessa två dokument.

Optofiber och mobilnätverk

Bredbandsverksamheten har god lönsamhet vilket bör nyttjas till att säkerställa avbrottsfri kraft i noder och andra former av redundans. Ref sid 87. Täckningen är god. Optofibernet bör rustas för att varaktigt kunna nyttjas utan att regionala elnät fungerar. De bör vidare kunna försörja mobiltelefonmaster.

Vid införande av 5G advanced standard bör kommunen genom kontakter med tex Sveriges Kommuner och Regioner, Länsstyrelsen i Västra Götaland och Post och Telestyrelsen, verka för att kommunens ledningsfunktioner har tillgång till prioriterade och hela vägen krypterade kanaler i det mobila nätverket, samt att detta fungerar i kommunen utan strömförsörjning utifrån.

Energiförsörjning

Från sidan 90 nämns energiförsörjning och energiproduktion. Mycket andas av att invänta en gemensam plan uppifrån. Större delen av lösningen är att här och nu börja få energilösningar på plats underifrån. I början av 2023 lade Skövdepartiet en motion om en inventering av åtgärder på området.

Möjligheter till åtgärder inom bl.a. solenergi och nätlager är stor inom kommunkoncernen i vid bemärkelse inom allt från VA-verksamheter till olika fastighetsägande bolag och vår egen kommunala fastighetsförvaltning. Priserna är dessutom i skrivande stund mycket attraktiva. Alldeles för lite görs här och nu givet att åtgärder på området är direkt lönsamma.

Skövde kommuns energi och klimatplan är en halv plan, så tillvida att dess huvudsakliga fokus är att spara energi i syfte att spara klimatet. Den innehåller inte i samma utsträckning stra-

tegier kring anpassning till ett förändrat klimat eller strategier för att öka produktion vare sig av förnyelsebara råvaror eller förnyelsebar energi. Utvecklingspotentialen är stor.

Ett koncept som helt glömts bort i omställningen är biokol. En process som när den startas är självförsörjande på energi och skapar högvärdigt bränsle vilket kan användas som det är i Cementa, eller briketterat i Volvo för att där ersätta fossilt kol eller som spetsvärme i pulverbrännare på vårt värmeverk och då ersätta bioolja som duger till drivmedel.

Den koldioxid som släpps ut i det systemet är del i ett kretslopp av lokalt producerat skogsbränsle med gratis återtransport via atmosfären till Skaraborgs skogar. I hjärt kontrast till en mycket dyr, Kolinfångning och lagringsprocess, CCS som nämns på sidan 92. Så är koldioxidtransporten från biokol åter till att bindas in genom fotosyntes gratis och naturlig.

Även el genereras i den processen. Heidelberg Materials Cement AB har studerat konceptet. Men industrin i övrigt och vårt energibolag har ej ens studerat konceptet.

På sidan 92 nämns vindkraft. Om kommunkoncernen bygger energilager eller energiomvandling i någon form kan vindkraft vara en del av lösningen. De bör då leasas eller strömmen upphandlas på annat vis från platser med goda vindförhållanden väl spridda över landet. Skövde har emellertid inte särskilt väl lämpade vindförhållanden.

Försvarsmakten. Utrikes trupp

Vad som nedan anförts är i sin helhet från öppna källor.

Figur 19. Sverige har ingått avtal med USA kallat Defence Cooperation Agreement, DCA. Det medger förhandslagring av utrustning och stationering av amerikanska militära förband i Sverige.

Skövde, Sveriges största garnisonsort, pekas inte ut i DCA. Närvaro av större amerikansk trupp kan således ej utifrån det

avtalet förväntas vara av permanent karaktär i kommunen. Sådan närvaro kan därför förväntas inom ramen för Världlandsstöd främst i form av mer kortvariga övningar och transporter/transiteringar.

Typsituationer Världlandsstöd (VLS)

Figur 20. Typfall för Världlandsstöd.

Sveriges roll som världland i ett NATO sammanhang kan ha tre olika karaktärer. Vid världlandstöd lämnar det civila samhället stöd till försvarsmakten och allierade länders försvarsmakt. DCA pekar inte ut Skövde i förväg som föremål för vare sig basering eller basområde

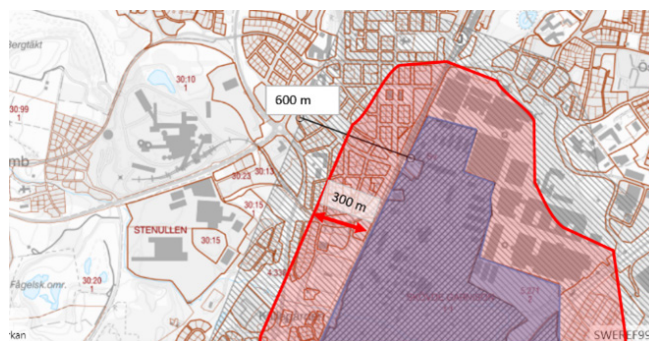
Återstår då transitering. Världlandsstöd vid transitering påverkar främst infrastrukturen förbi en ort, men kan omfatta sådant som kortvarig vistelse/raster/förplägnad.

Försvarsmakten. Egen verksamhet

Om än inte någon större effekt på markanvändningen ur ett ÖP perspektiv kan härledas för Skövde kommun utifrån DCA och öppna källor i vad avser utländsk trupp annat än på transiteringsinfrastruktur har Skövdes garnison fortsatt stort avtryck på kartan och är en planeringsförutsättning.

Omvärldsläget har blivit kärvarer där riksdag och regering uttalat att väpnat angrepp på Sverige ej längre kan uteslutas. Ett garnisonsområde är ett tänkbart militärt mål.

Emellertid finns inga planeringsraster som tar hänsyn till risker för kringliggande verksamheter utifrån denna risk. Skövdepartiet anser att den förhöjda risken för militärt angrepp på Sverige föranleder att sådana planeringshänsyn införs.

och arkitektonisk utformning vi ger till våra skolor säger något om politikens ambitioner på området. I ÖP 2040 bör dessa tankar om kvalitet, utrymme, gestaltning och prioritet för skola och förskola i det offentliga rummet utvecklas.

Ett tydligt etableringsprogram för nationella och internationella aktörer bör utvecklas och nämnas i ÖP 2040, lämpligen under fortsatt arbete sid 126.

En stor mängd stödjande dokument krävs för att förverkliga ÖP 2040. Här kan nämnas nytt infrastrukturprogram, ny vattentjänstplan, ny IT-infrastrukturplan, nytt landsbygdsprogram, nytt bostadsförsörjningsprogram, kris- och beredskapsplanläggning, ny energiplan och så vidare.

Det är angeläget att en leveransplan för dessa stödjande dokument upprättas och att de därefter uppdateras i rätt takt och i rätt inbördes ordning i enlighet med den planen. Vissa av dessa stödjande planer bör tas fram parallellt och synkroniserat med varandra för att kunna nå en väl fungerande helhet.

Bemötande:

- *Utgångspunkten för inriktningen i ÖP2040 och utpekad markanvändning är Vision Skövde 2040 och KF-målen som båda är beslutade av kommunfullmäktige. Översiktsplanen skapar fysiska förutsättningar som ska bidra till att möjliggöra att nå målen.*
- *I kapitel Utvecklingsinriktning, avsnitt Strukturer/Bebyggelse har meningen "Utvecklingsinriktningen innebär tillväxt centralt samt åt norr och öster." formulerats om till: Utvecklingsinriktningen för Skövde centralort innebär tillväxt centralt samt åt norr och öster.*
- *Området för Science City anges i översiktsplanen som mark för mångfunktionell bebyggelse. I övrigt hänvisas till antaget planprogram.*
- *Översiktsplanen redovisar vilken markanvändning som är långsiktigt mest lämpad för ett område. Översiktsplanen reglerar inte när i tid eller i vilken ordning områden ska byggas ut. Detta han-*

teras bland annat i kommunens verksamhetsplanering, i Strategisk plan med budget, samt i bostadsförsörjningsplanen. Översiktsplanen lyfter även behovet av att kommunen arbetar fram en genomförandestrategi.

- *I kapitlet Genomförande och fortsatt arbete beskrivs behovet av att revidera och uppdatera landsbygdsprogrammet. Desamma gäller behov av fortsatt arbete kring frågor om brukningsvärd jordbruksmark samt vad som bedöms vara väsentligt samhällsintresse för ianspråktagande av jordbruksmark.*
- *Texten under rubriken IT-infrastruktur/Framtida behov har uppdaterats.*
- *En komplettering av bebyggelse till befintliga orter syftar till de områden som utvecklas genom detaljplanläggning, detta har förtydligats i planbeskrivningen. Kommunen har enligt PBL monopol på att detaljplanera områden. Detta för att förtydliga kommunens ansvar för samhällsviktig infrastruktur så väl socialt som fysiskt.*
- *Kommunen har ingen möjlighet att avreglera landskapsbildskyddet. Som företeelse avskaffades det 1 januari 1975 men alla då existerande skydd fortsätter i övergångsbestämmelse att gälla fram till att Länsstyrelsen upphäver det. Detta regleras av Miljöbalken.*
- *Översiktsplanen tar varken ställning för eller emot bebyggelse av enstaka hus på landsbygden då detta prövas i förhandsbesked eller bygglov. Större etablering eller högt tryck i tätortsnära områden ställer dock krav på detaljplan enligt PBL. En detaljplan innebär i sin tur att kommunen ser till att service, infrastruktur osv byggs ut i takt med detaljplanen. För ett effektivt användande av kommunens resurser är det därför lämpligt om dessa läggs i anslutning till redan befintlig bebyggelse, det behöver inte innebära en urbanisering.*
- *I den utsträckning invånare ansöker om förhandsbesked eller bygglov på ytor som inte ställer krav på detaljplanläggning, inte*

klassas som bruksbar jordbruksmark eller ligger inom Försvarsmaktens influensområde beviljas dessa. ÖP2040 lägger inga ytterligare hinder för detta.

- Skövde kommun har redan idag lediga tomter i flera av tätorterna utanför centralorten som står tomma. ÖP 2040 bereder möjlighet för boende på landsbygden. Hur kommunen kan verka mer aktivt för detta hanteras dock inte i ÖP 2040.
- I kapitlet Genomförande och fortsatt arbete>Kontinuerlig översiktsplanering>Jordbruksmark går det läsa mer om framtida arbete med planeringsunderlag avseende jordbruksmark. Fragmentering av jordbruksmark skyddas i Miljöbalken.
- 3-30-300-regeln har tagits fram i syfte att ge stöd vid bedömningar hur mycket träd och grönska en stad behöver för att må bra och fungera väl. GIS-verktyg är ett sätt att studera och följa upp regeln.
- Ett stöd vid framtagande av en grönplan är Grönplanera! En vägledning om kommunal grönplanering och att ta fram en grönplan som Boverket och Naturvårdsverket har tagit fram. Texten Planeringsprinciper grönområden har kompletterats med detta.
- I samband med tidigare tillståndsprövning för bergtäkt vid Bilingsryd utreddes möjligheten att dra en ny väganslutning genom naturreservatet Rånna-Ryd. Resultatet visade att det inte var möjligt att anlägga den nya vägen utan en betydande inverkan på naturreservatet och dess natur- och kulturmiljön. Beslut om naturreservat är avsedda att skapa ett definitivt långsiktigt skydd och att avvikelser från skyddet bör endast tillåtas i sällsynta och väl motiverade situationer. Det krävs synnerliga skäl för dessa fall. Området är även ett Natura2000-område. Det är inte motiverat att i översiktsplanen lägga in en ny framtida vägkoppling för bostadsbebyggelsen i Hasselbacken genom Rånna-Ryds naturreservat.
- Det är fastighetsgränsen för järnvägen som redovisas på kartan i granskningshandlingarna och alltså inte gräns för skyddsavstånd. Antagandehandlingen har justerats så att gränsen i stället redovi-

sar användningen Järnväg med buffertzonen. Buffertzonen tar höjd för eventuell framtida byggnation av ytterligare järnvägsspår. Buffertzonen utgör 15 meter på respektive sida av befintliga spår. Ytterligare tillkommande 30 m bebyggelsefri skyddszon på respektive sida ska beaktas vid detaljplan och bygglov. Planbeskrivningens text har förtydligats.

- Kartbilden som visar en översikt över fiberområden i Skövde kommun har uppdaterats.
- Kartan på sid 98 som visar räddningstjänstens insatstider är hämtad från Räddningstjänsten Skaraborgs handlingsprogram. Kartan på sidan 98 i planbeskrivningen visar ett utsnitt ur kartan för Skaraborg och visar insatstiderna som de ser ut även med övriga kommuners insatstider inkluderade.
- Skövde kommun har god kännedom om de riskobjekt som finns i kommunen. Vid samhällsplanering, detaljplanering och projektering av samhällsviktig verksamhet tas dessa i beaktande i tidigt skede i syfte att inte placera samhällsviktig verksamhet intill ett känt riskobjekt. Aktörer som bedriver verksamhet på ett riskobjekt tas med i planeringen i syfte att få en helhetsbild av riskobjektet och de aktuella riskerna.
- Vad gäller solceller och batterilagring pågår både strategiskt arbete, kartläggning och åtgärdsarbete inom kommunkoncernen i Energisamverkansgruppen och inom kommunorganisationen utifrån KF-målen.
- Under kapitel 5 i 2023 års miljöredovisning redovisas det arbete som utförts hittills inom energiområdet i kommunkoncernen. Energiförsörjningsfrågorna har blivit viktigare efter att energikris och Ukrainakriget inträffade.
- Det pågår också ett arbete inom kommunalförbundet och kommunorganisationen att undersöka hur man kan stärka Skaraborg i stort och Skövde som del i denna viktiga fråga om energiförsörjning. Skaraborgs kommunalförbund har ett uppdrag att ta

fram en energiförsörjningsplan med målsättningen att öka tillgången till el och energi i Skaraborg. Planen kommer att behandla utvecklingen av elnätet, ökad produktion av el, storskalig lagring av el och flexibilitetsalternativ. Vindbruksplanearbetet sker också i kommunalförbundets regi.

- *Behovet av en klimatanpassning beskrivs grundligt i ÖP 2040. Frågan behöver inte behandlas i kommunens energi- och klimatplan. Sektor samhällsbyggnad har ett uppdrag att ta fram en klimatanpassningsplan KS § 105/20 2020-05-04. Väsentliga delar har arbetats fram men en fullständig plan finns inte på plats.*

7. Kommuner

Falköpings kommun

I samrådsredogörelsen framgår att Falköpings kommuns yttrande angående potentiell konkurrens mellan kombiterminalerna inom Skaraborg Logistic Center och Skövde kommuns planerade terminaler har beaktats. Skövde kommun har reviderat beskrivningen av planerade terminaler så att det framgår att de antingen ska nyttjas av en separat aktör eller utgöra komplement till terminalerna i Falköping.

Falköpings kommun är positiva till att Skövde kommun har tagit hänsyn till synpunkten samt genomfört revideringar av översiktsplanen.

Bemötande:

- Noteras. Skövde kommun tackar för yttrandet.

Karlsborgs kommun

Kommunstyrelsen beslutar att granskningen inte ska besvaras.

Bemötande:

- Noteras. Skövde kommun tackar för yttrandet.

Skara kommun

Skara kommun har inget att erinra för Skövde kommuns Översiktsplan 2040.

Bemötande:

- Noteras. Skövde kommun tackar för yttrandet.

Tibro kommun

Tibro kommun menar att redan samrådshandlingen för Skövde kommuns nya översiktsplan visade på en välavvägd balans med en hög ambitionsnivå och en klok detaljeringsgrad. Samrådsredogörelsen visar att flertalet av de synpunkter som Tibro kommun lämnade har bemötts och i vissa fall inneburit justeringar vilket Byggnads- och trafiknämnden ser som mycket positivt.

- Granskningshandlingens rubrik *Genomförande och fortsatt arbete* exempelvis har utökats enligt Byggnads- och trafiknämndens yttrande och skulle med fördel kunna ges en nivå till med mer konkreta åtgärder för att ge kommun och andra parter greppbara förändringar i en lokal skala.
- Det är fortfarande lite oklart i den digitala versionen av kartan vad vissa av de föreslagna utbyggnadsområdena ska resultera i när det gäller funktioner och omfattning av bebyggelsen. I övrigt är kartan lättanvänd och väl utformad med bra balans vad gäller kulörer och mönster.

När det gäller mellankommunala frågor har vissa förtydliganden och tillägg gjorts:

- Tibro kommun konstaterar att det under rubriken *Utvecklingsinriktning/Strukturer* i granskningshandlingen nu framgår av kartan att Skövde ÖP 2040 nu ger möjlighet till framtida cykelväg mellan Igelstorp och kommungränsen mot Tibro. Det är bra att det även i riktning västerut längs väg 49 har transportsamband ny cykelväg lagts till på kartan. Även i texten går det att läsa "Cykelvägar skulle med fördel kunna skapas på gamla banvallar och vara ett led i att knyta samman kommuner och skapa långa cykelleder för turism" vilket Tibro kommun ser som mycket viktigt för eventuella kommande satsningar.
- Under ställningstagande 7 i samrådshandlingen saknar Byggnads- och trafiknämnden fortfarande ett tydligt åtagande från Skövde att bidra till en högre grad av Skaraborgs självförsörjning när det gäller elproduktion. Det är dock lämpligt att avvakta det pågående arbetet gällande elproduktion som samordnas av Skaraborgs kommunalförbund som hänvisas till samrådsredogörelsen.
- Under ställningstagande 8: Efterfrågade förtydligande beskrivningar av hur Skövde avser möta de stora förändringar och utmaningar som är på gång för Skaraborg som delregion saknas men det kan anses vara tillräckligt som det formulerats redan i samrådshandlingen.

Bemötande:

- *Noteras. Skövde kommun tackar för yttrandet.*

Töreboda kommun

Töreboda kommun överlämnar följande yttrande till Skövde kommun:

Töreboda kommun understryker behovet av att del av väg 200 mellan det nya industriområdet Locketorp och tätorten Moholm i Töreboda kommun förstärks, då den redan pendlings-täta vägen kommer öka mellan kommunerna beroende på de kommande verksamhetsetableringarna i norra Skaraborg.

En förstärkt pendlingsmöjlighet är också nödvändig via Västra stambanan och kommunerna behöver fortsättningsvis samverka med möjligheter till tågstopp i Moholm.

Töreboda kommun är medlem i kommunalförbundet Räddningstjänsten Skaraborg och understryker vikten av att övningsfältet Hasslum finns kvar.

Bemötande:

- *Skövde kommun tackar för yttrandet och noterar synpunkterna för fortsatt arbete.*
- *Övningsfältet vid Hasslum är markerat som utredningsområde i syfte att just få tid att mer i detalj utreda framtida behov och avgränsningar.*

8. Intresseorganisationer och föreningar

Naturskyddsföreningen

Generella synpunkter

I planen anges hållbarhet som ett genomgående tema. Vi anser det som avgörande för vår framtid, och mycket positivt, att det är grundbulten för planen. Vi ser också positivt på översiktsplanens skrivelser om nödvändigheten av en normförändring från linjärt till cirkulärt samhälle. Översiktsplanen presenterar en hel del fysiska åtgärder för hållbar utveckling inom kommunen. Vi förutsätter och ser fram emot att denna inriktning framgent kommer att genomsyra kommunens arbete, prioriteras i kommande budgetar och omsättas i konkreta åtgärder.

Transporter

Det är bra att kommunen avser att prioritera de hållbara färd-sätten kollektivtrafik, gång och cykel. Det är viktigt att i fortsatt planering noga överväga bilvägnätets utformning så att det inte motverkar hållbara resor genom att bland annat hindra framkomligheten för cyklisterna. Som negativa exempel kan nämnas trafikplatsen vid Stallsiken (Nolhagavägen/Norra Metallvägen), Hallenbergs- och Hentorpsrondellen där cykelöverfarter tagits bort, fler vägbanor behöver korsas och skyltningen är otidlig.

Vi skulle också gärna se att kommunen skapar förutsättningar för och utreder möjligheten till utbyggnad av pendeltågstrafiken i Skaraborg och Skövde kommun, med förbättrade möjligheter till pendling dels mellan Skaraborgs huvudorter, dels från kommunens mindre tätorter in till Skövde vilket skulle öka dessa orters attraktivitet.

Vatten och våtmarker

Översiktsplanen nämner vikten av att fördröja och rena dagvatten för att hantera ökade nederbördsmängder. Vi håller med om att detta är viktigt. Fördröjning av vatten på land gynnar också den biologiska mångfalden och bör utformas med detta i åtanke. Fördröjnings- och dagvattendammar bör anläggas i alla kommunens orter. Vi föreslår att en våtmark etableras i anslutning till Lillån, NV om Forsby kyrka. Vi skulle också gärna se att några av de gamla bäckarna och vattendrag som förr flöt ge-

nom Skövde tätort borde tas fram ur sina kulvertar, däribland Mörkebäcken öster om Mariestadsvägen.

Vi instämmer i hållbarhetsbedömningens slutsats att översiktsplanen bör kompletteras med hur kommunen avser att förbättra miljö kvalitetsnormerna för vatten.

Energi

För att nå klimatmålen bör översiktsplanen kompletteras med hur användningen av sol och vind som förnyelsebara energikällor ska öka i framtiden, och att man utser lämpliga områden för detta. Samtidigt är det viktigt att utbyggnaden av dessa energikällor inte sker på bekostnad av jordbruksmark.

Klimatpåverkan av utsläpp inom industrin

Nationellt står industrin för omkring 28 % av utsläppen av växthusgaser. I Skövde kommun kommer hela 70 % av utsläppen från industrin (ur Skövde kommuns Miljöredovisning 2022) och cementindustrin står för 91 % av industrins utsläpp (ur Skövde kommuns Klimat- och energiplan 2021–2030). Vi vill här lyfta fram att, vid eventuell fortsatt täktverksamhet i Skövde efter att nuvarande täktstillstånd löper ut 2031, förutsätter vi att Heidelberg Cement Sverige tar sin del av ansvaret för hållbar utveckling och de klimatmål Sverige antagit, och att även kommunen verkar för att så sker.

Grönområden, skyddad natur och odling

Översiktsplanen har tagit stor hänsyn till naturvärden och grönområden i kommunen. Vikten av grönområden betonas ur flera perspektiv vilket vi anser är positivt. Vi ser dock att några tätorter i kommunen saknar grönområden och föreslår därför att sådana inrättas i Igelstorp, Lerdala, Timmersdala och Ulvåker. Till remissvaret bifogas förslag på var sådana bör inrättas (se bilaga). Vi vill också påtala att i grönområden bör endast ett försiktigt skogsbruk bedrivas, såsom mindre röjningar och gallringar, och död ved bör lämnas i hög utsträckning. I bilagan pekar vi också ut ett par ytor som vi anser bör undantas från planerade bostads- och verksamhetsområden på grund av sina naturvärden. Skövde kommun har ca 5 % skyddad natur vilket

är en låg andel sett till genomsnittet i riket och sett till målsättningen i internationella avtal som Sverige undertecknat. Skövde kommun bör verka för att öka denna andel. I ÖP 2040 nämns flera fördelar med ökad odling i stadsmiljö. Vi skulle önska mer konkretion kring hur detta ska förverkligas, exempelvis planer för större gemensamhetsodlingar/odlingslotter på flera platser i kommunen.

Skogsbruk

Föreningen anser att allt skogsbruk i kommunägda skogar bör bedrivas medelst naturnära och hyggesfria åtgärder för att bevara och främja skogens sociala värden, naturvärden och biologisk mångfald. Vidare anser vi att kommunens skogsmark i vissa fall ska kunna användas som bytesmark med privata markägare för att skydda värdefull skog från avverkning. Ett exempel på sådan privatägd skogsmark är skogen mellan Sjötorpssjön och Brattesjön i Skultorp där höga naturvärden har påvisats.

Slalombacken

Billingsens slalombacke kan möjligen förlängas, men ekskogen i den nordvästra delen bör sparas. Därtill ifrågasätter föreningen hur rationellt det är att investera i utbyggnad av anläggningar för vintersport när utvecklingen går mot ett varmare klimat med allt färre snödag, vilket också översiktsplanen konstaterar.

Ljusföreningar

Vi vill påpeka de risker som ljusföreningar medför för nattaktiva djur. Kommunen bör i sitt arbete – i alla led från samhällsplanering till utförande – beakta detta och verka för att minska ljusföreningar. Detta kan göras genom att exempelvis begränsa den belysta ytan och tiden, nyttja rörelsedetektorer och välja lämpliga ljuskällor. Ett förslag är att kommunens hållning i frågan klargörs i ett dokument som stöd för de inblandade sektorerna.

Bebyggelse och förtätning

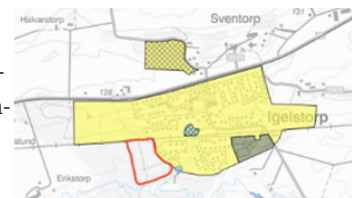
Vi delar översiktsplanens betoning på att byggnation ska ske ut-

ifrån ett livscykelperspektiv med klimatsmarta och återvinningsbara material. Översiktsplanen konstaterar att förtätning bör ske genom att bland annat omvandla hårdgjorda ytor och komplettera på höjden. Vi vill inskräpa vikten av detta för att säkerställa en effektiv markanvändning, inte minst när det gäller verksamhetsområden. Ett negativt exempel är handelsområdet Stallsiken där stora arealer tas i anspråk när varje butik har sin egen parkering.

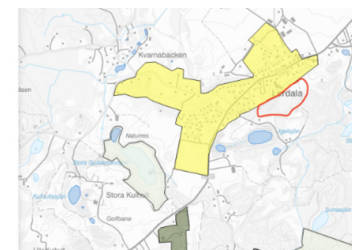
Bilaga med kartor

Nya och utvidgade grönområden samt ytor som bör undantäckas från verksamhet

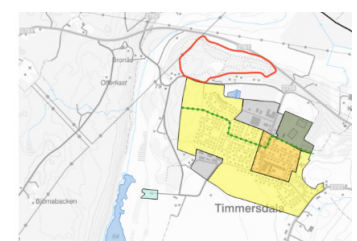
- Igelstorp (karta 1): Sydväst om samhället på kommunägd mark
- Lerdala (karta 2): Öster om skolan i Lerdala
- Timmersdala (karta 3): Skogsområde norr om samhället. Där finns idag ett elljusspår.
- Ulvåker (karta 4): Söder om bostadsområdet finns tallskogar och gran-skogar. I dessa påträffas den rödlistade och fridlysta arten knärot
- Trädgårdsstaden (karta 5): Här bör skapas ett nytt grönområde. Idag är området till största delen öppet, men här kan man plantera träd, anlägga stigar osv.
- Hentorp (karta 6): Grönområdet vid Borgherget-Kaj-

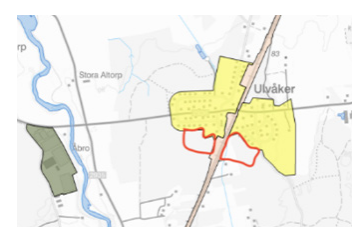
Karta 1

Karta 2

Karta 3

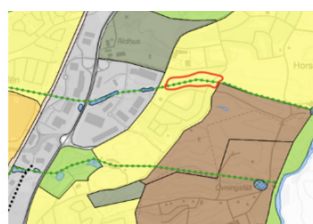
Karta 4

sas kulle bör utvidgas norrut. Ytan söder om industriområdet vid Karlsro-Källegården bör inkluderas i det stora grönområdet i väst. Här finns stora och vackra ekar, buskskikt, tre dammar och ett rikt fågelliv.

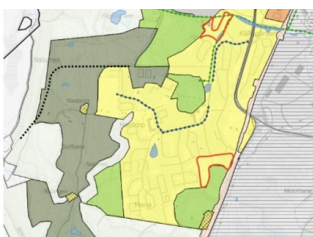
• Skultorp (karta 7):

- Området söder om Ringduvevägen bör bilda en länk mellan de två planerade grönområdena i öst och väst. Här växer bl.a. den rödlistade arten slåttergubbe, varför området borde få någon form av hävd.
- Väster om Sjogerstadsvägen finns ett litet, delvis igenväxt alvarområde som borde restaureras till ängsmark.
- Verksamhetsområdet norr om vägen till Klagstorp bör minimeras så att det inte sträcker sig in i sumpskogen som finns där. I denna skog finns rikligt med död ved och många rödlistade svamparter. I branterna i närheten växer den rödlistade och fridlysta arten knärot.

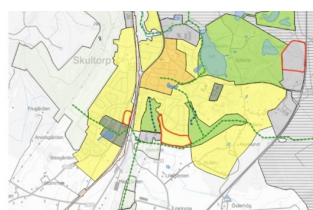
- Flygplatsskogen (karta 8): I norra delen av verksamhetsområdet finns en av kommunens mest artrika tallskogar sett till svampar, och här finns flera rödlistade svamparter. Delar av området är klassat som nyckelbiotop av Skogssty-

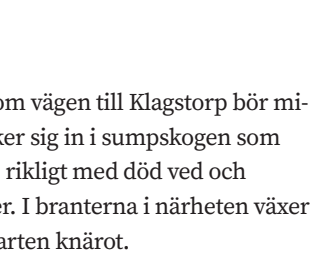
Karta 5

Karta 6

Karta 7

Karta 8

relsen. Därför behöver skogsområdet skyddas i sin helhet och undantas från all form av exploatering

Bemötande

- Kommunen noterar synpunkterna gällande vatten och våtmarker för kommande arbete. För anläggande av fördröjnings- och dagvattendammar krävs en egen analys inför varje specifik anläggningsåtgärd.
- Kommunen noterar synpunkterna gällande ljusföroreningar och tar med dem vidare till berörda för fortsatt och kommande arbeten.
- Det pågår ett arbete inom kommunalförbundet och kommunorganisationen att undersöka hur man kan stärka Skaraborg i stort och Skövde som del i fråga om energiförsörjning. Skaraborgs kommunalförbund har ett uppdrag att ta fram en energiförsörjningsplan med målsättningen att öka tillgången till el och energi i Skaraborg. Planen kommer att behandla utvecklingen av elnätet, ökad produktion av el, storskalig lagring av el och flexibilitetsalternativ. Vindbruksplanearbetet sker också i kommunalförbundets regi.
- Gränsen för grönområde vid Borgberget-Kajas kulle justeras i norr. Gränsen anpassas efter bestämmelsen 'natur' i gällande detaljplan.
- Vikten av hänsyn till nyckelbiotopen vid "Flygplatsskogen" finns beskriven som en planeringsprincip i översiktsplanen. Likaså beskrivs vikten av hänsyn i områdena "Ringduvevägen" och verksamhetsområdet "Trafikplats Skultorp-väg 26".
- Övriga områden tas inte med i översiktsplanen. Dessa kan utgöra ett underlag till kommande arbete med en grönplan. Området i Trädgårdsstaden ligger inom gällande detaljplan.

Skövde Golfklubb

Skövde Golfklubb, Skövde Kommuns största medlemsförening, är positiv till kommunens tillväxtorienterade arbete med att utveckla en växande kommun. Kommun, näringsliv och idrottsföreningar är starkt beroende av varandra. Vi är övertygade om att vi kan vara en viktig del i att möjliggöra bl. a. ökad kompetensutveckling, turism, hållbar markanvändning och nybyggnation av bostäder. Vi ser också att vi är en del i att stärka livsmiljön. Vi tar ansvar för att hålla levande och unika platser, där vi förenar friluftslivet i Skövde med naturen – ett grönskande Skövde i Skaraborg. Medlemmarna i Skövde Golfklubb har investerat över 25 mkr i en ombyggd/nybyggd 18 hålsbana som av tidningen Svensk Golf år 2021 rankades som nummer 17 bland drygt 450 banor i landet. Det innebär att Skövde Golfklubb är en viktig attraktion och varumärkesbyggare.

Bakgrund och hur golfen bidrar idag

Hållbarhet

Vi sköter och underhåller slätterängar mellan golfhålen. Det är en biotop som minskat med 97% de senaste 100 åren i Sverige. Vi gör löpande åtgärder för att vidareutveckla biodiversiteten i området. Vi har torrvedsupplag, sandblottor och insådd av blommarter. Det finns inventerade insekts- och växtmiljöer av stort värde. Flera av våra vattenområden är anpassade för groddjur. Den nybyggda banan har grässorter som kräver mindre skötsel, mindre konstbevattning, mindre gödsel och mindre växtskydd än vanliga grässorter. Klubbhuset har försetts med solceller. Stora dieselklippare har ersatts med elektriska robotklippare. Skövde Golfklubb var den första golfklubben i Europa att installera robotklippare. Vi ligger i framkant i världen med denna utveckling.

Barn och ungdomar

Vi har cirka 200 aktiva juniorer i klubben vilket gör oss till en stor ungdomsklubb. Vi har tillsammans med Volvo Powertrain lanserat en tjejsatsning där vi bjuder in till kostnadsfri träning

och prova på för Skaraborgs golfnyfikna tjejer. Tillsammans med grannklubbarna har vi ett utbyte där juniorer spelar tillsammans vid 8 tillfällen under året. I juniorverksamheten arbetar vi med visionen att skapa ambassadörer på och utanför golfbanan.

Friskvård

Att spela en runda golf innebär en väldigt hälsosam aktivitet. Studier visar på minskade hjärt- och kärlsjukdomar för miljardvärden i Sverige. För individerna motsvarar golfens hälsoeffekt 5 år längre livslängd. Totalt promenerar vi bort motsvarande 7 ton kroppsfett varje år på Skövde GK. Vi är med i och erbjuder aktivitet i Senior Sport School för 60+. I golfen kan man spela tillsammans över fyra generationer i samma grupp.

Reseledning

Klubben attraherar flera tusen besökare varav många övernatrar. Det gör att golfklubben är en av de starkare reseanledningsarna till Skövde.

Parasport

Klubben har regelbunden paragolfverksamhet. Varje tisdag kommer även Strokeputtarna och spelar på närspelsgreen och får koordination och rörelseträning utifrån sin nivå.

Boendemiljö och kompetensrekrytering

Som golfare är det helt avgörande att det finns tillgång till bra golf vid en flytt till ny ort. Att bo nära en golfklubb höjer värdet på husen även för ickegolfare. Det är en attraktiv boplat. Det är en del i att säkerställa att man som kommun kan attrahera rätt kompetens till området.

Varumärke och destination

Sedan invigningen av den nya 18-hålsbanan har Skövde uppmärksammats i såväl nationell som internationell media vid flera tillfällen. Det har inneburit ett kraftigt lyft av externa gäster. 5000 årliga gäster gör klubben till en viktig destination för Skövde och en viktig del i att bygga Skövdes varumärke.

Samhällsekonomi

Studier från Handels Utredningsinstitut visar att en klubb motsvarande Skövde GK genererar handel och därmed anställningar som direkt och indirekt ger kommunala skatteintäkter på drygt 4 miljoner årligen.

Hur Skövde Golfklubb vill vara en del i att nå målen i ÖP 2040

Av ÖP 2040 framgår att befolkningen ska öka till 75 000 invånare. För golfen innebär det att antalet golfare ökar med 1 000 st. Dessa kommer inte kunna få plats på Skövde GK. Utifrån alla värden i föregående stycke så bedömer vi ett stort samlat värde i att möjliggöra utökat spel på Skövde GK. För många nyinflyttade på orten är en bra golfanläggning en viktig del i flyttbeslutet. I kombination med detta behov är vi övertygade om att vi kan vara en del i att möjliggöra god markanvändning, mer nybyggnation och hållbar utveckling av naturvärden.

God Markanvändning

Norr om golfbanan ligger Södra brottet. I kalkbrottet har man skapat naturvärden efter att kalkstensbrytningen upphört. Det är en relativt omfattande åtgärdslista som föreligger för att skapa och bibehålla de önskade miljöerna. Brytning pågår i det brott som ligger ytterligare norrut. Detta brott är ca 100 hektar stort. Under tiden för ÖP 2040 kommer brytningstillståndet prövas. Det är rimligt att inom överskådlig tid bedöma att det i detta brott kommer finnas samma behov av åtgärder och löpande skötsel som i Södra brottet.

Skövde Golfklubb föreslår att kommunen upplåter Södra brottet genom arrende till klubben. Detta skulle möjliggöra flera positiva effekter:

- En positiv markanvändning. På sikt kommer det vara en utmaning att nyttja totalt 120 hektar centralt belägen gammalt stenbrott. Här kan vi utnyttja 15-20 hektar av dessa till friskvård.
- Naturvärden. Klubben kan överta ansvaret för flera av de

skapade naturvärden som nu finns i Södra brottet. På samma sätt som vi i nuvarande arrendeavtal har ett stort och värdefullt skötselansvar på stora ytor.

- Möjliggöra fler attraktiva bostäder. Genom att flytta golfbanan mer norrut så frigörs ytor såsom nuvarande träningsområde – rangen.
- Möjliggöra vägdragning upp till Simsjön. Även här ger ett förändrat markområde för klubben möjlighet att skapa en ny vägdragning till Simsjön och även genom detta möjliggöra ytterligare attraktiva bostadsmöjligheter.

Vägdragning till Simsjön

I ÖP 2040 finns det med en möjlig vägdragning genom Norra banan. Klubben är positiva till den föreslagna placeringen och ser möjligheter till en fortsatt högkvalitativ golfverksamhet. En utmaning som beskrivits i lokal media är att en del av vägdragningen ligger över en tidigare deponi av stenull. Bärigheten blir då oreliabel. Att deponera stora mängder stenull innebär en stor miljö- och kostnadspåverkan. Ett alternativ som vi bedömer ger lägsta möjliga miljöpåverkan vore att omplacera materialet lokalt. En golfbana kan utformas flexibelt och anpassas för att ta emot eller ge jordmassor.

Översiktsbild på möjlig lösning - se nästa sida.

Skövde Golfklubb inspireras av kommunens tillväxtambitioner och är beredda att proaktivt skapa förutsättningar för denna tillväxt. Vi är övertygade om att vi har den samlade kompetensen som krävs för att realisera nämnda idéer och utgöra en viktig del i Skövde och Skaraborgs spännande resa.

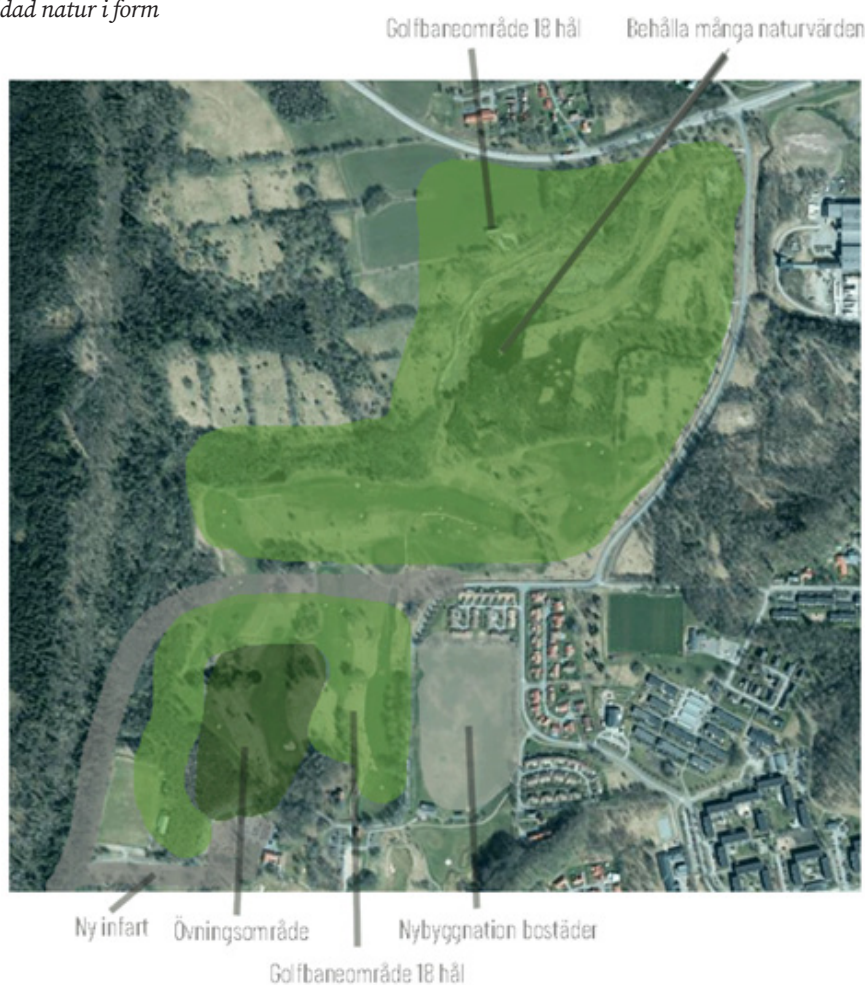
Bemötande:

- I Södra brottet finns i dagsläget höga och branta kalkstenvägg. I de lägst belägna delarna finns även vattenfyllda dammar. De dammarna och de sydvända branterna utgör viktiga fågellokaler där bland annat arter som berggås, tornfalk och svarthakedopping häckar. Dammarna utgör även viktiga förädlingsplatser för flera arter av våra groddjur som åkergroda, vanlig groda, vanlig padda och mindre vattensalamander. I anslutning till

områdets södra del finns även en iordningställd observationsplats där man kan studera fågellivet.

- Sydvästra halvan av Södra brottet är ett fågelskyddsområde. I beslutet för fågelskyddet kan läsas att det innebär ett "förbud mot att årligen under tiden den 1 februari – den 15 augusti färdas eller uppehålla sig inom området. Skövde kommun är naturvårdsförvaltare av fågelskyddsområdet.
- I nordväst berör illustrerat golfbaneområde skyddad natur i form av naturreservat och Natura2000-område.

- Utifrån ovanstående är bedömningen att inte göra några ändringar i översiktsplanens markanvändningskarta för aktuellt område. Området redovisas fortsatt som grönområde och skyddad natur.
- Arrendefrågor ryms inte inom översiktsplanens ramar. Arrendefrågor hanteras av kommunens mark- och exploateringsenhet.

Igelstorps utvecklingsförening

Föreningen har inte tidigare lämnat någon åsikt då den startades upp på grund av det tidigare förslaget av översiktsplan. Vi har lagt alla våra åsikter i den uppladdade filen. Kursiv text är citat ur förslaget till översiktsplan. Den övriga texten är våra åsikter.

Utgångspunkten för ÖP 2040 är Hållbar utveckling med medborgarna i fokus

ÖP 2040 citat: *"Skövdes fortsatta utveckling och fysiska planering ska ta hänsyn till hållbarhetens tre dimensioner – social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet – och samtidigt utgå från medborgarnas behov. Utvecklingen ska ske med hänsyn till miljön och klimatet samt strävan att skapa goda livsmiljöer för människorna i Skövde."*

Vi i styrelsen ställer oss helt bakom detta. En av de viktigaste förändringarna i detta förslag jämfört med det tidigare är ställningstagande 4 "En levande landsbygd" som ändrats till "Tätorter som nav."

ÖP 2040 citat: *"Skövde kommun har en stad, flera tätorter och en levande landsbygd. Målet är att hela kommunen ska kunna fortsätta att utvecklas. Alla delar av kommunen har olika roller i helheten. Staden är motorn, tätorterna utgör nav som förser hela landsbygden med service och samlat boende på naturnära och unika platser och landsbygden rymmer med sin rika variation en rad funktioner, som jord- och skogsbruk, energiproduktion, kulturmiljöer, byar och enskilda bostäder."*

"Skövde har nio tätorter utöver centralorten. Genom att stärka tätorternas kvaliteter och utvecklingsmöjligheter skapas förutsättningar för livskraftiga orter och en levande landsbygd. Tätorterna är viktiga nav på landsbygden. Översiktsplanen ger markförutsättningar för olika typer av bostäder och arbetsplatser, kommunal och kommersiell service, liksom kultur- och fritidsanläggningar. Kollektivtrafik och annan infrastruktur bör utvecklas för att underlätta för exploater och fler boende. För att få underlag för service krävs en viss befolkningsstorlek och antal arbetande i närområdet. För att optimera förutsättningarna för service behöver bebyggelseutvecklingen

därför i första hand ske i eller i anslutning till tätorterna och samlokaliseringslösningar möjliggörs. I samtliga tätorter finns utpekade ytor för nybyggnad."

Som framgår av texten graderas inte någon ort till fördel eller nackdel. Det här är en av de positiva förändringarna i Översiktsplanen. Ett bra synsätt.

ÖP 2040 citat: *"Vi ska heller inte riva för att bygga nytt, utan snarare hitta sätt att bygga till och expandera redan befintlig bebyggelse."* "I ett hållbart samhälle eftersträvas närhet och variation. Närhet kan skapas genom kompletterande byggnation men även genom att knyta samman staden eller landsbygden med gröna stråk och gång- och cykelvägar samt längs kollektivtrafikstråken. Att bygga nytt och varierat är en förutsättning för att Skövde kommun och Skaraborg ska fortsätta växa."

Texten ovan är bra, men vi vill lägga till följande:

"Planeringsprinciper Igelstorp"

- Förutsättningar ska skapas för cykelstråk till centralorten och Tibro kommun i syfte att utveckla turism/pendling och sammanlänka kommunernas cykelstråk.
- Grönområdet centralt i bebyggelsen bör skyddas som ett grönstråk. Ytan kan på sikt ha en fortsatt viktig funktion för fördröjning av dagvatten.
- Utred stationsområdet för lämplighet av bostäder eller park.

ÖP 2040 citat: *"Att en stad har gröna strukturer är en förutsättning för god livskvalitet. Närhet till parker och natur förbättrar dessutom folkhälsan; områdena uppmuntrar till fysisk aktivitet och kan sänka stressnivån hos människor som vistas i dem."*

Texten är bra, men istället för stad borde det stå "stad/tätort." På kartor har inte grönstråk markerats i Igelstorp, ej heller i Värning, Lerdala och Ulvåker. Grönområden har naturligtvis lika stort värde i dessa yttertätorter som i Timmersdala, Vårsås, Tidå, Stöpen och Skultorp. En komplettering behöver ske på karta/kartor och ändring i text.

ÖP 2040, kapitlet Utvecklingsinriktning, rubrik Strukturer, underrubrik Kommunikationer

Vi håller med. Vi tycker att det är extra bra att man pekar ut gammal banvall som bra underlag för att utveckla cykelnätet.

Det nya tillägget om att även binda samman Skövde kommuns cykelnät med grannkommuner är bra. Även Tibro kommun har påpekat detta och det är positivt.

ÖP 2040 citat: *"En variation av bostadsutbudet (vad gäller bebyggelse typer, upplåtelseformer, storlekar och prisnivåer) ska prioriteras i alla kommundelar för att underlätta för människor att bo kvar i sin närmiljö."*

Denna text tycker vi är extra bra. Vi tänker såhär: Om Skövde kommun ser över variationen av bebyggelse/upplåtelseformer i våra tätorter så kanske man inser att det behöver detaljplaneras för hyresrätter och servicebostäder i Igelstorp i ett senare skede. Igelstorp ligger också vid ett av Västra Götalands prioriterade kollektivtrafikstråk. Då det är billigare mark på landsbygden kanske till och med studentbostäder kan bli aktuellt. Skövde Kommun är ju rödlistade utifrån möjlighet till studentbostäder.

ÖP 2040 citat: *"Inom såväl äldreomsorgen som inom socialförvaltningens målgrupper behövs fler bostäder, i olika boendeformer och olika storlekar. Dessa boendeformer bör integreras bland övrig bebyggelse i både större och mindre tätorter, såväl i centrala lägen som i bostadsområden utanför centrum."*

Om detta efterlevs så ser vi det som positivt.

ÖP 2040, Kapitel Mark och vattenanvändning, rubrik Bebyggelse, underrubrik Riktlinjer bebyggelseutveckling utanför centralorten:

Vi tycker att alla punkterna under denna rubrik är bra, men denna ser vi som extra viktig:

ÖP 2040 citat: *"Ny bebyggelse bör anpassas till landskapsbilden samt befintlig bebyggelse och dess struktur. Bebyggelsen bör utgöras av en blandad boendetyper som stärker kvarboende."*

Orsaken till att vi ser den punkten som extra viktig är att den främjar flyttkedjor och därmed en levande tätort. Om blandade boendetyper finns för livets alla skeden så främjar det också att den kommunala servicen nyttjas på ett optimalt sätt.

ÖP 2040 Kapitel Mark och vattenanvändning, rubrik Bebyggelse, underrubrik Igelstorp:

I Igelstorp finns ingen yta för "Mångfunktionell bebyggelse" ut-

markerad. Vi ser det som positivt att "Bostadsbebyggelse med viss service" är utökad men det skulle ses som en förbättring om centrala delen av Igelstorp blev ändrat till: "I centrala Igels- torp finns både kommunal service och näringsliv med kontor." Det vore bra för framtiden att det är rätt markerat i Översikts- planen 2040.

Slutligen

Vi ställer oss positiva till att förtäta centralorten som det be- skrivs i Översiktsplan 2040. Det skapar kontrast till yttertätor- terna och visar tydligare på både staden och yttertätorternas värden. Det ger också en bra valmöjlighet till olika form av bo- ende. I länken "Struktur Skaraborg" beskrivs att det är brist på bostäder i samtliga av Skaraborgs kommuner. I ÖP 2040 be- skrivs en princip om att man bör bygga där annan bebyggelse redan finns och utveckla de värdena i kommunen. Därför stäl- ler vi oss tveksamma till att man skapar ett nytt bostadsområde nordöst om staden, den så kallade "Stadsskogen". Vi anser att man i första hand ska prioritera yttertätorter och detaljplanera de nya ytorna för bebyggelse som ÖP 2040 pekar ut först. Vi är inte emot tillskapandet av "Stadsskogen" men vi vet att kommu- nens resurser inte är oändliga. Därför tycker vi att man borde avvakta med planerna på "Stadsskogen" och prioritera utveck- ling i övriga kommunen först.

Bemötande:

- Mångfunktionell bebyggelse innebär en mer storskalig bebyggelse som är tätare och högre. Markanvändningen 'bostadsbebyggelse med viss service' är mer anpassad utifrån Igelstorps bebyggelse- karaktär och innebär inget hinder för bebyggelseutveckling. I be- nämningen "bostadsbebyggelse med viss service" ingår service- funktioner som förskola, skola, vårdcentral, föreningslokal, butik med mera anpassade till de lokala förutsättningarna på platsen.
- Markerade grönstråk på markanvändningskartan har bedömts särskilt viktiga att redovisa för att säkerställa sambanden i den övergripande gröna infrastrukturen i kommunen. Här är per-

spektivet biologisk mångfald viktigt. Utöver dessa stråk behövs ett finmaskigare nät av grönområden och gröna stråk. Dessa redovisas dock inte i översiktsplanen. För dem gäller planeringsprinciperna. Flera av kommunens tätorter har natur- och grönområden dikt an bebyggelsen och även villatomterna blir en del av grönstrukturen. Kartan har kompletterats med ett grönt stråk som knyter an till Lillån.

- *Översiktsplanen reglerar inte när i tid eller i vilken ordning områden ska byggas ut. Detta hanteras bland annat i kommunens verksamhetsplanering, i Strategisk plan med budget, samt i bostadsförsörjningsplanen. Översiktsplanen lyfter även behovet av att kommunen arbetar fram en genomförandestrategi.*

Lerdala utvecklingsgrupp

Det är positivt att kommunen har tagit till sig av den omfattande kritiken mot indelningen i serviceorter och lokalorter. Genom att alla tätorter nu benämns som just tätorter innebär det reviderade förslaget bättre förutsättningar för hållbar utveckling med medborgarna i fokus för hela kommunen. Det är också bra att kommunen är tydlig med att det är genom att stärka tätorternas kvaliteter och utvecklingsmöjligheter som det skapas förutsättningar för livskraftiga orter och en levande landsbygd. För att den revidering som gjorts ska få reell betydelse för kommunens invånare och tätorter är det av stor vikt att kommunen följer upp planförslagets utvecklingsinriktning i den egna verksamheten. Detta bör innefatta konkreta åtgärder och satsningar i samtliga tätorter, inte bara i de orter som tidigare benämndes som serviceorter. Det kräver att kommunen i handling visar boende i samtliga tätorter att ortens utveckling och livskraft är en prioriterad fråga samt att detta förhållningssätt är något som genomsyrar hela kommunens verksamhet. Att visa medvetenhet om den här typen av frågor kommer att vara ännu viktigare efter samrådsförslagets kategorisering av orter.

Som en del av kommunens utvecklingsinriktning förklaras

det att alla tätorter ska ha kommunal service i olika utsträckning: Alla tätorter har inte all typ av service idag och kommer inte heller ha det i framtiden. Exakt vad varje ort kommer ha framöver beslutas inte i översiktsplanen utan behandlas av ansvarig politisk nämnd. Här bör det framgå i klartext att kommunens övergripande utvecklingsinriktning är att befintlig service i tätorterna ska bibehållas, stärkas och utvecklas. Det bör finnas en uttalad plan för hur kommunen vill att serviceutbudet ska utvecklas i respektive tätort till 2040 (med sikte på 2060).

Som framgår i förslaget samt i kommunens boendestrategiska program är underlag för service tätt sammankopplat med kommunens investeringar och prioriteringar över tid: Genom att utveckla boendet på landsbygden så att fler erbjuds möjligheten att bo där stärks också underlaget för kommunal service, skolor, kollektivtrafik och annat handel- eller serviceutbud i yttre tätorterna (s. 29). Det är därmed viktigt att beakta att kommunens prioriteringar i de olika orterna har stor påverkan på vilka förutsättningar för kommunal service som har skapats till och med idag, samt vilka förutsättningar som kommer att skapas i framtiden. Det fortsatta arbetet med tätortsutveckling bör därmed ses i relation till vilka investeringar och satsningar som kommunen har gjort och inte har gjort under de senaste 30 åren. Kommunen bör ta ansvar för de positiva utvecklingsinsatser som genomförts i flera yttre tätorter men kommunen behöver också utreda och ta ansvar för de områden eller orter som bortprioriterats under lång tid och därmed kan ha blivit eftersatta. Om detta inte görs riskerar man att gå miste om möjligheter som kan gynna både invånare, tätorter och kommunen som helhet. Här är ett exempel specifikt för Lerdala att kommunen bör revidera planeringsprincipen. I några av de befintliga, icke utbyggda bostadsområdena är detaljplanerna gamla. Vid behov bör möjligheten prövas att se över dessa detaljplaner utifrån attraktivitet, behov och efterfrågan. Med tanke på de stora etableringar som är på gång i närområdet bör kommunen anta ett proaktivt förhållningssätt. Detaljplanen behöver uppdateras så det finns möjlighet att skapa attraktiva, byggklara tomter för både villor och andra boendeformer i närtid så kommunen kan vara redo när efterfrågan uppstår. Medvetenhet om det kom-

mande bostadsbehovet bör speglas även i planeringsprinciper för tätorter.

Efter det tidigare samrådsförslaget behöver kommunen dessutom arbeta för att återupprätta trovärdigheten i att man prioriterar alla invånares och tätorters behov på ett likvärdigt sätt - genom handling. Som läget är nu verkar det som om kommunen konsekvent prioriterar orterna som tidigare benämndes som serviceorter före orter som tidigare benämndes som lokalorter. Exempelvis har kommunen först övertagit eldriften och rustat upp elljusspåret i Timmersdala, nu när det är klart har kommunen fattat beslut och tilldelat medel för att rusta upp spåren och ta över eldriften i Vårsås. Övertagande av elljusanläggning finns också med bland prioriterade åtgärder inom nuvarande mandatperiod i Tidans handlingsplan. Som jämförelse kan det tilläggas att motionsspåret i Igelstorp inte har någon belysning alls och att Lerdalas elljusspår är föreningsdrivet. Kommunstyrelsen har under 2022 också fattat beslut att tilldela orterna Vårsås, Timmersdala och Tidans fem miljoner vardera för olika utvecklingsprojekt, finansierat med medel från ytterortsprojektet. Vid en jämförelse av de fyra befintliga handlingsplanerna framgår det också att de tre tidigare serviceorterna har en del gemensamma åtgärder som saknas i den enda tidigare lokalorten. Ett exempel har redan listats i form av övertagande av elljusspårsanläggning.

I granskningsförslaget hänvisas det till kommunens Landsbygdsprogram för att läsa mer om kommunens utvecklingsplaner för tätorterna (s. 18), samtidigt som det står att Landsbygdsprogrammet bör uppdateras för att följa ÖP 2040 (s. 127). Här är det viktigt att kommunen inte bara arbetar om Landsbygdsprogrammet till att följa ÖP 2040, utan också ser till vad som tidigare listats som särskilt viktigt för en hållbar landsbygdsutveckling i gällande Landsbygdsprogram. I landsbygdsprogrammets inriktningsmål för samhällsservice står att kommunal service såsom förskola, vård och omsorg ska erbjudas i kommunens ytterområden och att det ska finnas en långsiktig planering för den kommunala servicen (mål 1). Dessutom ska kommunen behålla och vid behov utveckla de boenden och servicefunktioner som finns i kommunen (mål 3). Det specificeras också att skolorna

på landsbygden även fortsättningsvis bör värderas på andra grunder än enbart elevunderlag. I samband med presentationen av ÖP 2040 uppstod oro för framtiden i flera yttertätorter då det tidigare förslaget innebar en uppdelning i lokalorter (boendeorter) och serviceorter (dit kommunal service skulle centreras). För orterna som kallades lokalorter saknades en långsiktig plan för hur befintlig service skulle behållas och utvecklas, bortsett från formuleringen *Utbyggnad av service är möjlig om underlag av boende och besökare finns*. Även om benämningarna lokalort/serviceort nu har arbetats om är det av stor vikt att kommunen uttrycker en långsiktig plan för orternas befintliga service i ÖP 2040. I ÖP 2040 bör det även framgå att det är viktigt att Skövde kommun verkar för att de särskilt viktiga servicefunktioner som identifierats/identifieras i arbetet med tätortsutveckling för att främja orternas livskraft på både kort och lång sikt.

Att bara väva in specifika åtgärder från handlingsplanerna för vissa orter i ÖP 2040 riskerar dock att missgynna andra orter om inte alla handlingsplaner behandlas likvärdigt, vilket blir svårt då det inte ens har upprättats handlingsplaner för alla yttertätorter än. I nuläget finns det framtagna handlingsplaner för Lerdala, Timmersdala, Vårsås och Tidans men inte för Ulvåker, Igelstorp och Värning. En gemensam punkt för alla tätorter där handlingsplan upprättats är att olika cykelvägar finns med som åtgärder för Lerdala, Timmersdala, Tidans och Vårsås. I ÖP 2040 framgår att planeringsprinciperna för gång- och cykelvägar är att planering och genomförande ska ske i enlighet med kommunens cykelstrategi och cykelplan (s. 64), där övergripande planeringsprinciper bland annat är att prioritera arbetspendling med cykel samt cykelvägar till och från skolor. Samtidigt lyfts det i ÖP 2024 fram som planeringsprincip för en av tätorterna att det ska skapas förutsättningar för cykelstråk till Långens badplats (s. 50). Det verkar mycket märkligt att skapa förutsättningar för cykelstråk enbart nämns som planeringsprincip för en av tätorterna och inte för samtliga tätorter.

Avslutningsvis, det som vi framförallt efterfrågar i ÖP 2040 och i kommunens arbete under kommande decennier är att Skövde kommun visar ett likvärdigt engagemang för alla tätorters utveckling och livskraft, och att detta blir till handling.

Bemötande:

- Utvecklingsinriktningen är i egenskap av strategi övergripande hållen och i den finns inte möjlighet att precisera tätorternas utveckling i detalj. Däremot fångas frågan upp under punkt 4 i de Åtta ställningstagandena, En levande landsbygd, Tätorter som nav. I övrigt är en plan för hur kommunen utvecklar tätorterna en del av genomförande och fortsatt arbete.
- Översiktsplanen reglerar inte när i tid eller i vilken ordning områden ska byggas ut. Detta hanteras bland annat i kommunens verksamhetsplanering, i Strategisk plan med budget, samt i bostadsförsörjningsplanen. Översiktsplanen lyfter även behovet av att kommunen arbetar fram en genomförandestrategi. Likaså ligger planering och beslut om åtgärder och investeringar som till exempel upprustning av ett elljusspår helt utanför översiktsplanen ramar.
- Texten i planbeskrivningen har förtydligats kring innebörden av markanvändningen 'Bostadsbebyggelse med viss service' för att förtydliga att markanvändningen innefattar ett flertal funktioner så som förskola, skola, vårdcentral, föreningslokal och handel, och alltså inte enbart bostäder.
- Arbete med cykelvägar i tätorterna har och pågår i lite olika former i tätorterna. I nuläget är det cykelstråket till Långens badplats som kan nämnas i översiktsplanen.

Väringbygdens utvecklingsförening

Det är bra att kommunen förbereder för framtiden genom en översiktsplan. Det är också viktigt att utveckling planeras för hela kommunen och dess invånare. Ett hållbart samhälle skapas också av de invånare som väljer att bo på landsbygden och i mindre tätorter, där de kan odla mer, ha större närhet till naturen eller ha sitt företag nära hemmet. Genom fler bostäder skapas bättre underlag för hållbarhet även för förskola, skola, nära service och näringsverksamhet. I en krissituation finns ofta större möjlighet att klara situationen utanför stadsmiljö. Ofta är

kontaktnäten bland de boende starkare och hjälpen finns närmare. En trygghetspunkt bör även planeras i Väring. Lämpliga lokaler finns.

Sidan 51

Först – det var bra att begreppen Lokalort och Serviceort försvann. Dock verkar mycket vara kvar i beskrivningen av orten, såsom "bostadsbebyggelse med viss service, sport och fritid och verksamheter".

Vi anser att även Väring skall beskrivas som "mångfunktionell bebyggelse, bostadsbebyggelse med viss service, sport och fritid, grönområden och verksamheter". Det stämmer bättre med vad Väring är idag och bör få vara även i framtiden.

Vi menar att de områden som sedan lång tid pekats ut för bostäder också skall förberedas för försäljning av tomter i Väring. Under många år har kommunen skjutit fram iordningställande av planerade tomter, trots att intressenter funnits. Alla önskar inte bo i Skövde tätort och Väring ligger bra till för boende för dem som ska arbeta i Mariestad eller Skövde.

Det nya VA-området i Truvet har utrymme för fler anslutningar och det finns både byggmästare och markägare som planerar för byggnation i närtid i anslutning till det nya VA-området. Andra meningen i första stycket skall kompletteras.

Sammanhängande områden för ny bebyggelse föreslås dels på tidigare planerade områden i södra delarna samt i västra delen av tätorten. Dessutom kan med fördel bebyggelse av olika art ske inom det nya VA-området i Truvet.

Under rubriken Planeringsprinciper Väring finns tre punkter, varav två är begränsande. Här föreslår vi tilläggen:

- Områden som omfattas av Truvets VA-område kan med fördel användas till mer bebyggelse.
- I Truvet finns flera områden för fritidsverksamhet och för motionsspåret planeras belysning.
- Avvattningsystemet för dagvatten behöver åtgärdas då det under åren grävts sönder och riskerar därmed orsaka fuktskador och översvämning vid kraftiga regnväder.
- Området öster om järnvägen och väster om tomterna, kan

med fördel användas för fler tomter eller användas för hobbyodling och omhändertagande av komposterbart material.

- Ett alternativ som ger säkrare gång och cykelväg till Hedhamra bereds. En säkrare busshållplats ordnas öster om väg 200 vid Hedhamra.

Sidan 31 - Utvecklingsinriktning

På kartbilden finns cykelbana mellan Skövde och Tidå, vilket är utmärkt. Det är mycket osäkert för cyklister nära tung och tät trafik på väg 200 och bara 15 cm att cykla på utanför kantlinjen. Gör det möjligt i närtid att kunna cykla säkert sträckan Tidå-Väring-Skövde. Säkrare bör och kan det även bli i Värings samhälle samt mellan Väring och Truvet.

Bussturerna fungerar rimligt bra dagtid under vardagar. Sämre är det kvällstid och på helgerna är de nästan obefintliga. Fler som bor utmed väg 200 ökar möjligheten för fler turer och därmed fler som använder kollektivtrafiken.

IT-infrastruktur

2020 antog kommunfullmäktige Plan för IT-infrastrukturen. Planen anger breddbandsmål. Utvecklingen på området har gått snabbt både nationellt och i Skövde. Utvecklingen på breddbandsområdet har gått snabbt både nationellt och i Skövde. Idag finns en framtidssäker infrastruktur vars funktion är en vital del av kommunal verksamhet, näringslivet och invånarnas fritid. Till stor del har marknaden tillsammans med fiberföreningar påverkat utvecklingen i rätt riktning, men offentliga insatser som breddbandssamordning, monetärt stöd och utbyggnad i egen regi har också varit av betydelse.

2020 antog kommunfullmäktige Plan för IT-infrastrukturen. Planen anger en önskvärd utveckling IT-infrastrukturen i kommunen i form av effektmål som tar fasta på hur olika målgrupper som invånare och företagare påverkas:

- Invånarna kan nyttja ehälsö- och utbildningstjänster
- Invånarna kan konsumera andra typer av digitala tjänster
- IT-infrastrukturen är attraktiv för företagare

Planen innehåller även resultatmål för kommunen. Dessa innebär att 2025:

- Har alla i Skövde kommun tillgång till 100 Mbit/s.

- Är fibertätheten för hushåll i tätorter topp 5 i Västra Götaland.
- Är fibertätheten för arbetsställen totalt topp 5 i Västra Götaland.

Den viktigaste åtgärden för att säkerställa utvecklingen av IT-infrastrukturen och för att nå målen, är att ha en breddbands-samordnare som nav för dessa frågor och som har fokus på planens målsättningar.

Fibernät utgör stommen i dagens IT-infrastruktur och är många gånger den enda bäraren av bredband till hushåll och arbetsplatser. Tillgången på fiber kommer även fortsättningsvis att vara avgörande för breddbandsutvecklingen. Ett viktigt komplement är dock mobilnäten som i olika generationer ökat sin överföringskapacitet. Mobilnäten har givetvis sin betydelse när det ställs olika krav på mobilitet, men är också viktiga som redundans* vid olika avbrottsscenarior.

Kartbilden på nästa sida visar de olika fiberområdena i kommunen.

Kommentar kring ovanstående text i kursiv stil:

Verkar helt irrelevant att ha med text från 2020 som gäller to m året innan ÖP 2040 träder ikraft.

Gör om och uppdatera hela avsnittet. Som förklaring till kartbilden bör skrivas att Skövde stadsnät, tillsammans med sju lokalt ägda och byggda byanät samt kommersiella aktörer fiber-satt kommunens arbetsplatser och bostäder.

Notera att invånarna använder internet till mer än fritid. Studier och arbete sker ofta utifrån bostaden idag.

Viktigt att framhålla Byanätens betydelse för god täckning på landsbygden.

En breddbandssamordnare bör kunna bidra till ökat samarbete mellan kommunens aktörer så att näten är säkra och robusta samt byggs samman så att matning kan ske från olika håll vid avbrott.

Förstår inte riktigt varför IoT får så stor plats i textutrymmet. Tveksamt om det motsvarar viktigheten jämfört med andra tjänster. I övrigt är stort fokus på Skövde stadsnäts huvudnod. Ingenting finns om de tiotals huvudnoder som Byanäten äger (de ägs av invånare i Skövde kommun).

Kartbilden – bra att den finns med och även visar Byanäten i Skövde kommun. Tyvärr är flera av namnen felaktiga. Korri-

gera felen på kartan. Visa tydligt vad som drivs av Skövde stadsnät och av de sju Byanäten (sex ekonomiska föreningar och ett Aktiebolag). Frösve ägs väl av Telia? Sjogestad är felstavat.

Framtida behov (förslag tillägg)

... att Skövde kommun blir ett nav för IT-infrastruktur och kommunikation i Skaraborg.

För att ytterligare öka säkerheten i fibernäten bör stimulans ges till Byanäten så att de byggs samman och kan matas från flera håll om avbrott sker på någon del. Detta kräver att slangar och fiber grävs ned och kopplar ihop näten samt operatörer som erbjuder teknik för att koppla om när behov uppstår. I händelse av krissituation är det väsentligt att byggnader i ett flertal orter inom kommunen blir centra för kommunikation och stöd av olika slag för invånarna. Flera av Byanätens noder finns i passande byggnader för detta ändamål.

Planeringsprinciper IT-infrastruktur:

- Fortsätta arbeta utifrån antagen plan för IT-infrastruktur. (måste utgå då den planen är förlegad redan. Ersätts av nedanstående)
- Utveckla fibernätet inom Skövde kommun så att invånare, arbetsplatser och institutioner har ett säkert och robust fibernät med möjlighet att få matning från olika håll. För att nå hela kommunen behöver Skövde stadsnät samverka med de sju Byanäten samt andra aktörer.
- IT-infrastruktur utgör samhällsviktig infrastruktur och ska alltid beaktas tidigt i planeringen. Yta för nodplatser bör alltid studeras i detaljplaneringen och kan med fördel samordnas med nätstation.

Bemötande:

- En trygghetspunkt är ett jättebra initiativ men ÖP 2040 hanterar inte frågor på den detaljnivån. Det ryms inte inom översiktsplanens ramar.
- I benämningen "bostadsbebyggelse med viss service" ingår funktioner som förskola, skola, vårdcentral, föreningslokal, handel med mera. Med "mångfunktionell bebyggelse" öppnar man upp

för möjligheten till en mer storskalig bebyggelse. Detta anser man inte livar med den karaktär som Väring har idag och att det i förlängningen riskerar att urvattna Värings egenart som småskaligt samhälle.

- Översiktsplanen redovisar vilken markanvändning som är långsiktigt mest lämpad för ett område. Översiktsplanen reglerar inte när i tid eller i vilken ordning områden ska byggas ut, tomter iordningställas eller andra tekniska åtgärder vidtas. Detta hanteras bland annat i kommunens verksamhetsplanering, i Strategisk plan med budget, samt i bostadsförsörjningsplanen.
- Området rund Hedhamra och Truvet omfattas inte av planeringsprinciperna för Värings tätort. Området Truvet ligger inom användningen "Landsbygd". Det innebär i sig inget hinder för en enskild prövning av detaljplaneläggning. Vid enskilt bostadsbyggande provas en utbyggnad av Truvet genom förhandsbesked och/eller bygglov.
- Cykelförbindelser utmed vägsystem som ägs av Trafikverket måste samordnas. Kommunen har inte egen rådighet över frågan.
- Texten under rubriken IT-infrastruktur/Framtida behov har uppdaterats.
- Kartan som visar en översikt över fiberområden i kommunen har uppdaterats.
- Eftersom ingen ny Plan för IT-infrastruktur har antagits är det omnämnda plan som gäller tills vidare.

Väring sydost fiberförening

Verkar helt irrelevant att ha med text från 2020 som gäller t o m året innan ÖP 2040 träder i kraft. Gör om och uppdatera hela avsnittet. Som förklaring till kartbilden bör skrivas att Skövde stadsnät, tillsammans med sju lokalt ägda och byggda byanät samt kommersiella aktörer fibersatt kommunens arbetsplatser och bostäder. Notera att invånarna använder internet till mer än fritid. Studier och arbete sker ofta utifrån bostaden idag.

Viktigt att framhålla Byanätens betydelse för god täckning på landsbygden. En bredbandssamordnare bör kunna bidra till ökat samarbete mellan kommunens aktörer så att näten är säkra och robusta samt byggs samman så att matning kan ske från olika håll vid avbrott.

Förstår inte riktigt varför IoT får så stor plats i textutrymmet. Tveksamt om det motsvarar viktigheten jämfört med andra tjänster. I övrigt är stort fokus på Skövde stadnätets huvudnod. Ingenting finns om de tiotals huvudnoder som Byanäten äger (de ägs av invånare i Skövde kommun).

Kartbilden bra att den finns med och även visar Byanäten i Skövde kommun. Tyvärr är flera av namnen felaktiga. Korrigera felen på kartan. Visa tydligt vad som drivs av Skövde stadsnät och av de sju Byanäten (sex ekonomiska föreningar och ett Aktiebolag). Frösve ägs väl av Telia? Sjogestad är felstavat.

Framtida behov (förslag tillägg) att Skövde kommun blir ett nav för IT-infrastruktur och kommunikation i Skaraborg. För att ytterligare öka säkerheten i fibernäten bör stimulans ges till Byanäten så att de byggs samman och kan matas från flera håll om avbrott sker på någon del. Detta kräver att slangar och fiber grävs ned och kopplar ihop näten samt operatörer som erbjuder teknik för att koppla om när behov uppstår. I händelse av krissituation är det väsentligt att byggnader i ett flertal orter inom kommunen blir centra för kommunikation och stöd av olika slag för invånarna. Flera av Byanätens noder finns i passande byggnader för detta ändamål.

Planeringsprinciper IT-infrastruktur: Fortsätta arbeta utifrån antagen plan för IT-infrastruktur.(måste utgå då den planen är förlegad redan. Ersätts av nedanstående)

Utveckla fibernätet inom Skövde kommun så att invånare, arbetsplatser och institutioner har ett säkert och robust fibernät med möjlighet att få matning från olika håll. För att nå hela kommunen behöver Skövde stadsnät samverka med de sju Byanäten samt andra aktörer. IT-infrastruktur utgör samhällsviktig infrastruktur och ska alltid beaktas tidigt i planeringen. Yta för nodplatser bör alltid studeras i detaljplaneringen och kan med fördel samordnas med nätstation.

Synpunkterna i denna fil är formulerade av Väring sydost fi-

ber men uttrycker synpunkter som Skövdebygdens fibersamverkan står bakom. I denna grupp ingår alla sju lokalt ägda Byanät i Skövde kommun.

Bemötande:

- *Texten under rubriken IT-infrastruktur/Framtida behov har uppdaterats.*
- *Kartan som visar en översikt över fiberområden i kommunen har uppdaterats.*
- *Eftersom ingen ny Plan för IT-infrastruktur har antagits är det omnämnda plan gäller tills vidare.*

9. Övriga

Skanova AB

Skanova AB (Skanova) har tagit del av förslag till översiktsplan enligt ovan, och låter framföra följande:

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess.

Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på planeringsunderlaget. Kontakta <https://www.ledningskollen.se> För ledningssamordning kontakta Skanova-Remisser-goteborg@teliacompany.com

Bemötande:

- Skövde kommun noterar synpunkter och tar med dem vidare i kommande arbeten.

Ellevio AB

Vi har tagit del av granskningshandlingarna för översiktsplanen för Skövde kommun. Vi har regionnät och lokalnät i framför allt de norra delarna av kommunen.

Vi arbetar kontinuerligt med förstärkningar i vårt elnät, både på lokalnätssidan och på regionnätssidan. När det gäller lokalnät arbetar vi för att gräva ner så mycket nät i marken som möjligt, detta för att det är den säkraste konstruktionen ur ett driftperspektiv för lokalnätet. Tvärt om är när det gäller regionnät, då eftersträvar vi att ha så mycket ledningar i luften som möjligt, detta för att det är den säkraste konstruktionen ur ett driftsperspektiv och mest kostnadseffektiva konstruktionen för regionnät.

I Skövde kommun har genomförts flera stora lokalnätsprojekt och vi har även ett stort lokalnätsprojekt som fortfarande är pågående och som omfattar nätet vid Horn och mot Tidan. När våra lokalnätsprojekt är genomförda finns inga planer på några större projekt inom lokalnätet i kommunen om det inte

är så att det tillkommer någon större utbyggnad eller anslutningsförfrågan.

På sidan 91 i planbeskrivningen om framtida behov står det att det är viktigt att det finns ytor för elnätanläggningar samt utrymmen för att markförlägga ledningar. Eftersom det säkraste och mest kostnadseffektiva sättet att bygga regionnätsledningar är i luft föreslår vi att "utrymmen för att bygga och/eller förstärka regionnätsledningar i luft" kompletteras under framtida behov.

Genom att hålla goda avstånd till regionnätsledningar kan kommunen bidra till att säkerheten för vårt nuvarande och framtida ökande kapacitetsbehov kan tillgodoses och därmed att nyttjandet av våra ledningar inte begränsas. På sidan 92 i planbeskrivningen står det om kommunens planeringsprinciper. Vår tolkning av den andra punkten om att beakta samhällsviktig infrastruktur är att den innefattar att hålla goda avstånd till viktiga matande ledningar, detta skulle med fördel kunna förtydligas.

Det är många förfrågningar om nya anslutningar till elnätet. Vi har mycket regionnät i de norra delarna av Skövde kommun och som ansluter till bland annat Timmersdala men även till andra regionnätstationer som Horn och Kullåsen. Med anledning av det utökade effektbehovet finns ett behov av att bygga ut regionnätet i norra delarna av kommunen, i området kring Timmersdala. Det är mycket infrastrukturprojekt i området och det är viktigt att samtliga inblandade aktörer samarbetar.

Vi har områdeskoncession inom flera av de norra tätorterna och samtliga LIS-områden. Det framgår inte i planhandlingarna hur många bostäder som tätorterna/LIS-områdena kan växa med. För att kunna göra en bedömning och förberedande planering av elnätet behöver vi ha ett uppskattat effektbehov. Det uppskattade effektbehovet tar vi fram utifrån det underlag vi kan få från er kommuner. Antalet bostäder är en viktig pusselbit för att bedöma kommande effektbehov men det är även väldigt viktigt att lyfta andra effektbehov som kan uppstå från verksamheter, skolor, handel, laddinfra etc.

För detaljer kring vårt elnät och energiförsörjning i samhällsplaneringen hänvisar vi till tidig dialog samt remissförfarande i detaljplan- och bygglovsskeden.

Bemötande:

- *Texten i översiktsplanen kompletteras enligt framfört förslag gällande utrymme för regionnätledning i luft samt tillägg till planeringsprinciperna gällande hålla goda avstånd till viktiga matledning.*

Kreativa Hus Skövde AB

Kreativa Hus Skövde AB ställer sig bakom förslaget till ÖP 2040 och vill särskilt understryka att framtagande av detaljplaner för fortsatt framdrift i Skövde Science City ska prioriteras för att inte tappa tid i omvandlingen av området. Detaljplaner gör att verksamheten i Science Park Skövde fortsatt kan växa. Det gäller både planlagd mark för kontorslokaler och för bostäder, vilka kommer locka talanger inom Science Park Skövdes profilområden och verkar för fortsatt tillväxt i Skövde och Skaraborg.

Bemötande:

- *Skövde kommun tackar för yttrandet och noterar synpunkten och tar med den vidare till kommunens fortsatta arbeten.*
- *Översiktsplanen redovisar vilken markanvändning som är långsiktigt mest lämpad för ett område. Översiktsplanen reglerar däremot inte när i tid eller i vilken ordning detaljplaner ska tas fram. Detta hanteras bland annat i kommunens verksamhetsplanering, i Strategisk plan med budget, samt i bostadsförsörjningsplanen.*

Science Park Skövde

Vi, som organisation, välkomnar och stödjer initiativ som främjar Skövdes utveckling som en dynamisk och attraktiv plats att leva och verka i. Vi ser med positivitet på visioner, planer och projekt som syftar till att förbättra samhället och skapa en miljö där företagande trivs och blomstrar. Genom att satsa på stadens

infrastruktur och kvalitet på livet för dess invånare, skapar vi en miljö där företagare och privatpersoner vill vara en del av gemenskapen.

En stad som investerar i sig själv och som prioriterar tillväxt blir en plats där det är fullt av möjligheter och där innovation och utveckling står högt på agendan. Genom att främja företagsklimatet och skapa en attraktiv plats för företag att etablera sig och växa på, skapar vi också en stad där arbetstillfällen och ekonomisk aktivitet blomstrar.

Denna positiva spiral av tillväxt gynnar inte bara näringslivet utan också invånarna, genom att öka tillgången på jobb, tjänster och fritidsaktiviteter. En blomstrande stad attraherar inte bara företag utan också människor som söker en livskvalitet och en plats att kalla sitt hem. Vi tror på potentialen i att investera i Skövdes framtid och att skapa en stad som är levande, inkluderande och hållbar för alla sina invånare.

Science Park Skövde AB ställer sig bakom förslaget till ÖP 2040 och vill särskilt understryka att framtagande av detaljplaner för fortsatt framdrift i Skövde Science City ska prioriteras för att inte tappa tid i omvandlingen av området. Detaljplaner gör bland annat att verksamheten i Science Park Skövde fortsatt kan växa. Det gäller både planlagd mark för kontorslokaler och för bostäder, vilka kommer locka talanger inom Science Park Skövdes profilområden och verkar för fortsatt tillväxt i Skövde och Skaraborg.

Bemötande:

- *Skövde kommun tackar för yttrandet och noterar synpunkten och tar med den vidare till kommunens fortsatta arbeten.*
- *Översiktsplanen redovisar vilken markanvändning som är långsiktigt mest lämpad för ett område. Översiktsplanen reglerar däremot inte när i tid eller i vilken ordning detaljplaner ska tas fram. Detta hanteras bland annat i kommunens verksamhetsplanering, i Strategisk plan med budget, samt i bostadsförsörjningsplanen.*

Högskolan i Skövde

Högskolan i Skövde noterar att lärosätet inte finns bland kommunens remissinstanser. I översiktsplanen uppges dock att Högskolan är bland de större arbetsgivarna inom Skövde kommun (s. 21). Därtill kommer tusentals studenter som utbildar sig vid Högskolan och bidrar till kompetensförsörjningen i Skaraborg. Skövde kommuns utveckling och planer är viktiga för Högskolan, och därför lämnas följande yttrande över ÖP 2040. Yttrandet har beretts av rektor Muriel Beser Hugosson, prorektor Lena Mårtensson, högskoledirektör Marie Smedbro och ledningssamordnare Marie Emanuelsson. Högskolans lokalförsörjningsgrupp har bidragit med synpunkter.

Sammanfattning av Högskolans synpunkter:

- Högskolan vill bidra till en stark utbildningskedja, som stärker kompetensförsörjningen i Skövde kommun och Skaraborg. Forskarutbildning, som kombinerar ny kunskap och kompetens, är en viktig del i en komplett utbildningskedja. Forskarutbildningen nämns dock inte i översiktsplanen.
- Planeringsprincipen att högskoleområdet ska vara sammanhållet, ligga nära Science Park Skövde och ges möjlighet att växa stöds av Högskolan. Kommunikation i form av säker IT-infrastruktur samt bra kollektivtrafik samt gång- och cykelstråk är viktigt för områdets utveckling.
- Studentbostäder saknas i översiktsplanen. Högskolan ser att Skövde Science City och närliggande områden är självklara platser för studentbostäder.

Stark utbildningskedja

Högskolan vill bidra till en stark utbildningskedja, som stärker kompetensförsörjningen i Skövde kommun och Skaraborg. Forskarutbildning, som kombinerar ny kunskap och kompetens, är en viktig del i en komplett utbildningskedja. Forskarutbildningen nämns dock inte i översiktsplanen.

I avsnittet Kommunal skola och utbildning (s. 38-39) beskrivs kommunens ”uppdrag är att tillgodose invånarnas behov av ut-

bildning” (s. 38). Det blir missvisande att i detta sammanhang nämna Högskolan i Skövde, som är en statlig myndighet. Högskolan anser dock att perspektivet på det livslånga lärandet, som ges i texten, är mycket viktigt.

Högskolan håller med om behovet att skapa en stark utbildningskedja (s. 12 om Skövde vision) och vill bidra när kraven på utbildning förändras. Högre utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå (forskarutbildning) bidrar till att utbildningskedjan blir komplett.

Forskarutbildningen nämns inte i planen, inte ens i beskrivningen av Högskolan (s. 22). Det är dock en stark motor inom akademien, med en kombination av ny kunskap och förstärkning av kompetens. Den bedrivs många gånger i samverkan med aktörer i samhället, såsom industrin och hälso- och sjukvården. Högskolans forskarutbildning ges inom två områden som relaterar starkt till samhällets pågående omställningar och möter samhällsutmaningar som Skövde kommun och Skaraborg står inför:

- Forskarutbildning inom Informationsteknologi tillhandahåller betydelsefull kunskap och kompetens inom viktiga områden för svensk industri, som till exempel informations- och cybersäkerhet.
- Forskarutbildning inom Hälsa i det digitala samhället relaterar starkt till den kunskap och kompetens som efterfrågas vid omställningen till nära vård.

Högskoleområdet

Planeringsprincipen att högskoleområdet ska vara sammanhållet, ligga nära Science Park Skövde och ges möjlighet att växa stöds av Högskolan. Kommunikation i form av säker IT-infrastruktur samt bra kollektivtrafik samt gång- och cykelstråk är viktigt för områdets utveckling.

Högskolan ställer sig positiv till utvecklingen av Skövde Science City (Mariesjö, s. 45-46), med målet att skapa en hållbar och innovativ stadsmiljö. Medverkan och närvaro av Högskolan, med forskning, forskarutbildning och grundutbildning, bidrar med ”science” i det fortsatta utvecklingsarbetet.

För att skapa förutsättningar för fortsatt digitalisering ser Högskolan behov av säker och tillförlitlig IT-infrastruktur genom fortsatt utbyggnad av bredband och IT-kommunikation.

Högskolan stödjer planeringsprincipen för högskoleområdet (s. 46). Ett sammanhållet område som ligger nära Science Park Skövde och som kan utvecklas är centralt för både Skövdes och Högskolans attraktivitet. Detsamma gäller för närheten till bra kollektivtrafik (både tåg och buss) samt gång- och cykelstråk. Goda och hållbara kommunikationer innebär att Högskolan som myndighet kan påverka resandet och bidrar till att minska klimatavtrycket.

Studentbostäder

Studentbostäder saknas i översiktsplanen. Högskolan ser att Skövde Science City och närliggande områden är självklara platser för studentbostäder.

Skövde redovisar ett underskott på bostadsmarknaden för studenter (Boverket, Studenter – BME 2023) och i knappt tio år har Sveriges förenade studentkårer (SFS, sfs.se) rödmarkerat Skövde i sin årliga Bostadsrapport. Röd markering betyder att det tar längre än en termin för studenter att hitta boende.

Trots detta tas inte bostäder för studenter upp i översiktsplanen. Högskolan ser betydelsen av bostäder för att studenterna ska välja att flytta till Skövde och därefter vilja stanna och bidra med sin kompetens i Skövde och dess närhet. Skövde Science City (Mariesjö) och närliggande områden är självklara platser för studentbostäder, som bidrar till att nå målsättningen ”att attrahera unga medborgare och företagare samt stärka nya branschers närvaro och utveckling” (s. 45) till området.

I planeringen av studentbostäder behöver hänsyn tas till närhet till kollektivtrafik (både tåg och buss) samt gång- och cykelstråk. Närheten till högskoleområdet är också viktigt. Betydelsen av bra kommunikationer framgår av studentum.se:s årliga undersökningar av bästa studentstad (www.studentum.se/bli-student/sveriges-basta-studentstad/).

Uppgifter om Högskolan behöver uppdateras

I texten om Högskolan i Skövde (Akademi och innovation, s. 22)

anges siffror från 2021. Uppdaterade siffror finns i Högskolans årsredovisning för 2023: den totala studentpopulationen var knappt 9 600 individer och Högskolan totalt drygt 520 medarbetare, varav ett 40-tal är professorer. Högskolans forskning bedrivs inom fem forskningsmiljöer, se webbplatsen his.se/forskning: Digital Health Research, Informationsteknologi, Organisering för hållbar utveckling, Systembiologi och Virtual Engineering. I översiktsplanen (s. 22) anges specialiseringar för forskningen som inte är korrekta.

Bemötande:

- Skövde kommun tackar för yttrandet och noterar synpunkterna.
- Planbeskrivningen korrigeras angående Forskarutbildning och Högskolan som statlig myndighet.
- Översiktsplanens markanvändningskarta anger ingen skillnad mellan olika typer av bostadskategorier. Markanvändningen redovisas som mångfunktionell bebyggelse, inom vilken många olika funktioner inryms. Planprogrammet för Science City förtydligar mer utförligt ambitioner och riktlinjer för planeringen och markanvändningen i området. Likaså beskriver fördjupningen av översiktsplanen för Centrala delen av Skövde, FÖP C Skövde, mer ingående markanvändningen i centrum. FÖP C Skövde fortsätter att gälla tillsammans med ÖP2040.
- Översiktsplanen anger att det ska finnas ett varierat utbud av bostäder i hela kommunen. I det ingår olika typer av boenden och bostadskategorier. Behov av studentbostäder och andra typer av bostäder hanteras i kommunens bostadsförsörjningsprogram.
- Siffror om Högskolan i Skövde uppdateras till nyare siffror i enlighet med yttrandet.

10. Medborgarsynpunkter

Medborgare 1

Synpunkt gällande område Norr om Hasslum

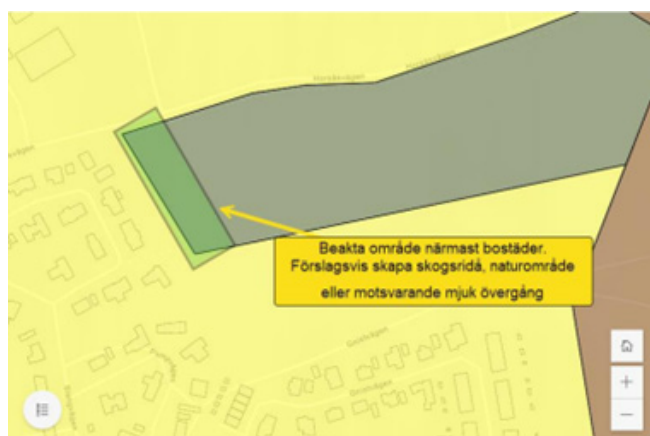
I förslag till översiktsplan på bl.a. sidan 45 och 75 beskrivs tankar på ett område för sport och fritid norr om Hasslum. Att det inom översiktsplanen finns med tankar för fritidsmöjligheter inom kommunen är positivt men jag kan i denna specifika utformning känna en oro för att det kan bli på bekostnad av de som redan bor i direkt angränsning till området i Hasslum. Fritidsverksamhet måste kunna samverka på ett bra sätt med de behov som finns för god boendemiljö i hushållen. Boende skall också beredas möjlighet till tid för återhämtning, lugn och fritid i sina hem.

Att lägga ett fritidsområde i direkt kontakt med bostadstomten skulle kunna uppfattas som störande för boende i området. Beakta riktlinjer och föreskrifter kring buller- och ljudnivåer kvällar och helger. Beroende på inriktning och utformning så skulle fritidsområdet även kunna driva mycket trafik.

Ett förslag skulle kunna vara att i den södra delen närmast bostäder anlägga/bevara ett naturområde, skogsparti eller naturlig ridå och istället fokusera fritidsverksamheten mer norrut i området. Ett av kommunens åtta ställningstaganden är samtidigt att försöka skapa tillgängliga och attraktiva grönområden. Närhet till natur har för många varit en bidragande orsak till att befintliga boende/medborgare sökt sig till Hasslumsområdet. Jag vill således uppmana att man utifrån detta behöver ha ett helhetsperspektiv som ger positiv utveckling för både existerande bebyggelse och utvecklande miljö.

En annan tanke är att begrunda vilken typ av verksamhet som kan få förläggas inom området för att på så vis anpassa eventuellt buller, ljud och trafik.

Summerat så vill jag med ovanstående bakgrund att översiktsplanen bättre ska beakta förutsättningar till ett hållbart och kreativt fritidsområde som samtidigt visar hänsyn och skapar positiva upplevelser för de som bor i Hasslum.

Figur: Principskiss

Bemötande

- Planeringsprinciper för området kompletteras med att hänsyn genom planering av lämplig skyddszon/vegetationszon som avgränsning mot närmsta bostadsbebyggelsen ska beaktas.

Medborgare 2

Har tagit del av utställningen i Kommunhuset. Min upplevelse är att det är stort fokus på nya bostäder i Skövde stad (Mariesjö, Södra Ryd, Trädgårdsstaden, Stadsskogen). Det är väldigt viktigt att det också planeras för nya bostadsområde i våra tätorter. Alla vill inte bo inne i Skövde. I och med byggandet av batterifabriken i Mariestad borde det vara särskilt intressant att planera för nya bostäder i de norra tätorterna som Tidå, Timmersdala och Lerådal. I långa loppet är det stor skillnad att pendla mellan dessa orter och Mariestad jämfört med till Skövde. Hörde på radion att Töreboda kommun har planerat ett nytt bostadsområde med över hundra tomter för att erbjuda bra boende inom pendlingsavstånd från den nya fabriken. Jag bor i Timmersdala och ser fram emot en mer tydlig och offensiv plan för vår tätort som erbjuder väldigt god kommunal service och möj-

lighet till gemenskap inom olika föreningar. Satsa på omutbyggnad av reningsverket så fort som möjligt så att kommunen inte missar tåget med hustomter när batterifabriken ska rekrytera personal.

Bemötande:

- Även om många av utbyggnadsområdena ligger i att förtäta Skövde centralort tar ÖP2040 även höjd för jämförbar exploatering i Timmersdala, liksom i och runt våra övriga tätorter. ÖP2040 redovisar enbart möjliga utvecklingsområden och kan inte svara för exakt hur många bostäder som kan komma att byggas inom varje område.
- Att utveckla lokalsamhället är en viktig fråga för Skövde kommun men hur det genomförs är inte en ÖP-fråga.
- Inför en ut- och ombyggnad av reningsverket krävs ett nytt miljötillstånd med tillhörande tillståndprocess.

Medborgare 3

Hej. Under pandemin, då mycket arbete utfördes hemifrån, kunde jag uppleva konsekvensen av den tidigare ÖP-planen. Att flytta all tung trafik mot 49:an, från Hallenbergsrondellen ut mot 26:an har inte bidragit till något positivt då det känns som era värderingar kopplat till en "Hållbar utveckling med medborgarna i fokus" inte gäller om man bor här. Jag förstår och uppskattar det som görs men jag hoppas på att alla i Skövde kommun får möjlighet att känna den känslan. Vad är det som gör att denna del av Skövde inte är attraktivt? Som Anders Borgsa under Skaraborgs Sessionen så är Skaraborg perfekt strategisk geografiskt läge i Norden. Då borde vi säkerställa att vi tar in den tunga trafiken på ett annat sätt än att utsätta alla gångare, cyklister och barn för denna tunga trafik. Att ta sig ut från Carlsro-området har blivit en mardröm då det stundtals är helt omöjligt och den höjda hastigheten på vägen gör att bullret också bidragit till ett icke hållbart liv. Tycker att vi borde kunna

flytta Olsson alla lager närmare 26:an och därmed dra trafiken genom Paroc området för att lättare ta sig mot 26:an. Kortsiktigt är det nog dags att tänka på bullerplank då vår vardag är allt annat än vad ni anser är ett "socialt hållbart liv". Så min enda önskan är att vi ser Hela Skövde som en attraktiv boplatz oavsett om man bor i Östra/Västra/Norra eller Södra området.

Bemötande:

- Näringslivets behov av godstransporter styrs av vart de producerande och konsumerande verksamhetsdelarna är lokaliserade. Godsets omloppstider, miljöbelastningen och chaufförernas möjlighet till EcoDriving styr i många fall transportörernas val av körväg. Det är vid nyetablering av verksamheter som kommunen kan ha en större påverkan på näringslivets transportval. Utvecklingen av Karlsro-området och trafiksituationen kopplat till väg 49 är redan föremål för samtal med Trafikverket och det lokala näringslivet på plats.

Medborgare 4

Centrala Skövde har förbättrats tydligt i stråket från resecentrum till Hertig Johans torg med minskad bilanvändning och mer promenadvänlig miljö med närhet till kyrkparken. Men på övriga vägar mot Sandtorget från Resecentrum upplevs trängsel med biltrafik med enkelriktade vägar. Föreslår ombyggnad till gångtrafik med inslag av växtlighet med möjlighet till bil för boende i området för ett mer välkomnande och promenadvänligt centrum. Speciellt när Mariesjö ska byggas om så behövs lättillgänglighet mot "gamla" Skövde. Färre bilar i centrum!

Som beskrivet i FÖP för centrala Skövde påbörja någon typ av restaurering/förädling av kv Sleipner. I nuläget en, visserligen välanvänd och behövd, men tråkig parkeringsplats. Mitt emot Resecentrum som kan vara det första man ser när man anländer med buss till centrala Skövde. Personligen skulle jag föredra en liten park med lekplats med mindre parkering och ev mindre modern butikslokal/närköp då det saknas dagligvaruhandel i området.

Kyrkogården vid Sandtorget har fina naturvärden med äldre träd, men vem vistas på en kyrkogård? Finns möjlighet att omvandla till en mer tillgänglig parkmiljö? De flesta gravar är ganska gamla, finns möjlighet att flytta dessa? Finns säkerligen regler kring detta som jag inte har insikt i men upplevs åtminstone av undertecknad som underutnyttjad mark för allmänheten.

Handelsmässigt är centrala Skövde begränsat, ingen orkar köra in och parkera i parkeringshus till ett begränsat utbud i centrum när man istället kan åka till Elins Esplanad eller Stallsiken med bil. Istället behöver man locka med en angenäm stadsbild med lätta gång-/cykelmöjligheter. Tyvärr är Skövde planerat med biltrafik i åtanke vilket leder till att centrala delen är svår att ta sig till för stora delar av befolkningen. Busskommunikationer finns men behövs mer som lockar till umgänge och vistelse i centrala delarna.

Bemötande:

- Skövde kommun tackar för yttrandet, noterar synpunkterna och tar med dem i fortsatt arbete med centrumutveckling.
- För kyrkogårdar och begravningsplatser finns särskilda bestämmelser i kulturmiljölagen och begravningslagen.

Medborgare 5

Sid 17 Antal bostäder är felskrivit/feltryck, borde väl stå 29 000 – 30 000 och inte 2 900 – 30 000.

Sid 35 Nya villaområden. Borde gå att utöka "Bisgårdsområdet" söderut mot "Häggumsvägen" då kommunen äger mark åt det hållet. Finns idag inga lediga villatomter kvar i Skultorp.

Skultorp behöver verkligen en moderniserad (nybyggd) skola och idrottshall.

Allmänt tycker jag att det är positivt att Ni skriver att Ni ska främja villabebyggelse på landsbygden. Låt detta visas i verkligheten då man inkommer med bygglovshandlingar.

Sid 54 Detaljplan Simsjön. Vad jag ser på kartan så "glömmer" ni bort ett område väster om sjön som inte planeras. Låt de två

västra områdena mötas så det inte blir ett område tomt mellan dem. Se till helheten runt hela sjön. Viktigt att komma igång med planarbetet för Simsjöområdet och backarna upp mot densamma.

Bemötande:

- Skrivfel på sid 17 korrigeras.
- I översiktsplanen ingår mark för ny bebyggelse direkt söder om befintlig bebyggelse vid Bissgården.
- Utredningsarbetet för Simsjöområdet får visa vilka möjligheter som finns för utveckling och byggnation i området.

Medborgare 6

I ÖP 2025 på sidan 106 så finns området Knistad-Suntetorp med jag undrar varför det inte är med i den nya ÖP 2040?

Bemötande:

- I ÖP 2025 räknas ett antal områden upp där det kan vara lämpligt att ta fram områdesbestämmelser. Områdena finns upptagna och beskrivna i Kulturmiljöprogram för Skövde kommun (2011) samt Kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer i Skövde kommun (1988). Vilka områden som ska vara föremål för områdesbestämmelser behöver inte pekas ut särskilt i översiktsplanen varför dessa inte finns med i ÖP 2040.

Medborgare 7

Utvecklingsinriktning

Jag är mycket positiv till grönska och tycker att Skövde är en fantastisk stad med närhet till det gröna. Billingsens reservat liksom sträcker sig ner genom bostadsområdena och in mot stadskärnan! Dälderna och Lillängen och Kåpplunda och Billingsslutningen och Hentorp är fantastiska områden på grund

av detta. I Stadskärnan vill jag ha mer grönska ändå! Alléer för att motverka värmeböljor. Kungsgatan upplevs som en gräns men skulle kunna vara en fin stadsgata med allé.

Jag tycker att det är klokt att ha levande nav runt om i kommunen om vi ska klara att bli fler personer. Jag tycker att vettiga separata cykelbanor skulle vara bra (breda och fina med högervänsterfiler!). En mil att cykla i ur och skur är ingenting om man har vettiga cykelbanor, särskilt som folk skaffar elcyklar i parti och minut! Stöpen och Igelstorp och Skultorp kan avhjälpa Skövde som inte kan expandera mot militären, Volvo, järnvägen och naturreservaten.

Markanvändning

Sammanfattningsvis tycker jag att det är jättebra planerat! Jag saknar fortsatt utbyggnad av villaområde söderut i Skultorp. Många vill bygga villor på vettigt stora tomter, och bortsett Trädgårdsstadens expansion norrut (som följer ett mönster av små fastigheter) så finns det ingen annanstans att bygga villor. Jag är väldigt positiv till skapandet av kvartersstad i Mariesjö! Jag tycker att det ska göras mer av sådana insatser, och att det ska knyta an till centrum bättre. Skövde centrum skärs i en fyrkant av stora vägar och så händer det mycket på andra platser! Kan inte kvartersstaden fortsätta mot Arenan? Det är alldeles för mycket parkering där och känns som att staden "slutar" där. Kan Norrmalm knytas närmare? (svårt) Det finns mycket saker i Skövde men det ligger ganska spritt och det driver bilism tror jag. Är en jättebra plan att skapa ett stråk av stadskvarter från Mossagården upp mot Elins Esplanad men jag tror inte folk kommer gå mellan centrum och detta utan åka bil...

Värden och hänsyn

Väl avvägt skydd för viktiga intressen!

Hållbarhetsbedömning

Inget att tillägga.

Övrigt

Jag saknar ett vettigt konserthus! Stora scenen på Kulturhuset är ett skämt. Det är trångt och knepigt och scenen är dikt an. Ett vettigt konserthus som kan ta 1 000 personer och som kan agera kongresshall däremellan. Ett vilt förslag är att faktiskt ha det i stadskärnan så folk kan våga åka kollektivt. SLA-huset har en alldeles fantastiskt läge mot Garpaparken för en sådan byggnad! Vad är det där nu? Frisör och gym... Alternativt parkeringen mellan Kulturhuset och gamla bryggeriet. Jag ser framför mig en stor cylinderformad byggnad som är sammanbyggd med kulturhuset.

Om jag fick önska skulle vi också ha asfalterad cykelväg ända till Varnhem. Vilka trevliga utflykter man kunde göra då! Jag skulle dessutom vilja ha huvudcykelstråket sammanbyggt så att jag kunde cykla "runt" stan. Kommer jag söderifrån Skultorp/Hentorp förbi Volvo måste jag cykla in mot Östermalm och stan. Jag vill cykla raka vägen till Trädgårdsstaden och där ledas vidare förbi typ Nya Lunden och komma på huvudcykelstråket vid Aspö igen! Tack för att ni orkade läsa mina vilda förslag.

Bemötande:

- Skövde kommun tackar för yttrandet, noterar synpunkterna och tar med dem i sitt fortsatta arbete. I kapitlet Genomförande och fortsatt arbete beskriver översiktsplanen behovet och vikten av att ta fram en grönplan. För centrala delarna av Skövde centralort, där bland annat Arenaområdet ingår, finns en aktuell fördjupning av översiktsplanen som beskriver mer om den fortsatta utvecklingen.

Medborgare 8

Min synpunkt är av mer grundläggande karaktär.

Det talas om att "befolkningen ska öka till 75 000 personer" i planen. För mig framstår det som en ambition, inte något som eventuellt kan inträffa. Det är en skillnad mellan de två sakerna

Några argument eller resonemang kring det ställningstagandet kan jag inte finna. Varför är det bra att växa? Ligger det ett

egenvärde i det? Vilka för- respektive nackdelar finns det med det? Vilka för- respektive nackdelar finns det med att inte ha som huvudsaklig ambition att växa, men vara beredd på det, utan i huvudsak fokusera på att olika system och resurser som utgör Skövde fungerar på ett hållbart och kvalitetsdugligt sätt. (Skövde är väl ändå inte en fulländad kommun?) Min uppfattning är då att en plan bör utgå från en problembeskrivning och analyser och slutsatser bör göras därefter utifrån en tydlig argumentation.

Bemötande:

- *Översiktsplanen utgår från kommunfullmäktiges antagna styrdokument Vision Skövde 2040 och KF-målen samt att ett av kommunens effektmål är att vara 75 000 invånare 2040. Det är inte översiktsplanens roll att sätta dessa mål.*

Medborgare 9

Utvecklingsinriktningen visar de mest övergripande strukturerna på ett schematiskt sätt i en bild med tillhörande text. I utvecklingsinriktningen beskrivs också de åtta ställningstagandena som väver samman kommunens vision och översiktsplanens markanvändning. Hur vi ska nå upp till vår vision och hur vi skapar *Hållbar utveckling med medborgarna i fokus*. Vid framtida planering, glöm inte bort Cementas stickspår/industrijärnväg. Cementa kommer troligen varken om de vill eller inte vill, tvingas av utvecklingen att övergå från nu noll, till omfattande järnvägstransporter, och då är det bra om den möjligheten finns kvar. Dvs rangeringsmöjlighet av godsvagnar och min tro är att detta behov kommer att uppstå i närtid, inom eller inom mindre än 10 år

Bemötande:

- *I översiktsplanens kapitel Mark- och vattenanvändning, avsnitt Trafik och transporter>Järnväg, anges att industrispåren till Volvo respektive Heidelberg ska finnas kvar.*

Medborgare 10

Enligt förslaget över översiktsplanen (ÖP) för Igelstorp i Skövdes Vision 2040 framgår att man önskar utvidga samhället västerut mellan väg 49 och den före detta Karlsborgsbanan. Under tecknad är markägare till sydvästra delen av det tilltänkta området. Jag finner det anmärkningsvärt att Skövde kommun gång efter annan gör samma misstag och planerar för mark man inte har rådighet över utan att ha haft förevarande kontakt med aktuell markägare. Det ger sämsta tänkbara förutsättningar för en konstruktiv dialog med snabba och goda lösningar.

Området väster om Igelstorp är olämpligt för bostadsbyggnation av såväl boendemässiga, som naturvårdsmässiga och företagsmässiga skäl enligt följande.

Välbesökt friluftsområde försvinner

Skogsområdet hyser tre kilometer stigar och småvägar som används för friluftsändamål. De utgör de enda anlagda motions-slingorna nära Igelstorp. De används både av privatpersoner, såsom motionärer och hundägare, men också av samhällets skola och förskola, där barnen har utomhusidrott och friluftsdagar med orientering, löptävlingar, skidåkning och utflykter här. Områdets samhällsnära lokalisering, begränsade storlek om 20 hektar och tydliga geografiska avgränsningar gör det lämpligt att släppa ut barnen på, utan risk för att de går vilse. Med andra ord uppfyller dagens användning av markområdet Skövde kommuns vision om goda förutsättningar för friluftsliv och idrottsliv och om grönområden och livskvalitet nära bostadsområden (Skövde kommun, 2021). Kommunens alla verksamheter och medborgare på orten kan dessutom idka detta friluftsliv väldigt kostnadseffektivt, eftersom markupplåtelse, buskröjning, gräsklippning och anläggning av skidspår görs helt ideellt. Vid bostadsbebyggelse här försvinner merparten av detta natur- och friluftsområde.

Boendemiljön är hälsofarlig

I området finns två basstationer (mobilmaster), som ger bra

mobiltäckning i Igelstorp och för vägtrafikanter. Strålsäkerhetsmyndigheten ger allmänna råd för att begränsa allmänhetens exponering av elektromagnetiska fält (Strålsäkerhetsmyndigheten, 2008). Tyvärr baseras myndighetens gränsvärden (referensvärden) inte på ohälsa grundad av långvarig exponering utan de avser enbart att skydda mot akuta skadliga biologiska effekter, alltså då strålningen är så intensiv att den ger upphov till skadlig värmeutveckling av kroppsvävnad. Vidare mäts strålningen i luften, inte i kroppar. Med andra ord negligeras de effekter i kroppen som uppkommer vid lägre, men långvarig, exponering. En lång rad vetenskapliga studier bekräftar samband mellan mobilmaster nära bostaden (300 – 1000 meter i olika studier) och sjukdomar och andra hälsobesvär. Man har påvisat ökad risk för cancer, nervsjukdomen ALS, DNA-skador, hjärtproblem inklusive arytmier, depression och ångest (Strålskyddsstiftelsen, 2020). Vidare har mobilmaster nära boendet gett ökad förekomst av huvudvärk, sömnproblem, yrsel, illamående, tinnitus, sämre immunförsvar, ökad infektionsbenägenhet, ökad irritabilitet, stresskänsla, trötthet, minnesproblem, koncentrationsproblem, andningsproblem, tryck över bröstet, hudbesvär, stickningar, vibrationer i kroppen och näsblod (Strålskyddsstiftelsen, 2020). Strålning från mobilmaster är numera klassad som ”möjligen cancerframkallande”, klass 2B, av WHO:s internationella cancerforskningsinstitut IARC (Strålskyddsstiftelsen, 2020). I det nu aktuella fallet, med bostadsbyggnad intill två bass-stationer, är strålningen inte akut, men den skulle vara synnerligen långvarig då den för en närboende skulle pågå de flesta av dygnets timmar, år efter år. Vid planering av bostadsområden bör försiktighetsprincipen råda. Den principen är inte kompatibel med att bygga bostäder intill två basstationer.

Det finns andra hälsorisker än mobilmasterna. Området ligger längs riksväg 49, en av länets mest trafikerade vägar med en beräknad trafikintensitet på 11 600 fordon per dygn inom några år (Sweco, 2022). Att bygga bostadshus här medför både buller, luftföroreningar och risk för trauman när katten eller andra kära familjemedlemmar förolyckas på vägen.

Faunapassage spolieras

Väg 49 är under ombyggnad. Den pågående byggetappen sträcker sig från Ösan till Igelstorp. Vid Erikstorps nuvarande utfart på väg 49 kommer att byggas en undergång under väg 49. Den är i första hand avsedd som en faunapassage, men kommer även att fungera som lokalväg åt närboende. Då väg 49 kommer att förses med viltstängsel hela vägen från Ösan till Tibro, kommer denna faunapassage att vara enda möjligheten för vilt att passera väg 49 från Ösan i väster till skogspartiet vid Piggatorp i öster där nästa faunapassage kan bli möjlig, en sträcka på nio kilometer (figur 1). Sträckan är lång, då man rekommenderar en faunapassage var sjätte kilometer (Sweco, 2022). Platsen för faunapassagen vid Erikstorp har valts med utgångspunkt i en analys av naturliga stråk för älg (Sweco, 2022), då det är den enda platsen längs sträckan där det finns skog på båda sidor om väg 49. Skogen utgör en skyddad miljö inte enbart för älg utan för alla passerande djur. Om merparten av just det här skogspartiet ersätts av bostadsbebyggelse kommer därför viltets passage att försvåras för ett stort område. Förutom att skogen som leder till vägundergången försvinner, kan även själva passagen under vägen försvåras, beroende på hur trafiken till den föreslagna bostadsbyggnationen är tänkt att ske. En svensk studie (Bhardwaj et al., 2020) visar att en förutsättning för att älg och rådjur ska använda en faunaundergång är att passagen trafikeras av mindre än 100 fordonsrörelser per dygn. Om trafiken från det föreslagna bostadsområdet är tänkt att ske via den kombinerade faunapassagen/lokalvägen, torde trafikintensiteten där bli i paritet med dagens trafik på Östergårdsvägen i Igelstorp, 500 fordonsrörelser per dygn (Sweco, 2022). Om den föreslagna byggnationen sker kommer således faunapassagens funktion att utebli och olika delar av viltpopulationerna kommer att bli isolerade på vardera sidan av väg 49.

Naturvärde förstörs

Runt Igelstorp finns ett område av riksintresse för naturvård. Naturvärdet består av öst-västliga moränåsar, som är en del i det mellansvenska ändmoränstråket. Delar av moränåsarna är

att den åkermarken blir lika obrukbar som om bebyggelsen hade skett på själva åkern, då ingen gröda kan växa utan gödsel. Detta torde därför vara i strid med Plan- och bygglagens intentioner och det är dessutom i strid med kommunens egna förhållningsorder om att befintlig gödsel ska spridas på hela arealen för att minimera näringsutlakning (Miljösamverkan Östra Skaraborg, 2013). Visserligen skriver kommunen att skyddsavståndet till bebyggelse kan minskas till 50 meter om nedmyllning sker, men detta är inte aktuellt de flesta år för mig, då jag odlar flerårig vall (gräs och klöver) som foder till mina djur och man kan inte mylla ner i en sådan gröda.

Att det inte finns några enhetliga nationella lagstöd vad gäller avstånd för hur nära djurhållning som ny bebyggelse får uppföras, utan att det är upp till varje enskild kommun (Boverket, 2011), skapar en känsla av rättsosäkerhet. I Skövde kommun tycks dessutom respektavståndet mellan bebyggelse och gödselspridning både variera över tid och beroende på vilken av de två punkterna som närmar sig den andra. Det åligger emellertid Skövde kommun, precis som andra kommuner, att i planarbetet skapa förutsättningar för att lantbruksföretagande ska kunna fortsätta att bedrivas. Likaledes anges i analysmaterialet för Vision 2040 att ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet är en självklar grund och att samverkan ska genomsyra arbetet (Skövde kommun, 2021). Inskränkningar i driften enligt ovan skulle självklart inverka menligt på mitt lantbruksföretagande. Utöver de regelmässiga inskränkningarna är det risk att ny bebyggelse intill lantbruk skapar onödiga konflikter med oförstående närboende som medelst rättsprocessande kan tvinga lantbruksföretag att upphöra med sin produktion. I den oroliga situation världen befinner sig nu behöver Sverige inte mindre, utan mer, livsmedelsproducerande företag (SOU 2024:8).

Olycksrisker i närmiljön ökar

Det föreslagna bostadsområdet befinner sig endast 300 meter från mitt brukningscentrum med gödselbrunnar, maskinbuller och andra olycksrisker och olägenheter. Förutom personbilstrafik innebär lantbruksdrift en stor mängd tunga, stora, långa och bullrande transporter med traktor och gödseltunna, finsnitts-

Figur 3. Gödselspridning närmare Igelstorp än nuvarande 440 meter är inte tillåtet, ansåg kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd för tjugo år sedan, tidningsurklipp Skaraborgs Allehanda.

vagn etc. I mitt företag sker årligen 1 600 tunga transporter på lokalvägen mellan Erikstorp och riksväg 49, vilken alltså ligger strax väster om det föreslagna bostadsområdet. Merparten av transporterna sker under sommarhalvåret och ofta är det stressigt med arbete både tidiga morgnar och sena kvällar. Transporterna skulle således utgöra både en olycksrisk och ett irritationsmoment för många människor i ett närliggande bostadsområde där de boende vill sitta på uteplatsen eller ta en lugn promenad och njuta av den tysta, ljumma sommarkvällen och ta sovborgon på söndagen efter.

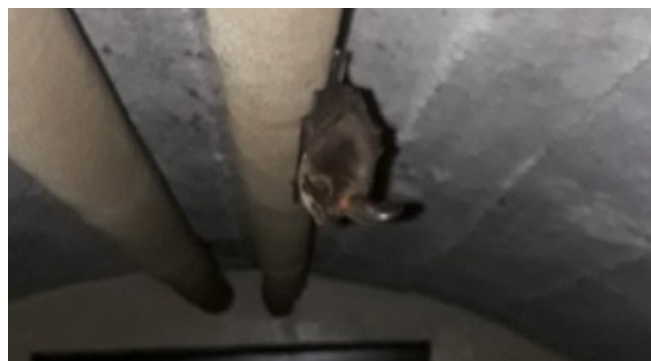
Ytterligare olycksrisker finns med framför allt barn och sällskapsdjur, men även vuxna, som inte är vana vid lantbruk. Ingen förälder skulle låta sitt barn leka på en åkeriparkering eller på en byggarbetsplats. Ett lantbruk med åkrar och beteshagar har lika stora och tunga maskiner med lika dålig sikt, men gården kan aldrig hägnas in för att förhindra att barn kan ta sig dit. I föräldrarnas ögon är kanske gården ett stycke natur – i

mina ögon är den min och mina anställdas arbetsplats. Ett exempel på ett farligt moment är när gräset slås. Det är omöjligt att se rådjurskid, katter och andra levande varelser när man slår. I dagsläget kan jag ringa och förvarna de få kattägare som finns inför grässkörderna, så att ägarna håller sina telningar inlåsta den dagen och katterna slipper få sina ben avhuggna. Om jag skulle ha ett helt bostadsområde inpå knuten skulle jag inte kunna hålla reda på alla kattägare och ännu mindre hinna ringa runt och förvarna om slåttarna.

Det kan även ske oönskade, och ibland farliga, kontakter mellan betesdjur och närboendes barn och hundar. Redan idag betar mina nötkreatur skogen söder om banvallen, alltså intill det föreslagna bostadsområdet. Var tredje år betar de även åkermarken längs samma banvall. Djuren sprider allergener, drar till sig flugor och kan vara tysta bärare av sjukdomar såsom EHEC. För mina betesdjurs skull önskar jag en tillvaro utan lösspringande hundar utan kontroll. Att få ett bostadsområde inpå knuten skulle öka risken för att okontrollerbara hundar skulle roa sig med att jaga ut mina nötkreatur ur sina hagar.

Fladdermössen drabbas

Erikstorps mosaiklandskap med åker, naturbetesmark och skog ger lämpliga livsutrymmen för många insektsarter och några olika fladdermössarter som lever på dessa. Fladdermössen har god födotillgång sommartid och tillbringar sin vintersömn i bland annat mina byggnader på Erikstorp (figur 4). Fladdermöss har ett generellt skydd då alla fladdermusarter är fridlysta enligt Artskyddsförordningen och det europeiska fladdermusavtalet Eurobats. Fridlysningen är långtgående och innebär att djurens yngelplatser eller viloplatser inte får skadas, samt att störning under övervintring, parning, uppfödning eller flyttning är otillåten. Den försvårande omständighet som bostadsbyggnationen kan innebära för att bedriva lantbruk utgör ett hot inte enbart mot mitt företag utan också mot gårdens naturbetesmarker, som vid upphörd betesdrift kommer att växa igen, insekterna minska och därmed kommer även fladdermössens livsutrymme att hotas.

Figur 4. Övervintrande fladdermus på Erikstorp.

Bättre förslag

Jag är i grunden positiv till en utveckling av samhället Igelstorp och föreslår därför att framtida bostadsbyggnation förläggs på skogsmarken söder om samhället. Denna ägs dels av Jan och Maud Freiman på Halvarstorps gård och dels av bröderna von Heideken på Gammelstorps säteri. I båda fallen är skogsskiftena perifert belägna långt från respektive brukningscentrum, varför inga olägenheter för vare sig markägare eller boende i bostadsområdet skulle uppstå vid bostadsbyggnation här. Lillån slingrar sig fram genom det kuperade området och skulle kunna utgöra ett vackert inslag i en boendemiljö där det strand-skyddade området längs ån kan utgöra ett tillgängligt grönområde. Området befinner sig långt från trafikerade vägar och nära idrottsplatsen. Det är dessutom närmare till Igelstorps centrala delar med skola och förskola än vad det skulle vara från det västra bostadsområdet som föreslås i ÖP.

Bemötande:

- *Översiktsplanen redovisar markanvändning i ett långsiktigt perspektiv. När i tid eller i vilken omfattning ett specifikt område tas i anspråk regleras inte i översiktsplanen. När ett område planeras att bebyggas ska en detaljplan tas fram. I samband med det görs mer detaljerade studier och utredningar kring ett områdes förutsättningar för byggnation.*

- *Nämnda faunapassage bedöms inte bli berörd. Hur tillfart till ny bebyggelse ska ske studeras vidare i samband med ett detaljplane-arbete.*
- *Planeringsprinciper för området kompletteras med att bostadsbebyggelse ska planeras med lämpligt skyddsavstånd med hänsyn till närliggande jordbruk.*
- *Att lägga bostadsbebyggelse i anslutning till Lillån bedöms inte som lämplig bland annat med hänsyn till markens beskaffenheter och närheten till vattendraget.*

11. Bilagor

Sändlista granskningsremiss	105
Yttrande från Sveriges Geologiska Institut, SGU, bilaga till Länsstyrelsens yttrande.....	107
Yttrande från Post och telestyrelsen, PTS, bilaga till Länsstyrelsens yttrande.....	108
Yttrande från Luftfartsverket, bilaga till Länsstyrelsens yttrande.....	117

Sändlista granskning ÖP 2040 – Skövde kommuns översiktsplan

Remissinstans

Länsstyrelsen Västra Götaland
 Trafikverket region väst
 Luftfartsverket
 Polismyndigheten i Region Väst
 Västtrafik AB
 Skogsstyrelsen
 Försvarsmakten
 Västra Götalandsregionen, Infrastruktur-
 och kollektivtrafiknämnden
 Västra Götalandsregionen, Kulturförvalt-
 ningen
 Kommunala Lantmäterimyndigheten
 Tidans vattenförbund
 Västergötlands museum
 Post- och telestyrelsen
 Posten
 MSB

Skövde Energi AB
 Kreativa Hus Skövde AB
 Science Park Skövde AB
 AB Skövdebostäder
 Next Skövde Destinationsutveckling AB

Kommunalförbundet Skaraborgsvatten
 Skaraborgs Kommunalförbund
 Räddningstjänsten Skaraborg
 Avfall och återvinning Skaraborg
 Miljösamverkan Östra Skaraborg

Kyrkogårdsförvaltningen
 Svensk Handel Väst
 Cityföreningen
 Näringslivsforum
 Hyresgästföreningen
 Fastighetsägarna Skövde
 Västsvenska Handelskammaren
 Sveriges Åkeriföretag Skaraborg

Lantbrukarnas Riksförbund
 Riksidrottsförbundet Västra Götaland
 Skövde Naturskyddsförening
 Skövde Fågelklubb
 Friluftsförbundet

Skanova Nätplanering Väst
 Svenska Kraftnät
 Vattenfall Eldistribution AB
 Vallebygdens Energi Ek för.

Sjogerstad Elektriska distributionsförening
 Ellevio

Servicenämnden
 Kultur- och fritidsnämnden
 Barn- och utbildningsnämnden
 Bygglövsnämnden
 Vård- och omsorgsnämnden
 Socialnämnden

Kristdemokraterna
 Centerpartiet
 Vänsterpartiet
 Miljöpartiet de gröna
 Moderata samlingspartiet
 Socialdemokraterna
 Liberalerna
 Sverigedemokraterna
 Skövdepartiet

Mariestads kommun
 Götene kommun
 Töreboda kommun
 Tibro kommun
 Hjo kommun
 Tidaholms kommun
 Falköpings kommun
 Skara kommun
 Lidköpings kommun
 Karlsborg kommun

Skövde Hembygdsförening
 Norra Billingens Hembygdsförening
 Sventorp-Forsby Hembygdsförening
 Häggums Hembygdsförening
 Värsås Hembygdsförening
 Tidanbygdens Hembygdsförening
 Varola-Vretens Hembygdsförening
 Hagelbergs Hembygdsförening
 Skultorps Hembygds- o Fornminnesfö-
 rening
 Wäring-Locketorps Hembygdsförening
 Binnebergsortens Hembygdsförening

Yttrande

1(2)

Datum 2024-01-31
Diarienummer 4.3.1-2401-0157

Er beteckning
401-2642-2024

Länsstyrelsen Västra Götalands län
vastragotaland@lansstyrelsen.se

ÖP för Skövde kommun

Yttrande över granskningshandling

Statens geotekniska institut (SGI) har beretts möjlighet att yttra sig i rubricerat ärende. SGI:s yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred, erosion och geotekniska frågeställningar kopplade till översvämning. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, såsom hantering av radon, ingår inte i vår granskning.

Underlag:

1. Översiktsplan 2040, planbeskrivning, granskningshandling
2. Bilagor

SGI:s synpunkter

SGI har under samrådsskedet yttrat sig, (2023-02-01 dnr 5.2-5512-1250) och då framfört att planen bör förtydligas så att det framgår att det kan finnas fler områden med förutsättningar för skred än de som framkommer ur MSB:s kartering.

Inför granskning har kommunen bearbetat avsnittet i planbeskrivningen som berör ras och skred på ett bra sätt och ger en övergripande bild av vilka geotekniska säkerhetsfrågor som finns i kommunen. Även kommunens ställningstagande har utvecklats sedan samrådsskedet och innehåller nu tydliga riktlinjer för hur risken för ras, skred och erosion ska minska eller helt upphöra. Det är mycket bra att kommunens ställningstagande inkluderar redan bebyggda områden och inte enbart fokuserar på tillkommande byggnation.

Ett förbättringsförslag är att komplettera ställningstagandet med en formulering som anger att stabiliteten **alltid** ska bedömas i detaljplaner eller i lovärenden utanför planlagda områden. På så sätt hade även okända riskområden fångats upp i översiktsplanen. Anledningen till detta är att statligt planeringsunderlag är mycket översiktligt och inte visar alla risker som finns i en kommun kopplat till ras, skred och erosion. I övrigt har SGI inga ytterligare synpunkter på planförslaget utan anser att planen på ett bra sätt fångar upp stabilitetsfrågor i den strategiska planeringen.

Statens geotekniska institut

581 93 LINKÖPING
Besöksadress: Olaus Magnus väg 35

Telefon: 013-20 18 00
E-post: sgi@sgi.se

Bankgiro: 5211-0053
Org.nr: 202100-0712

Yttrande

2(2)

Datum	Diarienummer
2024-01-31	4.3.1-2401-0157

Ärendets handläggning

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen Maria Kristensson, efter föredragning av geoteknikern Maria Freiholtz.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT

Maria Kristensson

Maria Freiholtz

Statens geotekniska institut

581 93 LINKÖPING
Besöksadress: Olaus Magnus väg 35

Telefon: 013-20 18 00
E-post: sgi@sgi.se

Bankgiro: 5211-0053
Org.nr: 202100-0712

Vår referens: Avdelningen för Säker Kommunikation (SK1)

Besvarande av fysiskt samråd

401-2642-2024

PTS har av Länsstyrelsen i Västra Götaland ombetts att inkomma med synpunkter på ÖP.

PTS är central förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar – sektorsansvar – inom områdena post och elektronisk kommunikation. Inom ramen för detta arbete skall PTS bland annat:

- främja tillgången till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer enligt de mål som anges i lag (2022:482) om elektronisk kommunikation
- verka för robusta elektroniska kommunikationer och minska risken för störningar, inbegripet att upphandla förstärkningsåtgärder, samt verka för ökad krishanteringsförmåga

Vidare får PTS genom upphandling verka för att tillgodose totalförsvarets behov av posttjänster och elektroniska kommunikationstjänster under höjd beredskap, och stärka samhällets beredskap mot allvarliga störningar av elektronisk kommunikation och posttjänster i fred.

IT-infrastrukturen är en förutsättning för bland annat näringslivsutveckling, sysselsättning, forskning och innovationer, vård och omsorg, miljö och klimat, utbildning och kompetensförsörjning samt social delaktighet. Av denna anledning anser vi även att IT-infrastrukturen måste in i samhällsplaneringsprocessen på regional och kommunal nivå. Om inte IT-infrastruktur beaktas i samhällsplaneringen finns risken att de tjänster som är beroende av infrastrukturen inte når ut till användarna.

Det säkerhetspolitiska läget har också riktat fokus mot behovet av en robust civil infrastruktur. Förmågan att kommunicera är en förutsättning för att samhällets grundläggande funktionalitet ska kunna upprätthållas. Exempelvis krävs elektronisk kommunikation för att genomföra betalningar, säkerställa leveranser

och återställa trasiga nät. Att civila funktioner är funktionella i händelse av ofred är också viktigt för totalförsvarets militära del. Vid ett så kallat gråzonsläge eller i samband med en större kris kan infrastrukturen utsättas för påfrestningar. Vidare kan naturhändelser såsom översvämningar påverka funktionaliteten. PTS arbetar aktivt med dessa frågor, bl.a. genom att dela ut statligt stöd till företag för att genomföra åtgärder för driftsäkra och robusta elektroniska kommunikationer.

PTS har inte tillgång till detaljinformation om hur operatörer och andra ledningsägare utformar sina nät utan hänvisar till de operatörer och ledningsägare som blir berörda inom aktuellt område för ytterligare information. I detta fall kan det vara lämpligt att kontakta nationella bredbandsaktörer samt aktuella regionala och lokala bredbandsaktörer. Kommunen bör ha en förteckning över vilka befintliga ledningsägare som blir berörda eller liknande funktion. Exempelvis bredbandskoordinatorer bör ha information om potentiella ledningsägare gällande elektroniska kommunikationer.

Vidare driver PTS ett system för begäran om ledningsanvisning, ”ledningskollen.se”. För att identifiera vilka som är berörda ledningsägare kan en förfrågan skickas via <https://www.ledningskollen.se/>

PTS har i tidigare skrivelse (med hemlig bilaga 2012-01-23 dnr: 03-16005) till respektive länsstyrelse lämnat uppgifter om teleanläggningar som är att anse som riksintressen i enlighet 3 kap 8 § miljöbalken och 2 § p. 9 förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m.

Avseende vindkraftverk så kan dessa i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler på ett negativt sätt. Speciellt gäller detta för radiolänkförbindelser. PTS rekommenderar därför att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftsbolag och de radiolänkoperatörer som blir berörda av vindkraftsetableringen för respektive område för att minimera störningsriskerna. Inför ett sådant samråd kan PTS bidra med information om vilka de berörda radiolänkoperatörerna är.

PTS har inga ytterligare synpunkter.

Hampus Bernitz

Från: "cns-analys@lfv.se" <cns-analys@lfv.se>
Skickat: Tue, 12 Mar 2024 15:20:17 +0100
Till: "Länsstyrelsen i Västra Götalands Län" <vastragotaland@lansstyrelsen.se>
Cc: "cns-analys@lfv.se" <cns-analys@lfv.se>
Ämne: Diarienummer 401-2642-2024 Remiss, Skövde översiktsplan, Västra Götalands län
Importance: High

LFV har inga synpunkter i detta ärende.

Vid ett eventuellt senare skeende kommer LFV att lämna ett yttrande om vi kontaktas av kommun eller länsstyrelse vid byggnation högre än 20 meter.

Med vänlig hälsning

Susanne Nyberg

Teknisk dokumentation, Kvalitetsrevison, CNS-analys
System och Utveckling, Gemensam Infrastruktur
susanne.nyberg-bjorling@lfv.se

Post: LFV, 601 79 Norrköping
Besök: LFV, Hospitalsgatan 30, 602 27 Norrköping
Växel 011-19 20 00
www.lfv.se

Tänk på miljön innan du skriver ut detta e-postmeddelande.

Från: Sahl Torbjörn <Torbjorn.Sahl@lansstyrelsen.se>
Skickat: den 26 januari 2024 11:54
Till: fysplan@mil.se; Registratur LFV internt (Gemensamma Tjänster) <lfvcentralregistratur@lfv.se>;
Post- och Telestyrelsen <pts@pts.se>; Skogsstyrelsen <skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se>; Statens
geotekniska institut <sgi@swedgeo.se>; registrator@svk.se; Trafikverket <trafikverket@trafikverket.se>;
SGU <sgu@sgu.se>
Ämne: Remiss, Skövde översiktsplan, Västra Götalands län, svar senast 1 mars
Prioritet: Hög

Klicka bara på länkar och öppna bilagor om du litar på avsändaren och vet att innehållet är säkert.

Hej,

Länsstyrelsen Västra Götalands län sänder härmed en remiss gällande Skövde kommuns förslag till ny översiktsplan, granskningshandling.

Länsstyrelsen ska ta tillvara och samordna statens intressen, för att göra det önskar Länsstyrelsen ert yttrande i ärendet. Länsstyrelsen behöver ert svar **senast 2024-03-01**. Svaret skickas till vastragotaland@lansstyrelsen.se, ange diarienummer 401-2642-2024.

Handlingarna finner ni på kommuns webbsida som en storymap och som pdf.
<https://skovde.se/bygga-bo/detalj--och-oversiktsplan/oversiktsplan/op-2040/>

För mer info kring ärendet och Länsstyrelsens uppgift se bifogad promemoria.

Med vänlig hälsning,

Torbjörn Sahl

Tf funktionschef, Funktionen för regional planering

Samhällsavdelningen

010-224 51 85

Kontaktuppgifter Länsstyrelsen Västra Götaland

Växel: 010-224 40 00

[Central e-post](#)

[Webbplats och sociala medier](#)

[Så hanterar vi dina personuppgifter](#)

Skövde kommun
Postadress Fredsgatan 4, 541 83 SKÖVDE
Telefon 0500-49 80 00
Webbplats skovde.se

